בית המשפט המחוזי מרכז – לוד **<u>לפני כב' השופט מוטי פירר</u>**
<u>בשבתו כבית משפט לעניינים מנהליים</u>

נחתם : 31.8.26
תאריך אחרון : אין

בענין:

1. זאב פלסר (המבקש בת"צ 24-03-445)
2. ארז חרדון (המבקש בת"צ 24-03-1888)
3. הילי פלסר (המבקשת בת"צ 24-03-2166)
4. רותם שמחה (המבקש בת"צ 24-03-3526)
5. רפאל חיים (המבקש בת"צ 24-03-5612)
6. דוד גרינשפון (המבקש בת"צ 24-03-5827)
כולם ע"י ב"כ עוה"ד שלומי אבני ו/או ערן פלסר
המען להמצאה בהליך זה : רח' התע"ש 18 ת.ד. 42 כפ"ס 4410001
טל' : 052-3630630, eran@ep-adv.com

ת"צ 24-03-445
ת"צ 24-03-1888
ת"צ 24-03-2166
ת"צ 24-03-3526
ת"צ 24-03-5612
ת"צ 24-03-5827

נגד

1. עיריית יהוד-מונסון (המשיבה מס' 1 בת"צ 24-03-445)
ע"י ב"כ עו"ד רון חלמיש ו/או עו"ד שרית קפלן
מהשירות המשפטי בעיריית יהוד מונוסון
רח' מרבד הקסמים 6 יהוד-מונוסון 5635001
טל' : 03-5391212 ; פקס : 03-5391247

2. עיריית רחובות (המשיבה מס' 1 בת"צ 24-03-1888)
ע"י ב"כ עו"ד יחזקאל ריינהרץ ואח'
ממשרד עוה"ד פריש, שפרבר, ריינהרץ ושות'
מרח' מוטה גור 9 ת.ד. 3363 פתח תקוה 49517
טל' : 03-9239010 פקס' : 03-9239015 ; yechezkel@fsrlaw.co.il

3. עיריית באר שבע (המשיבה מס' 1 בת"צ 24-03-2166)
ע"י ב"כ עו"ד אורן סרוסי ואח' מהלשכה המשפטית בעיריית באר שבע
כיכר מנחם בגין 1 באר שבע
טל' : 08-6463718/619 ; פקס : 08-6276636

4. עיריית תל אביב-יפו (המשיבה מס' 1 בת"צ 24-03-3526)
ע"י ב"כ עו"ד יפה דסה - דוד ואח' מהשירות המשפטי בעיריית תל אביב-יפו
רח' אבן גבירול 69 תל אביב יפו
טל' : 03-7244247 ; פקס : 03-7240113

5. עיריית ירושלים (המשיבה מס' 1 בת"צ 24-03-5612)
ע"י ב"כ עו"ד שי לב ואח' ממינהל היועמ"ש בעיריית ירושלים
כיכר ספרא 8 ירושלים
טל' : 02-6294064 ; פקס : 02-6295678 ; דוא"ל : lvshai@jerusalem.muni.il

6. עיריית חיפה (המשיבה מס' 1 בת"צ 24-03-5827)
ע"י ב"כ עוה"ד עופרה יפתחאל-שלו
ו/או רינת פדרמן ו/או עו"ד אחר מהשירות המשפטי
מרח' ביאליק 3 חיפה טל' : 04-8357275 ; דוא"ל : rinatf@haifa.muni.il

7. מדינת ישראל – משרד הפנים (המשיבה מס' 2 בכל התיקים שבכותרת)
ע"י ב"כ עוה"ד דוד גוטמן ו/או יהונתן שטראוס ו/או אח'
מפרקליטות מחוז מרכז (אזרחי)
דרך מנחם בגין 154 (בית קרדן) ת.ד. 33260 מיקוד 6492107 תל אביב
טל' : 073-3924700 ; פקס' : 02-6468017 ; mazkirut-merkaz-ezra@justice.gov.il

1

בקשה מטעם הצדדים לאישור הסדר פשרה

בהתאם להמלצת בית המשפט הנכבד (המותב הקודם, כב' השופטת מיכל נד"ב) בדיון מיום 06.01.2025, הצדדים בבקשות שבכותרת לאישור התובענות כייצוגיות (להלן: "**בקשות האישור**") מתכבדים להגיש לאישורו הסדר פשרה בבקשות האישור ("**ההסדר**") המצ"ב **כנספח 1**, והוא מוגש לבית המשפט הנכבד על דעת הגורמים האמונים במשרד המשפטים על בחינת הסדרי פשרה בתובענות ייצוגיות, ועל כן אין צורך להעבירו להתייחסות היועצת המשפטית לממשלה או לנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות.

בהתאם להוראות סעיפים 18 ו-19 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "**החוק**") בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר את ההסדר וליתן לו תוקף של פסק דין.

כמו כן מתבקש בית המשפט הנכבד להורות כדלקמן:

א. להורות על דיון מאוחד בבקשה לאישור ההסדר ב-6 בקשות האישור.

ב. להורות על פרסום הודעה על הגשת בקשה זו, בתוך 14 ימים ממועד ההחלטה, ב-2 עיתונים יומיים נפוצים, ע"י ועל חשבון המשיבות, בנוסח המצ"ב **כנספח 2**, לפי סע' 25(א)(3) לחוק. **הגורמים האמונים במשרד המשפטים על בחינת הסדרי פשרה בתובענות ייצוגיות אישרו את ההסדר והערותיהם הוטמעו בנוסח ההסדר טרם הגשתו לבית המשפט הנכבד, ועל כן אין צורך להעבירו לאישור היועצת המשפטית לממשלה או לנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות.**

ג. להורות כי בשל הטעמים המיוחדים שלהלן קיימת הצדקה שלא למנות בודק בנסיבות המקרה הפרטני, לפי סע' 19(ב)(1) לחוק.

ד. להורות על אישור ההסדר וליתן לו תוקף של פסק דין לפי סע' 19 לחוק; וכמו כן על פרסום הודעה על אישור ההסדר באתרי האינטרנט של המשיבות וב-2 עיתונים ע"י ועל חשבון כל המשיבות, בנוסח המצ"ב **כנספח 3**, לפי סע' 25(א)(4) לחוק.

ה. לאשר את הסכומים המוסכמים והמומלצים לתשלום גמול (כולל מע"מ), שכ"ט עו"ד למבקשים וב"כ החי"מ (כולל מע"מ) והחזר הוצאות חוקר מטעם המבקשים (כולל מע"מ).

א. הרקע לבקשה בתמצית

1. **בטרם יפורט הרקע לבקשה וטענות הצדדים לה, נדגיש כי הרקע והטענות המפורטות בהסכם זה נעשו לשם מיקוד הסכסוך בין הצדדים, ואין באמור בהסכם זה כדי למצות את טענות הצדדים או כדי לגרוע מטענות מי מהצדדים אשר פורטו בהרחבה בכתבי בי-הדין אשר הינם חלק בלתי נפרד מהסכם זה, ואין באי אזכור טענה מטענות הצדדים במסגרת הסכם זה להווה ויתור על טענה או כדי לגרוע מטענה שאוזכרה בכתבי בי-הדין.**

2. טענת המבקשים (בתמצית): המבקשים הינם אנשים עם מוגבלות בניידות (המתקשים בין היתר בהליכה, עמידה, קימה וישיבה), שהגישו את בקשות האישור לפי פרט 9 לתוספת שניה לחוק, בטענה להפרה של חובות השוויון ונגישות לאנשים עם מוגבלות בניידות (למעט המתניידים בכיסא גלגלים) בבחירות המוניציפליות, בהעדר מושבים מותאמים לאנשים עם מוגבלות במקומות ההמתנה להצבעה ("**מקום המתנה**").

3. זאת, לטענתם, בניגוד להוראות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998 ("**חוק השוויון**") ותקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), תשע"ג-2013 ("**התקנות**") הקובעות מהן התאמות הנגישות הסבירות בשירותים ציבוריים, ובפרט סע' 19ג, 19ו, 19יא, 19יב לחוק השוויון ותק' 23(א)(3) לתקנות, לפיה במקום המתנה לקבלת "שירות ציבורי" יהיה לפחות מושב מותאם אחד:

> "(א) במקום שממתין בו הציבור לקבלת שירות ציבורי או להזמנתו, יספק החייב, ככל האפשר סמוך לעמדת השירות, מושבים, כמפורט להלן:
>
> (1) מושבים לציבור האנשים עם מוגבלות כמספר עמדות השירות במקום;
>
> (2) מקומות המתנה לאנשים המתנייעים בכיסא גלגלים בשיעור של כ-4 אחוזים ממספר עמדות השירות במקום, ולא פחות ממקום המתנה אחד;
>
> (3) עשרה אחוזים לפחות מסך כל המושבים כאמור בפסקה (1) יהיו מותאמים ולא פחות ממושב מותאם אחד;
>
> (4) תוצאת חישוב לפי פסקאות (2) או (3) תעוגל כלפי מעלה למספר השלם הקרוב".

4. דהיינו ועל פי ההגדרה "מושב מותאם" בתק' 1 לתקנות, שמפנה לסע' 2.10.2 לת"י 1918 חלק 3.2 ("**התקן**", נספח 5 לתובענה), מושב יציב עם משענות לידיים ותכונות נוספות שנקבעו בתקן כדי לאפשר לאדם עם מוגבלות להתיישב, לשבת, ולקום באופן עצמאי מכובד ובטיחותי ("**מושב מותאם**").

5. המבקשים טענו, כי לפי הוראות חוק השוויון, המשיבות הן "גוף ציבורי" והשירות בבחירות הוא "שירות ציבורי" שניתן ב"מקום ציבורי", לרבות מפני ש"קלפי" כלולה בפרט 22 לתוספת הראשונה לחוק השוויון; ועליהן לדאוג לשירות שוויוני ונגיש במקומות ההמתנה, לרבות מושבים מותאמים לפי תק' 23(א) לתקנות. לפי שכך תבעו המבקשים לחייב את המשיבות לספק בבחירות מושבים מותאמים במקומות ההמתנה (צו-עשה), ולפצות את חברי הקבוצה בגין נזקים בלתצי ממוניים ו/או ללא הוכחת נזק.

6. המבקשים הצהירו שבבחירות מיום 27.02.24 לא היה במקום ההמתנה לחדר הקלפי מושב עם משענות ידיים (שלפי התקן מהוות תנאי הכרחי אם כי לא תנאי מספיק ל-"מושב מותאם"), ולכן הם חשו אי-נוחות וקושי להתיישב ולקום, וגם רגשות שליליים של תסכול, זלזול בנגישות, הפליה ועוגמת נפש. כל אחד מהמבקשים הוסיף תצהיר של חוקר מוסמך מטעמו, שביצע בדיקה מדגמית בקלפיות נוספות בתחום העירייה הרלבנטית, וגם שם לא היו מושבים עם משענות ידיים (נס' 7 לתובענה; "**בדיקת החוקר**").

7. כל מבקש צרף גם מסמכים התומכים לדעתו בטענותיו. למשל, החלטות ממשלה, פרסומים של העיריה וגם של המשיבה 2 ("**משרד הפנים**") וכן של הנציבות (נס' 3, 4, 6, 14 לתובענה). לרבות הנחיות הציוד לקלפיות הכוללות כיסאות עם משענות יד, וגם פיקוחים של הנציבות בבחירות קודמות שציינו העדר מושבים נגישים, ותכתובות של המאסדר עם ועדת הבחירות לכנסת על הנגישות בקלפיות (נס' 8, 9, 10); וכמו כן לצורך תמיכה באומדן הקבוצה בכל רשות מקומית (בנפרד) (פרק 1.ג ונס' 11-13)

8. המבקשים הפנו לת"צ (מרכז) 11446-03-20 **חרדון ואח' נ' מדינת ישראל ואח'** (25.5.23) נבו ("**ענין חרדון**") שם אישר בית המשפט הנכבד (כב' הש' א. פורג) הסדר פשרה בבקשה לאישור דומה בגין העדר מושבים מותאמים במקומות המתנה להצביע בבחירות הכלליות לכנסת, המצ"ב **כנספח 4** ("**הסדר חרדון**") – שם ועדת הבחירות המרכזית התחייבה לפרוס כ-3000 מושבים מותאמים ברוב ריכוזי הקלפיות ברחבי הארץ כך שיוצב מושב מותאם בסמוך למקום בו הוצבו קלפיות נגישות מיוחדות (בעלות מוערכת של כ-2,000,000 ₪ לכל מערכת בחירות).

9. בכל אחת מבקשות האישור העיריות מיוצגות (בנפרד) ע"י היעוץ המשפטי העירוני.

10. כל אחת מהעיריות הגישה בנפרד תשובה מפורטת ומנומקת מטעמה לבקשת האישור כנגדה, וגם המדינה הגישה תשובה נפרדת מפורטת ומנומקת מטעמה בכל אחת מבקשות האישור ("**התשובות**").

11. <u>טענות הרשויות המקומיות בתשובותיהן לבקשות האישור (בתמצית)</u>:

11.1 לטענת הרשויות המקומיות, בקשות האישור מבוססות על מסד משפטי מוטעה ושגוי, מכיוון שחוק השוויון ותקנות הנגישות אינם רלוונטיים בהקשר לבחירות. המקור הנורמטיבי להסדרת סוגיית הנגישות בקלפיות לבחירות המוניציפליות הינו **סעיף 31א לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965** (להלן: "**חוק הבחירות**") **וסעיף 68א לחוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב), התשכ"ט- 1969** (להלן: "**חוק הבחירות לכנסת**").

11.2 לטענת הרשויות המקומיות, עמדת נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (להלן: "**עמדת הנציבות**" ו"**הנציבות**" בהתאמה), כפי שנמסרה עובר לבחירות ובקשר אליהן היתה כי **במקומות ההמתנה להצבעה יש להציב 'כיסא המתאים לישיבת מבוגר'. לא ניתנה כל הנחיה שכוללת 'מושבים מותאמים'** בהתאם להגדרת תקנה 23(א)(3) לתקנות הנגישות.

11.3 לטענת הרשויות המקומיות הן קיבלו הנחיות ממנהל הבחירות מטעם משרד הפנים (להלן: "**מנהל הבחירות**"), אשר פעל בהתאם להוראות חוק הבחירות ולעמדת הנציבות, ומשכך הרשויות המקומיות לטענתן עמדו בהוראות הדין ועל כן דינן של בקשות האישור להידחות על הסף ולגופן.

11.4 יתרה מכך, כי חלק מהקלפיות נשוא הבקשות לאישור כלל לא פורסמו כקלפיות נגישות לאנשים עם מוגבלות כנדרש בחוק הבחירות.

11.5 זאת ועוד. לטענת הרשויות המקומיות, וכפי שמפורט בטענות המדינה, הסדרת הנגשת הבחירות היא מקרה חריג וייחודי שבו מחוקק המשנה התכוון באופן מפורש להתקין סימן ייעודי לצורך קביעת התאמות בתהליכי הבחירות ולשם כך יועד להסדרת נגישות הליכי בחירות סימן נפרד – סימן ו' בפרק ה' לתקנות הנגישות. התקנת סימן זה לא הסתייעה לאחר שהגורמים המקצועיים וועדת המשנה של ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת, הגיעו לכלל מסקנה כי הסדרת נגישות הליכי הבחירות באותה עת אינה בשלה וטעונה ליבון ובירור מעמיק יותר נוכח מהותם, פריסתם הרחבה והעובדה שלא מדובר בשירות רציף, כי אם שירות שאמור להינתן אחת למספר שנים.

11.6 לטענת הרשויות המקומיות, העדר ההתייחסות לבחירות בתקנות הנגישות אינו נובע מכך שמדובר בשירות ציבורי כללי או בלקונה, כי אם מכיוון שמדובר בהסדר שלילי. נוכח מצב משפטי זה, יש להניח שעד להתקנת סימן ייעודי להסדרת הנגשת הבחירות בתקנות הנגישות, המקור הנורמטיבי להסדרת הנגישות בבחירות היה ועודנו סעיף 31(א) לחוק הבחירות שהינו סעיף ייעודי בדבר חקיקה ראשי (משמע, בעל ערך נורמטיבי גבוה מזה של תקנות הנגישות) הקובע הוראות ספציפיות להסדרת הנגישות בהליך הבחירות ומתעדכן מעת לעת על ידי המחוקק.

עוד יאמר, כי לרשויות מקומיות עומדת 'חזקת התקינות' לפיה נקודת המוצא היא שהרשות פעלה כדין ונטל ההוכחה לסתור חזקה זו ולהוכיח כי הרשות פעלה שלא כדין מונח על הטוען אחרת מכך.

11.7 לטענת הרשויות המקומיות, המבקשים אינם עומדים בהוראת סעיף 4 לחוק התובענות הייצוגיות שכן לא מתקיימת עילת תביעה כלל, מכיוון שהרשויות המקומיות פעלו כדין כאמור לעיל; ואף לא מתקיימת עילת תביעה אישית היות שהמבקשים נמנעו מלציין את הקלפי בה לכאורה הצביעו ואף לא תעדו את הצבעתם. הימנעותם של המבקשים מעשותם כן, שומטת את הקרקע מתחת לטענתם לקיומה של עילת תביעה אישית. בכל מקרה, אף לו היה תור, לא היה התובע ו/או כל בעל מוגבלות אחר נדרש להמתין בתור לו היה מבקש מועדת הקלפי לפטור אותו מהמתנה בתור לפי סעיף 13 לתקנות הנגישות ואף משום כך נשמטת הקרקע מתחת לעילת תביעה אישית בנסיבות המקרה דנן.

11.8 לטענת הרשויות המקומיות, בקשות האישור אף אינן עומדות בהוראת סעיף 8 לחוק התובענות הייצוגיות. הבקשות אינן מעלות שאלה מהותית של עובדה המשותפת לכלל חברי הקבוצה מכיוון שאין להניח כי קשיים זהים נתגלו כלפי כל אחד מחברי הקבוצה בכל קלפי. הבקשות אף אינן מעוררות שאלה מהותית של משפט שכן הרשויות המקומיות עמדו בהוראות הדין. בנוסף, עניינם של כלל חברי הקבוצה לא ייוצג וינוהל בדרך הולמת ובתום לב. תובענה ייצוגית אף אינה הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין שכן הרשויות המקומיות פעלו כדין.

11.9 לטענת הרשויות המקומיות, סעיפים 8(3) ו- 8(4) לחוק תובענות ייצוגיות קובעים כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת ובתום לב. בנסיבות אלה דרישות אלה אינן מקויימות. כזכור, הוגשו 6 בקשות לאישור במקביל בטענות עובדתיות דומות. זאת, בסמוך לאחר הגעה להסדר פשרה בת"צ (מרכז) 11446-03-20 **חרדון ואח' נ' מדינת ישראל – משרד הפנים ואח'** (להלן גם: **"ת"צ חרדון"**), שניהל בעבר בבית משפט זה ב"כ המבקש בבקשות לאישור כנגד משרד הפנים (המשיב מס' 2 בבקשה לאישור) וועדת הבחירות המרכזית. הבקשות לאישור הוגשו בנסיבות דומות אלא שהפעם מדובר בהצבת מושבים מותאמים בקלפיות מונגשות להצבעה בבחירות המוניציפליות חלף הצבת מושבים מותאמים בקלפיות מונגשות בבחירות לכנסת.

11.10 הינה כי כן, לטענת הרשויות המקומיות, הבקשות לאישור הוגשו בניסיון "לשכפל" את ההליך הקודם (אשר לא היה בידיעת הרשויות המקומיות). יודגש בהקשר זה, כי הקבוצה שהוגדרה בבקשה לאישור נכללת בקבוצה שהוגדרה בת"צ חרדון, כך שממילא, כל הסדר שחל בהתאם להסכם הפשרה בת"צ חרדון חל גם בעניינו ומהווה השתק פלוגתא גם לצורך ההליך דכאן (הגם שאין זהות מלאה בין הצדדים לשני ההליכים) וזאת על מנת לחסוך בעלויות ולמנוע הכרעות סותרות. המבקשים בבקשות האישור פעלו בחוסר תום לב גם בכך שלא טרחו להקדים ולפנות אל הרשויות המקומיות בפניה כלשהי, בין בכתב ובין בע"פ, בכל הקשור לעילתם האישית. אופייה המנהלי של התובענה הייצוגית המוגשת כנגד רשות מחייב החלת עקרונות יסוד מן המשפט המנהלי, וחובתו של הפרט במשפט המנהלי למצות הליכים אל מול הרשות בטרם פנייה לבית משפט.

11.11 לטענת הרשויות המקומיות, עילות התביעה (כגון: עוולת הרשלנות, עוולת הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט), לא הוכחו ואף לא בראשית ראיה, שהרי הרשויות המקומיות פעלו בהתאם להנחיות מנהל הבחירות אשר פעל בהתאם להוראות סעיף 31א לחוק הבחירות ועמדת הנציבות.

11.12 לטענת הרשויות המקומיות, אף דרישות המבקשים לפיצוי ללא הוכחת נזק (ו/או פיצוי כלשהו) משוללת כל יסוד ובסיס ודינן להידחות על הסף ולגופן, מכיוון שהרשויות המקומיות פעלו, כאמור, בהתאם להנחיות מנהל הבחירות אשר פעל בהתאם להוראות סעיף 31א לחוק הבחירות ועמדת הנציבות.

12. <u>טענות המדינה - משרד הפנים בתשובות לבקשות האישור</u> (בתמצית):

12.1 המדינה טענה שבהתאם לדיני הבחירות לרשויות המקומיות החובות הקבועות בדין ביחס לבחירות אלה, ההיערכות הלוגיסטית לבחירות וההוצאות הכרוכות בעריכתן מוטלת בדין על הרשויות המקומיות, וכי למשרד הפנים תפקיד מפקח בלבד. לכן, כלל לא ניתן להגיש תובענה ייצוגית נגדו לאור הוראת סעיף 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו–2006 הקובע מפורשות: "**לא תוגש נגד רשות תובענה ייצוגית לפיצויים בגין נזק שנגרם על ידי צד שלישי שעילתה הפעלה או אי הפעלה של סמכויות פיקוח, הסדרה או אכיפה של הרשות ביחס לאותו צד שלישי**..." וממילא **דין בקשת האישור נגד המדינה להידחות על הסף**. אין בהסדר הפשרה דנן כדי לגרוע מטענה זו של המדינה עליה היא עומדת, לצד טענות נוספות לגוף הדברים שיפורטו להלן. לעומת זאת, העיריות טענו שסידור והכנת ריכוזי הקלפיות ליום הבחירות נעשות בהתאם לנהלים/חוזרים מפורטים של משרד הפנים, אשר מינה "מנהלי בחירות" מטעמו בכל עיר; בניגוד לשאר הפרטים החובה להצבת מושב מותאם לא צוינה בהוראות משרד הפנים או הנחיות מנהלי הבחירות והעיריות הסתמכו על כך. בכל מקרה, המשיבות לא העמיקו בטענות זו כלפי זו לאור הטעמים לדחיית בקשות האישור.

12.2 המדינה טענה שנושא הנגישות הוא נר לרגליה והיא מקיימת כל דין בנושא. המדינה דחתה את כל הנטען בבקשות האישור וטענה שבקשות האישור לא מגלות עילה או הפרת דין כלשהי, לא כל שכן – נזק. המדינה טענה שככל שניתן להבין, בקשות האישור נסמכות על פרשנות משפטית שגויה של המבקשים בשאלת החובה (שהוכחשה), להציב מושב מותאם לפני כל קלפי ביום הבחירות. המדינה טענה שלכל היותר, קיימת בעניין זה עמימות משפטית, כאשר לפי כללי הפרשנות המקובלים, המשיבות פעלו כדין. המדינה טענה שחוק שוויון הזכויות והתקנות כוללים הוראות כלליות בנושא נגישות והוראות ספציפיות – אשר עשויות להיות מחמירות או מקלות לעומת החובות וההוראות הכלליות, לפי העניין. בהתאם לחוק שר המשפטים יקבע את התאמות הנגישות הנדרשות, בין אם בדרך כלל ובין אם לסוגי שירותים נפרדים, כדי לאפשר לאדם נגישות באופן סביר לשירות ציבורי. מאשרת התקנות, ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת, ישבה על המדוכה בין השנים 2009-2013 בעשרות ישיבות. בישיבות הוועדה התחדד, בין השאר, ייחודו של יום הבחירות לרבות הקשיים בעצם החלתן של ההוראות הכלליות שבתקנות השירות על תהליך הבחירות. בשל חילוקי דעות ומכיוון שהועדה ביקשה לפרסם את התקנות טרם המועד ההולך והמתקרב של פיזור הכנסת, ומצד שני תוך הצהרה לפיה יידרש מתקין התקנות להשלמת הסדר מקיף ופרטני בעניין נגישות תהליך הבחירות פורסמו התקנות תוך דילוג על סימן ו' לפרק ה' שבהן, סימן אשר יועד להוראות ספציפיות ביחס לתהליך הבחירות. כיום, לאחר סימן ה' בא סימן ז' ואילו סימן ו' הנוגע לתהליך הבחירות חסר.

12.3 המדינה טענה שבשל ייחודו של יום הבחירות ובשל כוונתו המוצהרת של המחוקק להתקין סימן מיוחד לעניין זה בתקנות השירות, אשר טרם הותקן, ובהיעדר חובה או הוראה ספציפית לעניין נגישות הבחירות יש לקרוא ולפרש את החובה לאפשר נגישות סבירה להליך הבחירות לאור כללי הפרשנות המקובלים.

12.4 המדינה טענה שלעמדת המאסדר – הנציבות, לאחר שניתנה הכרעה בעניין על ידי המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, בהינתן עמימותו של הדין, די היה בהצבת **כיסא שמתאים לישיבת אדם מבוגר** בכניסה לקלפי כדי להגשים את חובת הנגישות בשירות בהמתנה לקלפי. המדינה טענה שהנציבות מסרה עמדה זו למשרד הפנים בהתייעצות שהתקיימה טרם הבחירות, ואלה הכיסאות שאכן הוצבו בסופו של יום, וכך עולה גם מסרטוני החוקר שצורפו לבקשות האישור.

12.5 המדינה טענה שבקשות האישור הוגשו בחוסר תום לב בשים לב להסדר שנחתם זמן קצר בלבד לפני הגשתם עם אותם באי כוח מייצגים ועם אותו מבקש כמו באחת מבקשות האישור, באותו עניין ובאותה שאלה ממש, אך בהקשר של הבחירות לכנסת – בעניין **חרדון**.

12.6 המדינה טענה שחברי הקבוצות הנטענות בבקשות האישור הם כולם חלק מחברי הקבוצה בעניין הבחירות לכנסת. השאלה המשותפת שאושרה בהסדר פשרה שקיבלת תוקף של פסק דין בעניין הבחירות לכנסת ביחס לאותם לחברי הקבוצה הייתה, בין השאר, שאלת קיומה של חובה חקוקה לספק מושבים מותאמים בסמוך לקלפיות (סעיפים 24-21 לפסק הדין בעניין הבחירות לכנסת). לעמדת המדינה הצפה בשנית של סוגיה זהה שסולקה אך לאחרונה, כאשר ההבדל היחיד הוא הזמן שבו עוסקות בקשות האישור (מערכת בחירות המשמעותית הבאה מיד לאחר שאושר הסדר הפשרה בעניין הכנסת הסדר הפשרה ועוד בטרם הסתיים יישומו) מהווה חוסר תום לב.

12.7 המדינה טענה כי במסגרת הסדר הפשרה בעניין הבחירות לכנסת הייתה הסכמה בין הצדדים בדבר עמימות ההסדר המשפטי. כך, הפעולות שהמשיבות שם התחייבו אליהן במסגרת הסדר הפשרה לא כללו הצבת מושבים נגישים בכניסה לכל קלפי, אלא הסדר אחר – הצבת מושבים מותאמים בכניסה לקלפיות מיוחדות (שאינן מושא בקשות האישור). המשיבות טענו שגם מבחינת הדרישה המקדמית באישורו של כל הסדר פשרה – דרישת סיום ההפרה הנטענת והתחייבות להימנע מהפרות בעתיד – אילולא ההבנה וההסכמה בדבר היעדר החובה הנטענת, ההסדר לא היה בא לעולם ולא היה מאושר על ידי בית המשפט. עוד נטען כי למשיבים בעניין הבחירות לכנסת ניתנה תקופת התארגנות בת 18 חודשים להשלמת ביצוע הסדר הפשרה – אשר טרם חלפה נכון למועד הגשת בקשות האישור כאן. עוד טענו המשיבות נגד העובדה שהמבקשים לא ערכו פנייה מוקדמת טרם הגשת בקשות האישור.

12.8 בנוסף, נטען כי שבקשות האישור לא עומדות בתנאים שונים הדרושים לאישורן; כי המבקשים לא הוכיחו עילות נטענות מדיני הנזיקין אף לא בראשית ראיה; וכן נטען שבנסיבות העניין אין מקום לפיצוי ללא הוכחת נזק.

13. <u>לאחר הגשת תשובות המשיבות לבקשות האישור המבקשים נקטו הליכים למתן צו לגילוי מסמכים ושאלון</u>: לאחר הגשת התשובות, המבקשים ב-6 הבקשות הדומות ניהלו מול כל המשיבות לרבות המדינה (בהליכים נפרדים) הליכי גלמ"ס ושאלון, במסגרתם ביקשו וקיבלו מסמכים שונים שנזכרו בתשובות ו/או קשורים לנגישות בקלפיות ו/או לתכתובות בין העיריות ובין הנציבות בנושא ("**הליכי גלמ"ס**").

14. <u>תגובות המבקשים לתשובות המשיבים לבקשות האישור (בתמצית)</u>:

14.1 לאחר הליכי הגלמ"ס, כל אחד מ-6 המבקשים הגיש בנפרד תגובה מפורטת לבקשת האישור בעניינו ("**התגובות**").

14.2 ל-6 התגובות צורפו בין היתר מסמכים רלבנטיים שהתקבלו בהליכי הגלמ"ס באותו תיק ספציפי, וטבלה משווה של טענות המדינה בתשובתה לבקשת האישור מול טענותיה והתחייבויותיה של המדינה בהסדר הפשרה בענין **חרדון**, שלטענת המבקשים הקימו השתק שיפוטי ואין להתנער מהן (נס' 1, 5, 6, 7 לתגובות).

14.3 בנוסף צורפו לכל אחת מ-6 התגובות פיקוחים של הנציבות (נס' 2 לתגובות); וכן הטיוטה של סימן ו' (נס' 8 לתגובות), לגביו המבקשים טענו שלא זו בלבד שמעולם לא נכללה בנוסח המחייב של התקנות אשר בתוקף משנת 2014, אלא גם נאמר בה כי הוראותיה יחולו בנוסף על תק' 9 עד 35, ולכן גם בנוסף לתק' 23 לתקנות, ואף הורו שיוצב בקלפי מושב מותאם אחד לפחות.

14.4 לטענת המבקשים, המשיבות מעלות טענות של פרשנות חקיקה שנטענו בענין **חרדון** שכאמור הסתיים בהסדר הפשרה שאושר שם (הסדר חרדון) במסגרתו נקבע בין היתר כי "**לעמדת הגורמים המוסמכים במשרד המשפטים, הסדרת הסוגיה במסגרת הסדר פשרה זה יש בה משום תועלת משמעותית**" ותוצאתו הכרעה לחיוב בשאלת החובה להציב מושב מותאם במקום ההמתנה לקלפי בבחירות לכנסת, ועל כן המשיבות מושתקות מלטעון אחרת ביחס לבחירות המוניציפיות.

14.5 לטענת המבקשים, כשנה אחרי אישורו של הסדר חרדון מצופה היה שהמדינה תדאג שגם בבחירות המקומיות יהיה מושב מותאם, ולא תסרב לעשות זאת, ובמיוחד אחרי שהנציבות מצאה שלא היו כאלה גם בבחירות המקומיות לשנת 2018, כאמור בביקורות שצורפו לבקשות האישור, וגם בפיקוחים של הנציבות בבחירות המרכזיות לכנסת ה-21; ובפרט שהנציבות הבהירה כי "קלפי מנוי כפרט בתוספת הראשונה לחוק השוויון ועל כן קמה חובה להנגיש את הקלפי הן מבחינת נגישות פיסית והן מבחינת נגישות השירות".

14.6 לטענת המבקשים יש לדחות את טענת המדינה שהנחתה את מנהלי הבחירות לוודא היתכנות להצבת כיסאות עם משענות יד להמתנה, מפני שהחוזר שצורף לבקשות האישור מציג זאת כהנחיה ברורה.

14.7 במסמכים שהתקבלו (רק באופן חלקי) בהליכי הגלמ"ס לא צוין כלל שאין חובה להציב מושב מותאם או כיסא עם משענות יד במקומות ההמתנה לקלפיות; ובמועד מאוחר יותר לתכתובות שהציגו המשיבות נקבע בחוזר ייעודי מחודש 09/2023 שצריך לדאוג לכיסאות עם משענות יד.

14.8 לטענת המבקשים הקבוצה בענין חרדון אינה חופפת לקבוצה בבקשות האישור דנן, והסדר חרדון אינו מעשה בית דין ביחס לבקשות האישור, מפני ששם דובר בבחירות לכנסת שמתקיימות אחת ל-4 שנים, וכאן בבחירות לרשויות המקומיות שאחת ל-5 שנים (וכוללות 2 פתקים (למועצה ולראשה) ולכן גם המתנה ממושכת יותר להצביע); וכך גם לפי הוראות סע' 18(ז)(1) וסע' 24 לחוק וגם הגדרת הקבוצה בהסדר חרדון ופס"ד חרדון.

14.9 לטענת המבקשים המדינה (משרד הפנים) אינה רק גוף מפקח בלבד ביחס להצבת מושבים מותאמים אלא מוטלות עליו חובות אקטיביות וגם אחריות ביחד ולחוד עם הרשויות המקומיות המשיבות, כמפורט בהרחבה בבקשות האישור; ואכן גם המדינה הקצתה מיליוני ש"ח להתאמות נגישות בבחירות המקומיות; וגם הרשויות המקומיות לא הכחישו זאת; והיא גם כפופה להוראות חוק השוויון ככל חייב אחר בנגישות לפי סע' 26א לחוק זה.

14.10 לטענת המבקשים המדינה לא צרפה את הטיוטה הנטענת של סימן ו' לתקנות שנגנז ולא הושלם, מפני שנאמר שם במפורש כי הוראותיו יבוצאו בנוסף על תקנות 9 עד 35, הכוללות לפיכך גם את החובה להציב מושב מותאם במקום המתנה לפי תקנה 23(א)(3) שחלה בכל שירות ציבורי; ומכל מקום התקנות כפי שפורסמו הן הוראות הדין הקיים ומחייב, ויש לדחות טענות לגבי כוונות עלויות של מי שאולי נטלו חלק בתהליכי החקיקה שלפני כן.

14.11 לטענת המבקשים יש לדחות את הטענה לחזקת התקינות המנהלית שלא רק ניתנת לסתירה אלא שבנסיבות הענין הנטל להוכיחה אותה עבר אל המשיבות, שלא עמדו בכך כלל, ובפרט נוכח הפגיעה בשוויון. מה גם שבניגוד לטענת המדינה היא גם לא יישמה את הסדר חרדון גם בבחירות המוניציפיות, ובפרט כשחלפו למועד בקשות האישור 11 שנים מאז פרסום התקנות <u>והעדר מושבים מותאמים הוזכר גם בביקורות של הנציבות</u>; בנוסף ובמסגרת המגעים בין הצדדים המבקשים הוסיפו וטענו כי אין בחוק כל דרישה של פניה מוקדמת לפני הגשת הבקשה לאישור.

15. <u>דיון מקדמי בת"צ 5827-03-24 **גרינשפון נ' עיריית חיפה ואח'**</u>: הדיון התקיים בתאריך 6.1.25 במעמד ב"כ המדינה, ב"כ עיריית חיפה, עיריית ת"א, ועיריית יהוד-מונסון. במסגרת הדיון ניתנה הצעת ביהמ"ש הנכבד (כב' השופטת הבכירה נד"ב) להגיע להסכמות ברוח הסדר חרדון, והצעה זו הועברה גם לאישורן של יתר המשיבות בבקשות הדומות.

16. לאחר הדיון הצדדים ניהלו ביניהם מגעים ממושכים, עד שהצליחו לגבש את ההסכמות המפורטות בהסדר הפשרה, המבוסס על ההסכמה העקרונית שגובשה ואושרה עם המדינה בהסדר חרדון.

17. בהסדר חרדון המדינה התחייבה לספק בבחירות לכנסת מושב מותאם במקומות ההמתנה להצבעה בקלפיות נגישות (כהגדרתן בחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב] התשכ"ט-1969; וגם להנחות את ועדות הקלפי להציב בכל הקלפיות (גם שאינן קלפיות נגישות) כיסאות עם משענות יד, ככל שישנם כאלה (סעיפים 5(א)-(ג) להסדר הפשרה בענין חרדון (נספח 4). ר' גם ס' 16 לפסק הדין בענין **חרדון**:

> **"א. כ-3,000 מושבים מותאמים (מושב מותאם כהגדרתו בתקנות ובתקן אליו הן מפנות) יסופקו לרוב הריכוזים ברחבי הארץ (ריכוזים הוגדרו בבקשת האישור-כ-4,500 ריכוזים (מקומות קלפי) ברחבי הארץ בהם יש כ-12,000 קלפיות (הנתונים אינם סופיים ומשתנים בהתאם למספר בעלי זכות הבחירה, הוראות חוק הבחירות לכנסת ותקנותיו, מועדי הבחירות, כמו גם השלכות תחלואת מגיפת הקורונה ונסיבות נוספות), כך שיוצב מושב מותאם בסמוך למקום בו הוצבו קלפיות נגישות מיוחדות (כהגדרתם בחוק הבחירות).**
>
> **ב. אספקת המושבים המותאמים תהיה בנוסף ובלי לגרוע מההנחיה לעובדי ועדות הקלפי, להציב, בהתאם לריהוט הזמין במקום, במקומות ההמתנה, כיסאות עם משענות ידיים הקיימים כבר במקום הריכוז, ככל שניתן ואלו קיימים באזור הקלפי".**

18. יצוין כי בסעיף 6 להסדר חרדון הובהר: "**לעמדת הגורמים המוסמכים במשרד המשפטים, הסדרת הסוגיה במסגרת הסדר פשרה זה יש בה משום תועלת משמעותית לחברי הקבוצה בהתחשב בעמימות שקיימת לטענת המשיבות בקשר לסוגיה זו כיום, ומשכך יש בה פיצוי לחברי הקבוצה**".

19. ואכן כב' הש' פורג קבע בפסק הדין בענין **חרדון** (שם, ס' 25):

> **"... אני סבור, שמדובר בהסדר שהיטיב עם חברי הקבוצה והשיג להם תועלת, בהתחשב בעמימות לה טענו המשיבות לגבי הסוגיה כיום. הסדר הפשרה מעניק יתר נגישות והתמצאות לאנשים עם מוגבלות בניידות ולאנשים עם מוגבלות בשמיעה, בזמן מימוש זכותם להצביע, ויש בו גם תועלת ציבורית בהכוונת התנהגות רצויה והעלאת המודעות הציבורית לסוגיה וכן קיימת תועלת חשובה במימוש הזכות לשוויון ונגישות לאנשים עם מוגבלות**".

<u>ב. הסכמות הצדדים</u>

20. הסכמות הצדדים נעשו בהתאם להסדר הפשרה בפרשת חרדון, בשינויים המחויבים, על דרך הפשרה בלבד ולפנים משורת הדין. זאת מבלי שמי מהצדדים ויתר על טענותיו או הודה בטענות משנהו, ומתוך רצון להתמקד בתועלת ודאית ומהירה יחסית לטובת הקבוצה מחד גיסא, וגם חיסכון בזמן שיפוטי ובמשאבים רבים ויקרים לניהול הליכים ממושכים מאידך גיסא וחשיפה לעלויות ולסיכונים ניכרים, וללא ודאות לגבי תוצאותיהם.

21. בכפוף לאמור לעיל, וכאמור לפנים משורת הדין ובלי שיהיה בכך ויתור או הסכמה של איזה מהצדדים עם הטענות של משנהו, להלן המונחים המוסכמים והסכמות הצדדים, והמשיבות בבקשת האישור דנן מתחייבות לפעול לפיהן – כאשר ההתחייבויות של כל עיריה הן כמובן בנפרד ואך ורק ביחס לבחירות המוניצפליות שיהיו בתחומה:

(א) **<u>שיפור הנגישות לחברי הקבוצה החל ממערכת הבחירות לרשויות המקומיות הבאה ואילך</u>**:

(1) **הקבוצה עליה יחול הסדר הפשרה** – (כהגדרתה בבקשות לאישור) אנשים עם מוגבלות בניידות (שלא עם כיסא גלגלים) שהגיעו לקלפיות בבחירות המוניציפליות בתחומי כל אחת המשיבות (העיריות) בבקשות האישור, בהעדר מושבים מותאמים במקומות ההמתנה לקלפיות, ב-7 השנים הקודמות להגשת 6 בקשות האישור ועד למועד פסק הדין המאשר את הסדר הפשרה.

(2) **ויתור על תביעות ומעשה בית דין** – אישור הסדר הפשרה וביצועו יקימו מעשה בית-דין כלפי המשיבות וכל חברי הקבוצה שבית המשפט לא אישר את יציאתם מהקבוצה, בתקופת התביעה ועד למועד הקובע, וביחס לכל הטענות ועילות התביעה שהועלו בכל אחת מ-6 בקשות האישור, וכמו כן ויתור וסילוק הדדי של הצדדים על כל טענה, דרישה, זכות ו/או תביעה, האחד כלפי משנהו ו/או מי מטעמם, והכל בקשר עם מושבים מותאמים במקומות ההמתנה להצבעה. הסדר הפשרה לא יהווה מעשה בית-דין על כל חבר קבוצה שהגיש בקשת פרישה מהקבוצה, ובית המשפט הנכבד אישר את יציאתו.

(3) בכפוף לאישור הסדר הפשרה וביצועו, המבקשים ובאי כוחם מתחייבים שלא להגיש ו/או להיות שותפים ו/או להיות מעורבים ו/או לנקוט פעולות ישירות ו/או עקיפות בכל הליך משפטי כנגד המשיבות ו/או מי מטעמן בקשר עם מושבים מותאמים בבחירות המוניציפליות עד וכולל המועד הקובע – מבלי שיהיה בכך לגרוע מזכותם של המבקשים או באי כוחם לפנות בפניה הנוגעת ליישום הסדר הפשרה דנן; המבקשים ובאי כוחם מצהירים כי לא קיבלו ולא הובטחה להם מהמשיבות כל טובת הנאה בקשר עם הבקשה לאישור ו/או הסדר הפשרה, למעט מה שייפסק במסגרת אישור ההסדר.

(4) **המועד הקובע** – המועד בו יינתן פסק דין המאשר את ההסדר (ימי פגרה יבואו במניין הימים);

(5) **מושב מותאם** – כהגדרתו בתקנה 1 לתקנות ובתקן אליו היא מפנה, כפי שיהיו בתוקף;

(6) ביום הבחירות לרשויות המקומיות, העיריות תצבנה מושב מותאם בסמוך למקום בו הוצבו קלפיות נגישות מיוחדות כהגדרתן בסעיף 31א לחוק הרשויות המקומיות (בחירות) תשכ"ה-1965. לשם כך, העירייה תרכוש מושבים מותאמים, ככל שהדבר יידרש.

(7) בנוסף ומבלי לגרוע מהאמור לעיל, העיריות,ככל האפשר,תצבנה בסמוך לכל קלפי לפחות כיסא אחד כדלקמן: ככל שבנמצא כיסא עם משענות ידיים, תינתן עדיפות להצבת כיסא זה; ובאם לאו, יוצב כיסא ללא משענות ידיים (שתי החלופות יכונו להלן: "**הכיסא הרגיל**").

(8) בהנחיות משרד הפנים למזכירי ועדות הקלפי ומנהלי הבחירות יצוין במפורש, כי עליהם לוודא שבסמוך לכל קלפי נגישה מיוחדת הוצב מושב מותאם. בהתאם לכך, ינחו מנהלי הבחירות את נציגי הרשויות המקומיות הרלוונטים בדבר מיקום הצבת מושב מותאם ו/או כיסא רגיל.

(9) פרסום הסדרי הנגישות, לרבות אלה שהוסכם עליהם בהסדר זה, ייעשה בהתאם לכל דין.

(10) אין בהסדר המפורט לעיל כדי לגרוע מכל הוראת דין חדשה ומיטיבה עם חברי הקבוצה בנושא נגישות מקומות המתנה להצבעה בבחירות (אם תהיה כזאת). להסרת ספק מובהר, כי אם עד למועד מתן ההטבה יאושר סימן ו' לתקנות האמורות, ותקום מכוחו חובה לספק מושבים מותאמים בקלפיות המפורסמות כנגישות, המושבים הנקובים בסעיף זה יתווספו למספר המושבים הנדרש לפי סימן ו' לתקנות, ולא ייחשבו חלק ממנו, זאת כהנגשת יתר. הוראה זו תחול ביחס לרשויות המקומיות המשיבות ולגבי מערכת בחירות אחת בלבד שלאחר כניסתו לתוקף של סימן ו' האמור, ולאחר מכן הרשויות המקומיות יפעלו בהתאם לתקנות החדשות.

(11) תחולתו של הסדר הפשרה על מערכות הבחירות המוניציפליות שיחולו בתום 18 חודשים מיום המועד הקובע, כל זמן שלא ייקבע הסדר אחר בחוק השוויון או בתקנות שמכוחו.

(ב) **<u>המלצה מוסכמת לפסיקת החזר הוצאות בדיקת החוקר, גמול ושכ"ט עו"ד למייצגי הקבוצה</u>**: הצדדים בבקשות האישור מסכימים וממליצים על השבת הוצאות בדיקות החוקר מטעם המבקשים בסך כולל של **16,344** ₪; גמול ל-6 המבקשים בסך כולל של **24,000** ₪; ושכ"ט עו"ד לב"כ המבקשים בסך כולל של **139,656** ₪ (כל הסכומים כוללים מע"מ), כמפורט להלן:

(1) בתוך 30 ימים מהמועד הקובע, כל אחת מהמשיבות 1 (העיריות) ב-6 בקשות האישור תשלם בנפרד סך של 25,000 ₪ (סכום זה כולל מע"מ), ובסה"כ 150,000 ₪ (כולל מע"מ).

(2) בתוך 30 ימים מהמועד הקובע, המשיבה 2 (משרד הפנים) ב-6 בקשות האישור תשלם ב-6 בקשות האישור סך של 5,000 ₪ (סכום זה כולל מע"מ), ובסה"כ 30,000 ₪ (כולל מע"מ).

(3) בכפוף להמצאת אישורים של ניהול חשבון, התשלומים המפורטים בסעיפים קטנים (1) ו- (2) לעיל יבוצעו בהעברות בנקאיות לחשבון ב"כ המבקשים (שיעבירו את הגמול בסך 4,000 ₪ כולל מע"מ לכל אחד מהמבקשים). קבלות/חשבוניות כדין יופקו אחרי קבלת התשלום בפועל.

(4) יצוין כי בקשת האישור פטורה מהאגרה לפי תק' 20(31) לתקנות בתימ"ש (אגרות), תשס"ז-2007.

<u>ג. הסדר הפשרה הוא ראוי הוגן וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה - והדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין</u>

22. בהתאם להמלצת בית המשפט הנכבד, הצדדים העדיפו ליישב את המחלוקות הרבות שמעוררות בקשות האישור, התשובות והתגובות, בהסדר פשרה המבוסס על ההסדר עם המדינה **בענין חרדון** הנ"ל (נספח 4), שכזכור שיקף את המלצותיה של המגשרת באותו ענין, כב' השופטת בדימ' אורית אפעל גבאי.

23. בנוסף, ההסדר כאן גובש לאחר מו"מ ממושך בין הצדדים (כאשר לאורך רוב הדרך 6 העיריות לא היו "מקשה אחת", אלא עיריות שונות העלו הערות והסתייגויות שונות), כמו גם בין העיריות ובין משרד הפנים, עד שלבסוף ולאחר חילופי טיוטות רבים הצליחו הצדדים לגבש ולנסח את הסדר הפשרה ולהגישו.

24. זאת מתוך רצון משותף להשיג שיפור מהותי בנגישות לאנשים עם מוגבלות בניידות (שאינם בכיסא גלגלים), חברי הקבוצה, בבחירות המוניציפליות מחד גיסא, ובשים לב להבדלים בין הבחירות המונציפליות והבחירות הכליות לכנסת מאידך גיסא (למשל ובין היתר בכמות הבוחרים, מספר הקלפיות, המקום והאופן לאחסנה וחלוקה של הציוד הנדרש ליום הבחירות ועוד);

25. וכמו כן לצורך גידור הסיכויים והסיכונים לצדדים ב-6 בקשות האישור; חיסכון במשאבי התדיינות וגם זמן שיפוטי רבים ויקרים, שהיו נדרשים עד להכרעה שיפוטית חלוטה (המעלות שאלות עובדתיות וגם משפטיות רבות), ללא ודאות לגבי תוצאותיהן; וכאשר מטבע הדברים – ולמצער במהלך ההתדיינות הממושכת – לא ניתן היה להבטיח את השיפור המוסכם וניכר בנגישות הבחירות המוניציפליות לאנשים עם מוגבלות בניידות.

26. בהסדר הפשרה יש תועלת מהותית גם בניראות ציבורית של הנגישות לאנשים עם מוגבלות בכלל, ובבחירות בפרט, להכוונה ועידוד של התנהגות רצויה והעלאת מודעות ציבורית לחשיבות של התאמות הנגישות.

27. בהסדר הפשרה יש תועלת חשובה גם במימוש הזכות לשוויון ונגישות לאנשים עם מוגבלות (בלי לגרוע מהמחלוקות שהיו בין הצדדים ביחס לתוכנה ולאופן יישומה לפי הדין הקיים), כמו גם כדי לעודד חברי קבוצה מוחלשת של אנשים עם מוגבלות לעמוד על זכותם לשוויון ולנגישות גם במסלול התובענה היצוגית.

28. לאור כל האמור הצדדים מסכימים שבמכלול נסיבות הענין הסדר הפשרה מאזן כראוי בין האינטרסים, הסיכויים והסיכונים של הצדדים ב-6 בקשות האישור, ומגלם תועלת רבה לחברי הקבוצה, תוך חיסכון ניכר במשאבי התדיינות וזמן שיפוטי יקר; והוא ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה, וסיום בקשות האישור בהסדר הפשרה הוא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה בנסיבות הענין.

29. באשר להמלצה המוסכמת לתשלום הסכומים המומלצים, יצוין כי בין היתר נשקלו השיקולים הבאים:

(1) <u>התועלת הרבה לחברי הקבוצה</u> – בשיפור הנגישות בקלפיות הבחירות המוניציפליות עבורם – בתקווה שגם עיריות נוספות יאמצו עקרונות אלה ויפעלו באופן דומה. ההנגשה המוסכמת תקל ותסייע בהצבעה שוויונית, נגישה, עצמאית וקלה יותר לאנשים עם מוגבלות.

(2) <u>בהמלצה על שכר הטרחה הובא בחשבון כי סכום שכר הטרחה משולמים מהקופה הציבורית</u> – בהתאם להלכה הפסוקה הסכומים צריכים להיות מתונים בהשוואה לנתבעים אחרים כאשר מדובר בתובענה יצוגית המתנהלת נגד רשות ציבורית, אשר אין לה משל עצמה, אלא הכספים משולמים מכספי הציבור. ראה: עע"מ 603/24 **עיריית ראשון לציון נ' ציונה נחום** (מאגרים משפטיים 25.3.2024); עע"מ 818/24 **עיריית רמת גן נ' אביעד טאוב** (מאגרים משפטיים 10.04.2024).

(3) <u>השלב בו מצוי ההליך המשפטי</u> – אמנם לאחר דיון מקדמי אחד, אולם אחרי שבכל אחת מ-6 בקשות האישור (בנפרד) הוגשה תשובה מטעם העיריה הרלבנטית ומטעם משרד הפנים, וכן תגובה לתשובות; וכן התנהל הליך גלמ"ס; וכן התנהלו מגעים ממושכים בין הצדדים עד שהושלם הסדר פשרה זה. כמו כן, ניתן משקל זאף לכך שההליך הסתיים בשלב מוקדם יחסית מבלי שבקשת האישור הוכרעה ומבלי שהתקיים דיון הוכחות.

(4) <u>חיסכון בהליכים</u> – הסדר הפשרה מגלם חיסכון בזמן שיפוטי רב ויקר שנדרש לניהול 6 בקשות האישור (והתובענות גופן אם היו מתקבלות) עד הכרעה משפטית חלוטה, נוכח היקף השאלות המשפטיות ועובדתיות שהועלו. בנוסף, קיים אינטרס ציבורי מובהק לעודד הסדרי פשרה המקנים תועלת מהותית וגם ודאית לטובת חברי קבוצות מוחלשות, שיתכן ובסוף לא היו מושגות אם ההליך היה מתברר; ואפילו אם כן, אזי לפחות חלק מההסכמות היו עשויות להידחות עוד שנים עד לתום הליכים.

(5) <u>הטרחה והמשאבים הרבים שהשקיעו מייצגי הקבוצה</u> – לטענת המבקשים - גיבוש והגשה של 6 בקשות האישור הנפרדות (מה גם שיש הבדלים ואין חפיפה מלאה בהוראות החקיקה והתקנות החלות בבחירות הכלליות בכנסת ואלה שחלות בבחירות המוניציפליות – ולא מדובר בהעתק-הדבק As is של התביעה בענין חרדון); לטענת המבקשים, ניהול ההליכים עד כה, לרבות בדיקות משפטיות עובדתיות ומשפטיות, איסוף מידע וגיבוש הנספחים; עיון ב-12 התשובות שהוגשו והכנת 6 תגובות לתשובות; ניהול הליכי גלמ"ס ועיון במסמכים הרבים שהתקבלו; הכנה והתייצבות לדיון המקדמי; הגשה של הודעות ובקשות; המצאות ושליחויות; וגם ניהול מו"מ ממושך עם העיריות ועם משרד הפנים, וכולל חילופי טיוטות רבות של ההסכם שעבר מספר גלגולים לאור הערותיהן של המשיבות השונות (שלא היו מקשה אחת) עד להגשת הסדר פשרה זה. מנגד, הובאה בהמלצה על שכר הטרחה עמדת המדינה, לפיה יש ליתן משקל לכך שמדובר בהסדר פשרה שגובש במאוחד בכל התובענות ובתובענות שעסקו כולן באותו עניין, ולכן לאור האמור התשומות היו פחותות מתובענות והסדרים נפרדים (באופן ההולם את רוח הדברים בהצעת חוק תובענות ייצוגיות (תיקון מס' 16), התשפ"ד-2024 –ראה סעיף 16 להצעת החוק, בנוסח המתוקן המוצע שם לסעיף 23(י) לחוק. הצעת החוק הממשלתית עברה בקריאה ראשונה ומצויה בדיונים בוועדה המשותפת לוועדת חוקה חוק ומשפט וועדת הכלכלה של הכנסת בהכנתה לקריאה שנייה ושלישית), וכמו כן, ניתן משקל לכך שבקשות האישור בהליכים מושא הסדר הפשרה נסמכו במידה רבה על ההליך בעניין חרדון.

(6) <u>הסיכונים והעלויות שנטלו מייצגי הקבוצה</u> – לרבות נוכח מורכבות הוראות חוק השוויון והתקנות הרלבנטיות, בדיקות בקלפיות רבות בבחירות המוניציפליות, והעובדה כי המשיבות היו איתנות בדעתן כי דרישות המבקשים למושבים מותאמים בקלפיות אינה מעוגנת בהוראות הדין הקיים (כפי שפירטו בהרחבה בתשובות הנפרדות לבקשות האישור).

(7) <u>החשיבות הציבורית של בקשות האישור</u> – דומה שלא ניתן להפריז בחשיבות השוויון ונגישות לאנשים עם מוגבלויות בבחירות לצורך השתתפות שוויונית בדמוקרטיה ומימוש הזכות להשתתף בהכרעות ציבוריות כבדות משקילות המשפיעות על "החיים עצמם" באופן ניכר.

(8) <u>הסכומים המומלצים אינם באים על חשבון התועלת לחברי הקבוצה</u> – הגלומה בשיפור הניכר בנגישות בקלפיות המוניציפליות, שלשיטת המדינה והעיריות נעשית לפנים משורת הדין מעבר לחובה שבדין.

30. המדינה תבהיר כי השיקולים הנ"ל הובאו בחשבון וניתן להם משקל בגיבוש ההמלצה המוסכמת והמדינה, גם על דעת הגורמים במשרד המשפטים האמונים על בחינת הסדרי פשרה בתובענות ייצוגיות, שותפה להמלצה על אישור הסכומים הממולצים ועל המנגנון לתשלומם שלעמדתה הם ראויים בנסיבות המקרה.

31. לטענת המבקשים, כאשר התועלת העיקרית לקבוצה אינה כספית בעין, אף לא חלה "שיטת האחוזים" בקביעת גמול ושכ"ט, ובפרט בתובענות יצוגיות שהביאו לתועלת חברתית (ע"א 2046/10 **עזבון המנוח משה שמש נ' דן רייכרט** פ"ד סה(2) 681, ס' 7; ע"א 689/16 **נאסר נ' עיר שעשועים בע"מ** (7.5.18) נבו, ס' 17; רע"א 1394/24 **אופטיקה הלפרין בע"מ נ' כוכב זיס** (24.4.25) נבו ס' 29).

32. לטענת המבקשים, הסכומים המומלצים נמוכים משמעותית מהסכומים אושרו **בענין חרדון**, והם גם יחסית על הצד הנמוך בהשוואה להסדרי פשרה קודמים בעניינם של אנשים עם מוגבלות, לרבות ובפרט בהסדר פשרה שנחתמו עם המדינה או רשויות מקומיות. לדוגמה בלבד:

ע"א 7318/21 **אגד נ' מדינת ישראל נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות** (1.2.22) נבו: גמול 100,000 ₪ (לכל מבקש), שכ"ט עו"ד (לנציבות) 600,000 ₪ +מע"מ;

ת"צ (ת"א) 7789-06-15 **כרמי נ' שלמה תחבורה (2007) בע"מ ואח'** (24.5.21) נבו: גמול 100,000 ₪ שכ"ט 500,000 ₪+מע"מ;

ע"א 8312/20 **עיריית י-ם נ' ברגר** (10.2.22) נבו: גמול 50,000 ₪ שכ"ט בסך 350,000 ₪ (כולל מע"מ);

ת"צ (ת"א) 409-09-12 **סחייק נ' עיריית ר"ג** (7.4.21) נבו: גמול 50,000 ₪ שכ"ט עו"ד 500,000 ₪ (כולל מע"מ);

ע"א 2889/17 **חמיאס נ' מפעל הפיס** (13.9.17) נבו: גמול 15,000 ₪ (לכל מבקש), שכ"ט 300,000 ₪ + מע"מ.

ה. היעדר צורך במינוי בודק והוראות נוספות

33. מבלי לגרוע מהחשיבות הכללית במינוי בודק במקרים המתאימים ובהתאם להוראות סעיף 19(ב)(1) לחוק, הצדדים סבורים כי בנסיבות המקרה הקונקרטי שלפנינו קיימים טעמים מיוחדים שלא למנות בודק, ובית המשפט הנכבד מתבקש לאשר את הסדר הפשרה ללא מינוי בודק.

34. בנסיבות העניין הקונקרטיות, המומחיות הנדרשת לבדיקת הסדר הפשרה היא של בית המשפט הנכבד, בבחינת הסיכונים והסיכויים הכרוכים בניהול ההליך והחלופות להסדר הפשרה, והוגנות וסבירות ההסדר בנסיבות הענין; מה גם שהסדר הפשרה מבוסס על המלצת בית המשפט הנכבד לצדדים לאמץ את העקרונות המהותיים שנבחנו ואושרו בהסדר הפשרה **בענין חרדון**. מינוי בודק בנסיבות קונקרטיות אלה עלול לסרבל ולהאריך שלא לצורך את הדיון בהסכם בלי להניב תוצאה יעילה יותר.

35. אם 40 או יותר מחברי הקבוצה יבקשו לצאת מהקבוצה שעליה יחול הסכם הפשרה, ובית המשפט הנכבד יקבל את בקשתם בהתאם להוראות סע' 18(ו), 19(ד)(2), 19(ד)(3) ("**הודעת פרישה**"), ביחס לכל אחת מ-6 בקשות האישור בנפרד, אזי המשיבות באותה בקשה לאישור יוכלו לבטל את הסדר הפשרה, בתוך 30 ימים מהמועד האחרון להגשת הודעת פרישה. במקרה כזה יראו את ההסדר וכל ההסכמות, התוצאות והאישורים שנבעו ממנו, כאילו לא היו.

36. במקרה שבית המשפט לא יאשר את הסכם הפשרה ו/או ביטול הסכם הפשרה או פקיעתו, יהיה הסכם הפשרה חסר תוקף משפטי, כאילו לא נחתם וכאילו אין פסק דין, ולא ניתן יהיה להגיש אותו ו/או להסתמך עליו ו/או לעשות בו ו/או בתוכנו שימוש כלשהו, בין בהליך משפטי ובין בכל הליך אחר, לא ייזקף לחובתו או לטובתו של מי מהצדדים, ולא יהא על הצדדים לנקוט בהליך משפטי לביטול הסכם הפשרה, והכל מבלי שתהיה למי מהצדדים כל טענה ו/או תביעה ו/או דרישה בקשר לכך.

בהתאם, יימשך הדיון בבקשה לאישור כאילו לא נחתם הסכם הפשרה מלכתחילה, תוך שכל צד שומר על כל טענותיו עובר לחתימת הסכם הפשרה, והצדדים יחזרו לנהל את ההליכים המשפטיים מבלי שלהסכם הפשרה ולבקשה זו לאישור הסכם הפשרה יהיו נפקות ו/או השלכה כלשהי על ניהול ההליכים.

37. הסכם הפשרה כולל, מגבש וממצה את כל ההסכמות שבין הצדדים בקשר עם בקשות האישור, ולא יהיה כל תוקף לכל שינוי או תוספת להסכם, אלא אם נעשו בכתב ונחתמו ע"י הצדדים וכפוף לאישורם ע"י בית המשפט הנכבד. לא תישמע טענה של שינוי ההסכם בעל פה, ולא יהיה תוקף לכל מצג ו/או מו"מ בין הצדדים, קודם לחתימת ההסכם.

סוף דבר

38. מצורפים תצהירים מטעם הצדדים וב"כ הצדדים.

39. לאור כל האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד לאשר את הסדר הפשרה וליתן להסכמות הצדדים תוקף של פסק דין, וכן להורות כאמור ברישא לבקשה זו לעיל.

שלומי אבני, עו"ד

ערן פלסר, עו"ד, מורשה נגישות השירות
ב"כ המבקשים

רון הלמיש, עו"ד
מ.ר. 17899

רות תלמי, עו"ד
ב"כ עיריית יהוד-מונוסון

יחזקאל ריינהרץ, עו"ד
ב"כ עיריית רחובות

אורן סרוסי, עו"ד
OREN SARUSI, ADV
מס' רישיון 58469

אורן סרוסי, עו"ד
ב"כ עיריית באר שבע

יפה דסה דנך, עו"ד
ב"כ עיריית תל אביב יפו

שה דוד, עו"ד
מ.ר. 38784
מנית בכירה ליועמ"ש

שי לב, עו"ד
ב"כ עיריית ירושלים

רינת פדרמן, עו"ד
ב"כ עיריית פתח תקוה

פדרמן, עו"ד
מ.ר. 39669

ניסן טוביאנה, עו"ד
ב"כ מדינת ישראל

15

סוף דבר

38. מצורפים תצהירים מטעם הצדדים וב"כ הצדדים.

39. לאור כל האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד לאשר את הסדר הפשרה וליתן להסכמות הצדדים תוקף של פסק דין, וכן להורות כאמור ברישא לבקשה זו לעיל.

שלומי אבני, עו"ד	ערן פלסר, עו"ד, מורשה נגישות השירות ב"כ המבקשים
רון חלמיש, עו"ד ב"כ עיריית יהוד-מונוסון	יחזקאל ריינהרץ, עו"ד ב"כ עיריית רחובות
אורן סרוסי, עו"ד ב"כ עיריית באר שבע	יפה דסה דוד, עו"ד ב"כ עיריית תל אביב יפו
שי לב, עו"ד ב"כ עיריית ירושלים	רינת פדרמן, עו"ד ב"כ עיריית חיפה

ניסן טוביאנה, עו"ד
ב"כ מדינת ישראל

15

סוף דבר

38. מצורפים תצהירים מטעם הצדדים וב"כ הצדדים.

39. לאור כל האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד לאשר את הסדר הפשרה וליתן להסכמות הצדדים תוקף של פסק דין, וכן להורות כאמור ברישא לבקשה זו לעיל.

שלומי אבני, עו"ד	ערן פלסר, עו"ד, מורשה נגישות השירות ב"כ המבקשים
רון חלמיש, עו"ד ב"כ עיריית יהוד-מונוסון	יחזקאל ריינהרץ, עו"ד ב"כ עיריית רחובות
אורן סרוסי, עו"ד ב"כ עיריית באר שבע	יפה דסה דוד, עו"ד ב"כ עיריית תל אביב יפו
שי לב, עו"ד ב"כ עיריית ירושלים	רינת פדרמן, עו"ד ב"כ עיריית חיפה

ניסן טוביאנה, עו"ד
ב"כ מדינת ישראל

15

תצהיר מטעם המשיבה

אני החי"מ, **יעל אור** ת"ז 038016656 לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר אמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת, בכתב כדלקמן:

1. אני משמשת כמנהלת מחלקת רישוי עסקים ואחראית נגישות בעיריית יהוד מונוסון, ומוסמך לעשות תצהיר זה מטעמה בת"צ (מרכז) 445-03-24, בתמיכה לבקשה לאישור הסדר פשרה (להלן- "**הבקשה**").

2. למיטב ידיעתי הפרטים והעובדות המפורטים בבקשה הם נכונים ככל שהם נוגעים למשיבה.

3. למיטב ידיעתי ולפי יעוץ משפטי שקבלתי, הבקשה והסדר הפשרה מפרטים את הפרטים המהותיים הרלבנטיים.

4. למיטב ידיעתי לא ניתנה ולא הובטחה לי או למשיבה טובת הנאה במישרין או בעקיפין בקשר עם הבקשה, למעט כמפורט בבקשה.

5. זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

יעל אור

אישור

אני החי"מ רון חלמיש , עו"ד, מאשר בזה כי ביום 29.7.2026 הופיעה בפני ה"ה יעל אור המוכרת לי אישית , ולאחר שהזהרתיה כי עליה לומר את האמת ותהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא תעשה כן, אישרה את נכונות הצהרתה לעיל וחתמה עליה בפני.

29/7/26
תאריך

רון חלמיש, עו"ד
מ.ר. 78[illegible]
רון חלמיש, עו"ד
מועץ יהוד
עיריית יהוד

תצהיר מטעם המשיבה

אני הח"מ, אופיר מזרחי, ת"ז 035889070, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר אמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת, בכתב כדלקמן:

1. אני משמש כ- כמנהל האגף לביטחון וחירום בעיריית רחובות, ובבחירות המוניציפאליות האחרונות שימשתי כיו"ר מטה הבחירות העירוני ומוסמך לעשות תצהיר זה מטעמה בת"צ (מרכז) 1888-03-24, בתמיכה לבקשה לאישור הסדר פשרה (להלן- "**הבקשה**").

2. למיטב ידיעתי הפרטים והעובדות המפורטים בבקשה הם נכונים ככל שהם נוגעים למשיבה.

3. למיטב ידיעתי ולפי יעוץ משפטי שקבלתי, הבקשה והסדר הפשרה מפרטים את הפרטים המהותיים הרלבנטיים.

4. למיטב ידיעתי לא ניתנה ולא הובטחה לי או למשיבה טובת הנאה במישרין או בעקיפין בקשר עם הבקשה, למעט כמפורט בבקשה.

5. זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

אופיר מזרחי

אופיר מזרחי

אישור

אני הח"מ שרון אורון עו"ד, מאשרת בזה כי ביום 17.7.26 הופיע בפני ה"ה אופיר מזרחי המוכר לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת ויהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו לעיל וחתם עליה בפני.

שרון אורון, עו"ד
מ.ר. 38394
לשכה משפטית
עיריית רחובות

חתימה + חותמת

17.7.26
תאריך

תצהיר מטעם המשיבה

אני הח"מ, עמית ריינגולד, ת"ז 056176654, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר אמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת, בכתב כדלקמן:

1. אני משמש כמנהל אגף מנהל, לוגיסטיקה וחירום בעיריית באר שבע ומוסמך לעשות תצהיר זה מטעמה בת"צ 2166-03-24 **הילי פלסר נ' עיריית באר שבע ואח'**, בתמיכה לבקשה לאישור הסדר פשרה (להלן- "**הבקשה**").

2. למיטב ידיעתי הפרטים והעובדות המפורטים בבקשה הם נכונים ככל שהם נוגעים למשיבה.

3. למיטב ידיעתי ולפי יעוץ משפטי שקבלתי, הבקשה והסדר הפשרה מפרטים את הפרטים המהותיים הרלבנטיים.

4. למיטב ידיעתי לא ניתנה ולא הובטחה לי או למשיבה טובת הנאה במישרין או בעקיפין בקשר עם הבקשה, למעט כמפורט בבקשה.

5. זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

עמית ריינגולד
מנהל אגף מינהל, לוגיסטיקה וחירום
עיריית באר שבע

אישור

אני הח"מ ז'ואן סלוצקי, עו"ד, מאשר בזה כי ביום 28/2/26 הופיע/ה בפני ה"ה עמית ריינגולד אשר ~~זיהיתי באמצעות תז~~/ מוכר לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת ויהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו לעיל וחתם עליה בפני.

אורן סרוסי, עו"ד
OREN SARUSI, ADV
מס' רישיון 39[illegible]

28/2/26
תאריך

תצהיר מטעם המשיבה

אני הח"מ, רפי שושן, ת"ז 029382553, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר אמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת, בכתב כדלקמן:

1. אני משמש כסמנכ"ל משאבי אנוש ומינהל בעיריית תל אביב-יפו ומוסמך לעשות תצהיר זה מטעמה בת"צ (מרכז) 3526-03-24, בתמיכה לבקשה לאישור הסדר פשרה (להלן- "**הבקשה**").

2. למיטב ידיעתי הפרטים והעובדות המפורטים בבקשה הם נכונים ככל שהם נוגעים למשיבה.

3. למיטב ידיעתי ולפי יעוץ משפטי שקבלתי, הבקשה והסדר הפשרה מפרטים את הפרטים המהותיים הרלבנטיים.

4. למיטב ידיעתי לא ניתנה ולא הובטחה לי או למשיבה טובת הנאה במישרין או בעקיפין בקשר עם הבקשה, למעט כמפורט בבקשה.

5. זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

רפי שושן

אישור

אני הח"מ יפה דסה-דוד, עו"ד, מאשרת בזה כי ביום 30/8/26 הופיע בפני ה"ה רפי שושן המוכר לי אישית, ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת ויהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו לעיל וחתם עליה בפני.

יפה דסה דוד, עו"ד
מ.ר. 38784
סגנית בכירה ליועמ"ש

חתימה + חותמת

30/8/2026
תאריך

יפה דסה דוד, עו"ד
מ.ר. 38784
סגנית בכירה ליועמ"ש
30/8/26

תצהיר מטעם המשיבה

אני הח"מ, **עוזי חן** ת"ז 022176929, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר אמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת, בכתב כדלקמן:

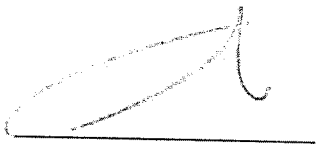
1. אני משמש כ- מנהל אגף תירום וביטחון בעיריית ירושלים ומוסמך לעשות תצהיר זה מטעמה בת"צ (מרכז) 5612-03-24 רפאל חיים נגד עיריית ירושלים ואח' בתמיכה לבקשה לאישור הסדר פשרה (להלן- "**הבקשה**").

2. למיטב ידיעתי הפרטים והעובדות המפורטים בבקשה הם נכונים ככל שהם נוגעים למשיבה.

3. למיטב ידיעתי ולפי יעוץ משפטי שקבלתי, הבקשה והסדר הפשרה מפרטים את הפרטים המהותיים הרלבנטיים.

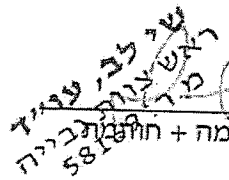
4. למיטב ידיעתי לא ניתנה ולא הובטחה לי או למשיבה טובת הנאה במישרין או בעקיפין בקשר עם הבקשה, למעט כמפורט בבקשה.

5. זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

אישור

אני הח"מ [illegible], עו"ד, מאשר בזה כי ביום 29/7/26 הופיע/ה בפני הי"ה [illegible], אשר זיהיתי באמצעות ת.ז. 022176929 מוכר לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת ויהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו לעיל וחתם עליה בפני.

חתימה + חותמת

29/7/26

תאריך

תצהיר מטעם המשיבה

אני הח"מ יעקב לוי, בעל ת.ז. מס' 023527468, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים לכך בחוק- מצהיר בזאת כדלקמן:

1. במועדים הרלוונטיים לת"צ 5827-03-24 גרינשפון נ' עיריית חיפה (להלן: **"התובענה הייצוגית"**) שימשתי כאחראי על הליך הבחירות מטעם עיריית חיפה והריני מוסמך לעשות תצהיר זה מטעמה בתובענה הייצוגית בתמיכה לבקשה לאישור הסדר פשרה (להלן- **"הבקשה"**).

2. למיטב ידיעתי הפרטים והעובדות המפורטים בבקשה הם נכונים ככל שהם נוגעים למשיבה.

3. למיטב ידיעתי ולפי יעוץ משפטי שקבלתי, הבקשה והסדר הפשרה מפרטים את הפרטים המהותיים הרלבנטיים.

4. למיטב ידיעתי לא ניתנה ולא הובטחה לי או למשיבה טובת הנאה במישרין או בעקיפין בקשר עם הבקשה, למעט כמפורט בבקשה.

5. זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

אישור

אני הח"מ רינת פדרמן, עו"ד, מאשר בזה כי ביום 30/8/26 הופיע/ה בפני ה"ה יעקב לוי, ~~אשר זיהיתי באמצעות ת.ז. _____~~ / מוכר לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת ויהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו לעיל וחתם עליה בפני.

30/8/26
תאריך

רינת פדרמן, עו"ד
מ.ר. [illegible] לחותמת

תצהיר מטעם המשיבה

אני הח"מ, מאיה פרנקו-כהן, ת"ז 027210426, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר אמת וכי אהיה צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר/ה בזאת, בכתב כדלקמן:

1. אני משמש/ת בתפקיד סגנית הממונה על אכיפה ואסירה במשרד הפנים, ומוסמך לתת תצהיר זה מטעמה בתמיכה לבקשה לאישור הסדר פשרה (להלן- "**הבקשה**"), בהליכים הבאים:

ת"צ 445-03-24 פלסר נ' עיריית יהוד-מונסון ומדינת ישראל, ות"צ 1888-03-24 חרדון נ' עיריית רחובות ומדינת ישראל, ת"צ 2166-03-24 פלסר נ' עיריית באר שבע ומדינת ישראל, ת"צ 3526-03-24 שמחה נ' עיריית תל אביב-יפו ומדינת ישראל, ת"צ 5612-03-24 חיים נ' עיריית ירושלים ומדינת ישראל, ת"צ 5827-03-24 גרינשפון נ' עיריית חיפה ומדינת ישראל.

2. למיטב ידיעתי הפרטים והעובדות המפורטים בבקשה הם נכונים ככל שהם נוגעים למשיבה.

3. למיטב ידיעתי ולפי יעוץ משפטי שקבלתי, הבקשה והסדר הפשרה מפרטים את הפרטים המהותיים הרלבנטיים.

4. למיטב ידיעתי לא ניתנה ולא הובטחה לי או למשיבה טובת הנאה במישרין או בעקיפין בקשר עם הבקשה, למעט כמפורט בבקשה.

5. זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

אישור

אני הח"מ כפיר יעקב, עו"ד, מאשר בזה כי ביום 13/7/26 הופיע/ה בפני ה"ה מאיה פרנקו כהן, אשר זיהיתי באמצעות ת.ז. 027210426 / מוכר/, לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיו/ה כי עליו/ה לומר את האמת ות/יהיה צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק אם לא ת/יעשה כן, אישר/ה את נכונות הצהרתו/ה לעיל וחתם/מה עליה בפני.

כפיר יעקב, עו"ד, מ.ר. 92781
אתיקה + חותמת
KAPIR YAAKOV, ADVOCATE

13/7/26
תאריך

תצהיר ב"כ המשיבה

אני הח"מ, עו"ד רון חלמיש , ת"ז 022287148 , לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר אמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת, בכתב כדלקמן:

1. אני ב"כ המשיבה בת"צ (מרכז) 24-03-445.

2. אני עושה תצהיר זה בתמיכה לבקשה לאישור הסדר פשרה (להלן- "**הבקשה**").

3. למיטב הבנתי, הבקשה והסדר הפשרה מפרטים את הפרטים המהותיים הרלבנטיים.

4. למיטב ידיעתי לא ניתנה ולא הובטחה לי או למשיבה טובת הנאה במישרין או בעקיפין בקשר עם הבקשה, למעט כמפורט בבקשה.

5. זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

רון חלמיש, עו"ד

אישור

אני הח"מ שרית קפלן, עו"ד, מאשרת בזה כי ביום 29.7.2026 הופיע בפני עו"ד רון חלמיש, אשר זיהיתי המוכר לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת ויהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו לעיל וחתם עליה בפני.

שרית קפלן, עו"ד
3087
עוזרת ראשית המשפטית
יהוד-מונוסון

29.7.26
תאריך

תצהיר ב"כ המשיבה

אני הח"מ, עו"ד יחזקאל ריינהרץ ת"ז 059687848, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר אמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת, בכתב כדלקמן:

1. אני ב"כ המשיבה בת"צ (מרכז) 1888-03-24.
2. אני עושה תצהיר זה בתמיכה לבקשה לאישור הסדר פשרה (להלן- "**הבקשה**").
3. למיטב הבנתי, הבקשה והסדר הפשרה מפרטים את הפרטים המהותיים הרלבנטיים.
4. למיטב ידיעתי לא ניתנה ולא הובטחה לי או למשיבה טובת הנאה במישרין או בעקיפין בקשר עם הבקשה, למעט כמפורט בבקשה.
5. זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

יחזקאל ריינהרץ, עו"ד

אישור

אני הח"מ אפרת מלאכי, עו"ד, מאשר בזה כי ביום 16/08/26 הופיע בפני עו"ד יחזקאל ריינהרץ המוכר לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת ויהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו לעיל וחתם עליה בפני.

אפרת מלאכי, עורכת-דין
L.N. 98250
Efrat Malachi, Adv.

16/08/26
תאריך

תצהיר ב"כ המשיבה

אני הח"מ, עו"ד אורן סרוסי, ת"ז 031517360, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר אמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת, בכתב כדלקמן:

1. אני ב"כ המשיבה 1 בת"צ 2166-03-24 **הילי פלסר נ' עיריית באר שבע ואח'**.

2. אני עושה תצהיר זה בתמיכה לבקשה לאישור הסדר פשרה (להלן- "**הבקשה**").

3. למיטב הבנתי, הבקשה והסדר הפשרה מפרטים את הפרטים המהותיים הרלבנטיים.

4. למיטב ידיעתי לא ניתנה ולא הובטחה לי או למשיבה טובת הנאה במישרין או בעקיפין בקשר עם הבקשה, למעט כמפורט בבקשה.

5. זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

אורן סרוסי, עו"ד.
OREN SARUSI, ADV
מס' רישיון 63101

אישור

אני הח"מ שרון מלכה-קריאף, עו"ד, מאשר בזה כי ביום 2.8.2026 הופיע/ה בפני ה"ה עו"ד אורן סרוסי; ~~אשר זיהיתי באמצעות ת.ז.~~ / מוכר לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת ויהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו לעיל וחתם עליה בפני.

שרון מלכה-קריאף, עורכת דין

חתימה וחותמת

2.8.2026
תאריך

תצהיר ב"כ המשיבה

אני הח"מ, עו"ד יפה דסה-דוד, ת"ז 309680387, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר אמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת, בכתב כדלקמן:

1. אני ב"כ המשיבה בת"צ (מרכז) 3526-03-24.

2. אני עושה תצהיר זה בתמיכה לבקשה לאישור הסדר פשרה (להלן- "**הבקשה**").

3. למיטב הבנתי, הבקשה והסדר הפשרה מפרטים את הפרטים המהותיים הרלבנטיים.

4. למיטב ידיעתי לא ניתנה ולא הובטחה לי או למשיבה טובת הנאה במישרין או בעקיפין בקשר עם הבקשה, למעט כמפורט בבקשה.

5. זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

אישור

אני הח"מ מיכל דיק, עו"ד, מאשרת בזה כי ביום 30.8.26 הופיעה בפני ה"ה עו"ד יפה דסה-דוד, מוכרת לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיה כי עליה לומר את האמת ותהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא תעשה כן, אישרה את נכונות הצהרתה לעיל וחתמה עליה בפני.

מיכל דיק, עו"ד
מ.ר. 61644
סגנית בכירה ליועמ"ש

חתימה + חותמת

30/8/2026
תאריך

תצהיר ב"כ המשיבה

אני הח"מ, עו"ד שי לב ת"ז 043545748, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר אמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת, בכתב כדלקמן:

1. אני ב"כ המשיבה בת"צ (מרכז) 5612-03-24 רפאל חיים נגד עיריית ירושלים ואח'.
2. אני עושה תצהיר זה בתמיכה לבקשה לאישור הסדר פשרה (להלן- "**הבקשה**").
3. למיטב הבנתי, הבקשה והסדר הפשרה מפרטים את הפרטים המהותיים הרלבנטיים.
4. למיטב ידיעתי לא ניתנה ולא הובטחה לי או למשיבה טובת הנאה במישרין או בעקיפין בקשר עם הבקשה, למעט כמפורט בבקשה.
5. זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

אישור

אני הח"מ דנה משלי, עו"ד, מאשר בזה כי ביום 29.7.26 הופיע/ה בפני ה"ה עו"ד שי לב, אשר מוכר לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת ויהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו לעיל וחתם עליה בפני.

דנה משלי, עו"ד
ליטיגציה
מ.ר. 71867
חתימה + חותמת

29.7.26
תאריך

תצהיר ב"כ המשיבה

אני הח"מ, עו"ד רינת פדרמן, ת"ז 033808858, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר אמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת, בכתב כדלקמן:

1. אני ב"כ המשיבה **בת"צ 5827-03-24 גרינשפון נ' עיריית חיפה ומדינת ישראל – משרד הפנים.**
2. אני עושה תצהיר זה בתמיכה לבקשה לאישור הסדר פשרה (להלן- "**הבקשה**").
3. למיטב הבנתי, הבקשה והסדר הפשרה מפרטים את הפרטים המהותיים הרלבנטיים.
4. למיטב ידיעתי לא ניתנה ולא הובטחה לי או למשיבה טובת הנאה במישרין או בעקיפין בקשר עם הבקשה, למעט כמפורט בבקשה.
5. זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

עו"ד רינת פדרמן, 39669 מ.ר.

אישור

משיח כדורי, עו"ד
מס' רישיון 70769
מינהל השירות המשפטי
עיריית חיפה

אני הח"מ עיריית חיפה, עו"ד, מאשר בזה כי ביום 27.8.26 הופיע/ה בפני ה"ה עו"ד [illegible], ~~אשר זיהיתי באמצעות ת.ז.~~ / מוכר לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת ויהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו לעיל וחתם עליה בפני.

משיח כדורי, עו"ד
מס' רישיון 70769
מינהל השירות המשפטי
עיריית חיפה
חתימה + חותמת

27.8.26
תאריך

תצהיר ב"כ המשיבה

אני הח"מ, עו"ד ניסן טוביאנה, ת"ז 066615932, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר אמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת, בכתב כדלקמן:

1. אני ב"כ המשיבה, מדינת ישראל- משרד הפנים, מטעם פרקליטות מחוז מרכז אזרחי, בהליכים הבאים:

   ת"צ 445-03-24 פלסר נ' עיריית יהוד-מונסון ומדינת ישראל, ת"צ 1888-03-24 חרדון נ' עיריית רחובות ומדינת ישראל, ת"צ 2166-03-24 פלסר נ' עיריית באר שבע ומדינת ישראל, ת"צ 3526-03-24 שמחה נ' עיריית תל אביב-יפו ומדינת ישראל, ת"צ 5612-03-24 חיים נ' עיריית ירושלים ומדינת ישראל, ת"צ 5827-03-24 גרינשפון נ' עיריית חיפה ומדינת ישראל.

2. אני עושה תצהיר זה בתמיכה לבקשה לאישור הסדר פשרה (להלן- "**הבקשה**").

3. למיטב הבנתי, הבקשה והסדר הפשרה מפרטים את הפרטים המהותיים הרלבנטיים.

4. למיטב ידיעתי לא ניתנה ולא הובטחה לי או למשיבה טובת הנאה במישרין או בעקיפין בקשר עם הבקשה, למעט כמפורט בבקשה.

5. זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

ניסן טוביאנה

אישור

אני הח"מ נ' לפלר (רוטנשטרייך) עו"ד, מאשר בזה כי ביום 15.7.2026 הופיע/ה בפני ה"ה עו"ד ניסן טוביאנה אשר זיהיתי באמצעות ת.ז. 066615932 / מוכר לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת ויהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו לעיל וחתם עליה בפניי.

נוי רוטנשטרייך, עו"ד
מ.ר 92876

חתימה + חותמת

15.7.26
תאריך

תצהיר ב"כ המבקשים

אני הח"מ, **עו"ד ערן פלסר**, ת.ז. מס' 027149632,לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק במידה ולא אעשה כן מצהיר בכתב כדלקמן:

1. אני אחד מב"כ המבקשים בכל ההליכים הבאים:

ת"צ (מרכז) 445-03-24 זאב פלסר נ' עיריית יהוד מונסון ומשרד הפנים
ת"צ (מרכז) 1888-03-24 ארז חרדון נ' עיריית רחובות ומשרד הפנים
ת"צ (מרכז) 2166-03-24 הילי פלסר נ' עיריית באר שבע ומשרד הפנים
ת"צ (מרכז) 3526-03-24 רותם שמחה נ' עיריית רחובות ומשרד הפנים
ת"צ (מרכז) 5612-03-24 רפאל חיים נ' עיריית ירושלים ומשרד הפנים
ת"צ (מרכז) 5827-03-24 דוד גרינשפון נ' עיריית רחובות ומשרד הפנים

2. אני עושה תצהיר זה בתמיכה לבקשה לאישור הסדר פשרה (להלן- "**הבקשה**").

3. למיטב הבנתי, הבקשה מפרטת את הפרטים המהותיים הרלבנטיים.

4. למיטב ידיעתי לא ניתנה ולא הובטחה למבקשים או לב"כ המבקשים טובת הנאה במישרין או בעקיפין בקשר עם הבקשה, למעט כמפורט בבקשה.

5. זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

ערן פלסר

אישור

אני הח"מ שלומי אבני, עו"ד, מאשר בזה כי ביום 12/2/26 הופיע/ה בפני **עו"ד ערן פלסר**, אשר מוכר לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת ויהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו לעיל וחתם עליה בפני.

שלומי אבני, עו"ד
מ.ר. 25023

חתימה + חותמת

12/2/26
תאריך

תצהיר מטעם המבקשת

אני הח"מ, **הילי פלסר**, ת"ז 322808965, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר אמת וכי אהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהירה בזאת, בכתב כדלקמן:

1. אני המבקשת בת"צ 2166-03-24 הילי פלסר נ' עיריית באר שבע, ועושה תצהירי זה בתמיכה לבקשה לאישור הסדר פשרה (להלן- "**הבקשה**").

2. למיטב ידיעתי ולפי יעוץ משפטי שקבלתי, הפרטים והעובדות הרלבנטיים בבקשה נכונים.

3. למיטב ידיעתי לא ניתנה ולא הובטחה לי או למשיבות טובת הנאה במישרין או בעקיפין בקשר עם הבקשה, למעט כמפורט בבקשה.

4. זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

_____

אישור

אני הח"מ הילי פלסר, עו"ד 54041 מ.ר., עו"ד, מאשר בזה כי ביום 31/8/26 הופיע/ה בפני ה"ה הילי פלסר, אשר מוכרת לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיה כי עליה לומר את האמת וכי תהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא תעשה כן, אישרה את נכונות הצהרתה לעיל וחתמה עליה בפני.

31/8/26
תאריך

הילי פלסר, עו"ד 54041 מ.ר.
חתימה + חותמת

תצהיר מטעם המבקש

אני הח"מ, **זאב פלסר**, ת"ז 008068660, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר אמת וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהיר בזאת, בכתב כדלקמן:

1. אני המבקש בת"צ 445-03-24 זאב פלסר נ' עיריית יהוד מונוסון, ועושה תצהירי זה בתמיכה לבקשה לאישור הסדר פשרה (להלן- "**הבקשה**").

2. למיטב ידיעתי ולפי יעוץ משפטי שקבלתי, הפרטים והעובדות הרלבנטיים בבקשה נכונים.

3. למיטב ידיעתי לא ניתנה ולא הובטחה לי או למשיבות טובת הנאה במישרין או בעקיפין בקשר עם הבקשה, למעט כמפורט בבקשה.

4. זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

זאב פלסר

אישור

אני עו"ד ערן פלסר, מ.ר. 54041, עו"ד, מאשר בזה כי ביום 22/8/26 הופיע/ה בפני ה"ה זאב פלסר, אשר מוכר לי באופן אישי, ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו לעיל וחתם עליה בפני.

22/8/26
תאריך

עו"ד ערן פלסר מ.ר. 54041
חתימה + חותמת

תוכן הנספחים (עמוד 1 מתוך 1)

שם המסמך		עמוד
נספח 1:	נספח 1 - הסדר הפשרה (עמודים 37 עד 49)	37
נספח 2:	נספח 2 - הודעה על הגשת בקשה לאישור הסדר פשרה (עמודים 51 עד 52)	51
נספח 3:	נספח 3 - הודעה על פסק דין בבקשה לאישור הסדר פשרה (עמודים 54 עד 54)	54
נספח 4:	נספח 4 - הסדר חרדון (עמודים 56 עד 76)	56

נספח 1 :

נספח 1 - הסדר הפשרה

(עמודים 37 עד 49)

<u>הסדר פשרה בבקשות לאישור תובענה ייצוגית</u>

ת"צ 445-03-24 פלסר נ' עיריית יהוד-מונסון ומדינת ישראל;
ת"צ 1888-03-24 חרדון נ' עיריית רחובות ומדינת ישראל;
ת"צ 2166-03-24 פלסר נ' עיריית באר שבע ומדינת ישראל;
ת"צ 3526-03-24 שמחה נ' עיריית תל אביב-יפו ומדינת ישראל;
ת"צ 5612-03-24 חיים נ' עיריית ירושלים ומדינת ישראל;
ת"צ 5827-03-24 גרינשפון נ' עיריית חיפה ומדינת ישראל

נערך ונחתם ביום 31 לחודש אוגוסט 2026

בין **1. זאב פלסר (המבקש בת"צ 445-03-24)**
2. ארז חרדון (המבקש בת"צ 1888-03-24)
3. הילי פלסר (המבקשת בת"צ 2166-03-24)
4. רותם שמחה (המבקש בת"צ 3526-03-24)
5. רפאל חיים (המבקש בת"צ 5612-03-24)
6. דוד גרינשפון (המבקש בת"צ 5827-03-24)
כולם ע"י ב"כ עוה"ד שלומי אבני ו/או ערן פלסר
המען להמצאה בהליך זה: רח' התע"ש 18 ת.ד. 42 כפ"ס 4410001
טל': 052-3630630, eran@ep-adv.com
(להלן בהתאמה: "**המבקשים**" ו- "**ב"כ המבקשים**") <u>מצד אחד</u>

ובין:

1. עיריית יהוד-מונסון (המשיבה מס' 1 בת"צ 445-03-24)
ע"י ב"כ עו"ד רון חלמיש ו/או עו"ד שרית קפלן
מהשירות המשפטי בעיריית יהוד מונוסון
רח' מרבד הקסמים 6 יהוד-מונוסון 5635001
טל': 03-5391212; פקס: 03-5391247

2. עיריית רחובות (המשיבה מס' 1 בת"צ 1888-03-24)
ע"י ב"כ עו"ד יחזקאל ריינהרץ ואח'
ממשרד עוה"ד פריש, שפרבר, ריינהרץ ושות'
מרח' מוטה גור 9 ת.ד. 3363 פתח תקוה 49517
טל': 03-9239010 פקס': 03-9239015 ; yechezkel@fsrlaw.co.il

3. עיריית באר שבע (המשיבה מס' 1 בת"צ 2166-03-24)
ע"י ב"כ עו"ד אורן סרוסי ואח' מהלשכה המשפטית בעיריית באר שבע
כיכר מנחם בגין 1 באר שבע
טל': 08-6463718/619; פקס: 08-6276636

4. עיריית תל אביב-יפו (המשיבה מס' 1 בת"צ 3526-03-24)
ע"י ב"כ עו"ד יפה דסה - דוד ואח' מהשירות המשפטי בעיריית תל אביב-יפו
רח' אבן גבירול 69 תל אביב יפו
טל': 03-7244247; פקס: 03-7240113

5. עיריית ירושלים (המשיבה מס' 1 בת"צ 5612-03-24)
ע"י ב"כ עו"ד שי לב ואח' ממינהל היועמ"ש בעיריית ירושלים
כיכר ספרא 8 ירושלים
טל': 02-6294064; פקס: 02-6295678; דוא"ל: lvshai@jerusalem.muni.il

6. עיריית חיפה (המשיבה מס' 1 בת"צ 5827-03-24)
ע"י ב"כ עוה"ד עופרה יפתחאל-שלו
ו/או רינת פדרמן ו/או עו"ד אחר מהשירות המשפטי
מרח' ביאליק 3 חיפה טל': 04-8357275; דוא"ל: rinatf@haifa.muni.il

7. מדינת ישראל – משרד הפנים (המשיבה מס' 2 בכל התיקים שבכותרת)
ע"י ב"כ עוה"ד דוד גוטמן ו/או יהונתן שטראוס ו/או אח'
מפרקליטות מחוז מרכז (אזרחי)
דרך מנחם בגין 154 (בית קרדן) ת.ד. 33260 מיקוד 6492107 תל אביב
טל': 073-3924700; פקס': 02-6468017; mazkirut-merkaz-ezra@justice.gov.il

(להלן: "**המשיבות**") <u>מצד אחד</u>

1

הואיל:

א. וטענת המבקשים (בתמצית): המבקשים הינם אנשים עם מוגבלות בניידות (המתקשים בין היתר בהליכה, עמידה, קימה וישיבה), שהגישו את בקשות האישור לפי פרט 9 לתוספת שניה לחוק, בטענה להפרה של חובות השוויון ונגישות לאנשים עם מוגבלות בניידות (למעט המתניידים בכיסא גלגלים) בבחירות המוניציפליות, בהעדר מושבים מותאמים לאנשים עם מוגבלות במקומות ההמתנה להצבעה ("**מקום המתנה**");

ב. וזאת, לטענתם, בניגוד להוראות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998 ("**חוק השוויון**") ותקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), תשע"ג-2013 ("**התקנות**") הקובעות מהן התאמות הנגישות הסבירות בשירותים ציבוריים, ובפרט סע' 19ג, 19ו, 19יא, 19יב לחוק השוויון ותק' 23(א)(3) לתקנות, לפיה במקום המתנה לקבלת "שירות ציבורי" יהיה לפחות מושב מותאם אחד:

> "(א) במקום שממתין בו הציבור לקבלת שירות ציבורי או להזמנתו, יספק החייב, ככל האפשר סמוך לעמדת השירות, מושבים, כמפורט להלן:
>
> (1) מושבים לציבור האנשים עם מוגבלות כמספר עמדות השירות במקום;
>
> (2) מקומות המתנה לאנשים המתנייעים בכיסא גלגלים בשיעור של כ-4 אחוזים ממספר עמדות השירות במקום, ולא פחות ממקום המתנה אחד;
>
> (3) עשרה אחוזים לפחות מסך כל המושבים כאמור בפסקה (1) יהיו מותאמים ולא פחות ממושב מותאם אחד;
>
> (4) תוצאת חישוב לפי פסקאות (2) או (3) תעוגל כלפי מעלה למספר השלם הקרוב".

דהיינו ועל פי ההגדרה "מושב מותאם" בתק' 1 לתקנות, שמפנה לסע' 2.10.2 לת"י 1918 חלק 3.2 ("**התקן**", נספח 5 לתובענה), מושב יציב עם משענות לידיים ותכונות נוספות שנקבעו בתקן כדי לאפשר לאדם עם מוגבלות להתיישב, לשבת, ולקום באופן עצמאי מכובד ובטיחותי ("**מושב מותאם**");

ג. והמבקשים טענו, כי לפי הוראות חוק השוויון, המשיבות הן "גוף ציבורי" והשירות בבחירות הוא "שירות ציבורי" שניתן ב"מקום ציבורי", לרבות מפני ש"קלפי" כלולה בפרט 22 לתוספת הראשונה לחוק השוויון; ועליהן לדאוג לשירות שוויוני ונגיש במקומות ההמתנה, לרבות מושבים מותאמים לפי תק' 23(א) לתקנות. לפי שכך תבעו המבקשים לחייב את המשיבות לספק בבחירות מושבים מותאמים במקומות ההמתנה (צו-עשה), ולפצות את חברי הקבוצה בגין נזקים בלתצי ממוניים ו/או ללא הוכחת נזק;

ד. והמבקשים הצהירו שבבחירות מיום 27.02.24 לא היה במקום ההמתנה לחדר הקלפי מושב עם משענות ידיים (שלפי התקן מהוות תנאי הכרחי אם כי לא תנאי מספיק ל-"מושב מותאם"), ולכן הם חשו אי-נוחות וקושי להתיישב ולקום, וגם רגשות שליליים של תסכול, זלזול בנגישות, הפליה ועוגמת נפש. כל אחד מהמבקשים הוסיף תצהיר של חוקר מוסמך מטעמו, שביצע בדיקה מדגמית בקלפיות נוספות בתחום העירייה הרלבנטית, וגם שם לא היו מושבים עם משענות ידיים (נס' 7 לתובענה; "**בדיקת החוקר**");

ה. וכל מבקש צרף גם מסמכים התומכים לדעתו בטענותיו. למשל, החלטות ממשלה, פרסומים של העיריה וגם של המשיבה 2 ("**משרד הפנים**") וכן של הנציבות (נס' 3, 4, 6, 14 לתובענה). לרבות הנחיות הציוד לקלפיות הכוללות כיסאות עם משענות יד, וגם פיקוחים של הנציבות בבחירות קודמות שציינו העדר מושבים נגישים, ותכתובות של המאסדר עם ועדת הבחירות לכנסת על הנגישות בקלפיות (נס' 8, 9, 10); וכמו כן לצורך תמיכה באומדן הקבוצה בכל רשות מקומית (בנפרד) (פרק 1.ג ונס' 13-11);

ו. והמבקשים הפנו לת"צ (מרכז) 11446-03-20 **חרדון ואח' נ' מדינת ישראל ואח'** (25.5.23) נבו ("**ענין חרדון**") שם אישר בית המשפט הנכבד (כב' הש' א. פורג) הסדר פשרה בבקשה לאישור דומה בגין העדר מושבים מותאמים במקומות המתנה להצביע בבחירות הכלליות לכנסת, המצ"ב **כנספח 4** ("**הסדר חרדון**") – שם ועדת הבחירות המרכזית התחייבה לפרוס כ-3000 מושבים מותאמים ברוב ריכוזי הקלפיות ברחבי הארץ כך שיוצב מושב מותאם בסמוך למקום בו הוצבו קלפיות נגישות מיוחדות (בעלות מוערכת של כ-2,000,000 ₪ לכל מערכת בחירות);

ז. ובכל אחת מבקשות האישור העיריות מיוצגות (בנפרד) ע"י היועץ המשפטי העירוני;

ח. וכל אחת מהעיריות הגישה בנפרד תשובה מפורטת ומנומקת מטעמה לבקשת האישור כנגדה, וגם המדינה הגישה תשובה נפרדת מפורטת ומנומקת מטעמה בכל אחת מבקשות האישור ("**התשובות**");

ט. <u>וטענות הרשויות המקומיות בתשובותיהן לבקשות האישור (בתמצית)</u>:

ט.1 לטענת הרשויות המקומיות, בקשות האישור מבוססות על מסד משפטי מוטעה ושגוי, מכיוון שחוק השוויון ותקנות הנגישות אינם רלוונטיים בהקשר לבחירות. המקור הנורמטיבי להסדרת סוגיית הנגישות בקלפיות לבחירות המוניציפליות הינו **סעיף 31א לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965** (להלן: "**חוק הבחירות**") **וסעיף 68א לחוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב), התשכ"ט- 1969** (להלן: "**חוק הבחירות לכנסת**");

ט.2 לטענת הרשויות המקומיות, עמדת נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (להלן: "**עמדת הנציבות**" ו"**הנציבות**" בהתאמה), כפי שנמסרה עובר לבחירות ובקשר אליהן היתה כי **במקומות ההמתנה להצבעה יש להציב 'כיסא המתאים לישיבת מבוגר'. לא ניתנה כל הנחיה שכוללת 'מושבים מותאמים'** בהתאם להגדרת תקנה 23(א)(3) לתקנות הנגישות.

ט.3 לטענת הרשויות המקומיות הן קיבלו הנחיות ממנהל הבחירות מטעם משרד הפנים (להלן: "**מנהל הבחירות**"), אשר פעל בהתאם להוראות חוק הבחירות ולעמדת הנציבות, ומשכך הרשויות המקומיות לטענתן עמדו בהוראות הדין ועל כן דינן של בקשות האישור להידחות על הסף ולגופן.

ט.4 יתרה מכך, כי חלק מהקלפיות נשוא הבקשות לאישור כלל לא פורסמו כקלפיות נגישות לאנשים עם מוגבלות כנדרש בחוק הבחירות.

ט.5 זאת ועוד. לטענת הרשויות המקומיות, וכפי שמפורט בטענות המדינה, הסדרת הנגשת הבחירות היא מקרה חריג וייחודי שבו מחוקק המשנה התכוון באופן מפורש להתקין סימן ייעודי לצורך קביעת התאמות בתהליכי הבחירות ולשם כך יועד להסדרת נגישות הליכי בחירות סימן נפרד – סימן ו' בפרק ה' לתקנות הנגישות. התקנת סימן זה לא הסתייעה לאחר שהגורמים המקצועיים וועדת המשנה של ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת, הגיעו לכלל מסקנה כי הסדרת נגישות הליכי הבחירות באותה עת אינה בשלה וטעונה ליבון ובירור מעמיק יותר נוכח מהותם, פריסתם הרחבה והעובדה שלא מדובר בשירות רציף, כי אם שירות שאמור להינתן אחת למספר שנים.

ט.6 לטענת הרשויות המקומיות, העדר ההתייחסות לבחירות בתקנות הנגישות אינו נובע מכך שמדובר בשירות ציבורי כללי או בלקונה, כי אם מכיוון שמדובר בהסדר שלילי. נוכח מצב משפטי זה, יש להניח שעד להתקנת סימן ייעודי להסדרת הנגשת הבחירות בתקנות הנגישות, המקור הנורמטיבי להסדרת הנגישות בבחירות היה ועודנו סעיף 31(א) לחוק הבחירות שהינו סעיף ייעודי בדבר חקיקה ראשי (משמע, בעל ערך נורמטיבי גבוה מזה של תקנות הנגישות) הקובע הוראות ספציפיות להסדרת הנגישות בהליך הבחירות ומתעדכן מעת לעת על ידי המחוקק.

ט.7 עוד יאמר, כי לרשויות מקומיות עומדת 'חזקת התקינות' לפיה נקודת המוצא היא שהרשות פעלה כדין ונטל ההוכחה לסתור חזקה זו ולהוכיח כי הרשות פעלה שלא כדין מונח על הטוען אחרת מכך.

ט.8 לטענת הרשויות המקומיות, המבקשים אינם עומדים בהוראת סעיף 4 לחוק התובענות הייצוגיות שכן לא מתקיימת עילת תביעה כלל, מכיוון שהרשויות המקומיות פעלו כדין כאמור לעיל; ואף לא מתקיימת עילת תביעה אישית היות שהמבקשים נמנעו מלציין את הקלפי בה לכאורה הצביעו ואף לא תעדו את הצבעתם. הימנעותם של המבקשים מעשותם כן, שומטת את הקרקע מתחת לטענתם לקיומה של עילת תביעה אישית. בכל מקרה, אף לו היה תור, לא היה התובע ו/או כל בעל מוגבלות אחר נדרש להמתין בתור לו היה מבקש מועדת הקלפי לפטור אותו מהמתנה בתור לפי סעיף 13 לתקנות הנגישות ואף משום כך נשמטת הקרקע מתחת לעילת תביעה אישית בנסיבות המקרה דנן.

3

ט.9 לטענת הרשויות המקומיות, בקשות האישור אף אינן עומדות בהוראת סעיף 8 לחוק התובענות הייצוגיות. הבקשות אינן מעלות שאלה מהותית של עובדה המשותפת לכלל חברי הקבוצה מכיוון שאין להניח כי קשיים זהים נתגלו כלפי כל אחד מחברי הקבוצה בכל קלפי. הבקשות אף אינן מעוררות שאלה מהותית של משפט שכן הרשויות המקומיות עמדו בהוראות הדין. בנוסף, עניינם של כלל חברי הקבוצה לא ייוצג וינוהל בדרך הולמת ובתום לב. תובענה ייצוגית אף אינה הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין שכן הרשויות המקומיות פעלו כדין.

ט.10 לטענת הרשויות המקומיות, סעיפים 8(3) ו- 8(4) לחוק תובענות ייצוגיות קובעים כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת ובתום לב. בנסיבות אלה דרישות אלה אינן מקויימות. כזכור, הוגשו 6 בקשות לאישור במקביל בטענות עובדתיות דומות. זאת, בסמוך לאחר הגעה להסדר פשרה בת"צ (מרכז) 11446-03-20 **חרדון ואח' נ' מדינת ישראל – משרד הפנים ואח'** (להלן גם: **"ת"צ חרדון"**), שניהל בעבר בבית משפט זה ב"כ המבקש בבקשות לאישור כנגד משרד הפנים (המשיב מס' 2 בבקשה לאישור) וועדת הבחירות המרכזית. הבקשות לאישור הוגשו בנסיבות דומות אלא שהפעם מדובר בהצבת מושבים מותאמים בקלפיות מונגשות להצבעה בבחירות המוניציפליות חלף הצבת מושבים מותאמים בקלפיות מונגשות בבחירות לכנסת.

ט.11 הינה כי כן, לטענת הרשויות המקומיות, הבקשות לאישור הוגשו בניסיון "לשכפל" את ההליך הקודם (אשר לא היה בידיעת הרשויות המקומיות). יודגש בהקשר זה, כי הקבוצה שהוגדרה בבקשה לאישור נכללת בקבוצה שהוגדרה בת"צ חרדון, כך שממילא, כל הסדר שחל בהתאם להסכם הפשרה בת"צ חרדון חל גם בענייננו ומהווה השתק פלוגתא גם לצורך ההליך דכאן (הגם שאין זהות מלאה בין הצדדים לשני ההליכים) וזאת על מנת לחסוך בעלויות ולמנוע הכרעות סותרות. המבקשים בבקשות האישור פעלו בחוסר תום לב גם בכך שלא טרחו להקדים ולפנות אל הרשויות המקומיות בפניה כלשהי, בין בכתב ובין בע"פ, בכל הקשור לעילתם האישית. אופייה המנהלי של התובענה הייצוגית המוגשת כנגד רשות מחייב החלת עקרונות יסוד מן המשפט המנהלי, וחובתו של הפרט במשפט המנהלי למצות הליכים אל מול הרשות בטרם פנייה לבית משפט.

ט.12 לטענת הרשויות המקומיות, עילות התביעה (כגון: עוולת הרשלנות, עוולת הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט), לא הוכחו ואף לא בראשית ראיה, שהרי הרשויות המקומיות פעלו בהתאם להנחיות מנהל הבחירות אשר פעל בהתאם להוראות סעיף 31א לחוק הבחירות ועמדת הנציבות.

ט.13 לטענת הרשויות המקומיות, אף דרישות המבקשים לפיצוי ללא הוכחת נזק (ו/או פיצוי כלשהו) משוללת כל יסוד ובסיס ודינן להידחות על הסף ולגופן, מכיוון שהרשויות המקומיות פעלו, כאמור, בהתאם להנחיות מנהל הבחירות אשר פעל בהתאם להוראות סעיף 31א לחוק הבחירות ועמדת הנציבות;

י. <u>וטענות המדינה - משרד הפנים בתשובות לבקשות האישור (בתמצית):</u>

י.1 המדינה טענה שבהתאם לדיני הבחירות לרשויות המקומיות החובות הקבועות בדין ביחס לבחירות אלה, ההיערכות הלוגיסטית לבחירות וההוצאות הכרוכות בעריכתן מוטלת בדין על הרשויות המקומיות, וכי למשרד הפנים תפקיד מפקח בלבד. לכן, כלל לא ניתן להגיש תובענה ייצוגית נגדו לאור הוראת סעיף 3(א) לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו–2006 הקובע מפורשות: "**לא תוגש נגד רשות תובענה ייצוגית לפיצויים בגין נזק שנגרם על ידי צד שלישי שעילתה הפעלה או אי הפעלה של סמכויות פיקוח, הסדרה או אכיפה של הרשות ביחס לאותו צד שלישי**..." וממילא **דין בקשת האישור נגד המדינה להידחות על הסף**.

אין בהסדר הפשרה דנן כדי לגרוע מטענה זו של המדינה עליה היא עומדת, לצד טענות נוספות לגוף הדברים שיפורטו להלן. לעומת זאת, העיריות טענו שסידור והכנת ריכוזי הקלפיות ליום הבחירות נעשות בהתאם לנהלים/חוזרים מפורטים של משרד הפנים, אשר מינה "מנהלי בחירות" מטעמו בכל עיר; בניגוד לשאר הפרטים החובה להצבת מושב מותאם לא צוינה בהוראות משרד הפנים או הנחיות מנהלי הבחירות והעיריות הסתמכו על כך. בכל מקרה, המשיבות לא העמיקו בטענות זו כלפי זו לאור הטעמים לדחיית בקשות האישור.המדינה טענה שנושא הנגישות הוא נר לרגליה והיא מקיימת כל דין בנושא.

המדינה דחתה את כל הנטען בבקשות האישור וטענה שבקשות האישור לא מגלות עילה או הפרת דין כלשהי, לא כל שכן – נזק. המדינה טענה שככל שניתן להבין, בקשות האישור נסמכות על פרשנות משפטית שגויה של המבקשים בשאלת החובה (שהוכחשה), להציב מושב מותאם לפני כל קלפי ביום הבחירות. המדינה טענה שלכל היותר, קיימת בעניין זה עמימות משפטית, כאשר לפי כללי הפרשנות המקובלים, המשיבות פעלו כדין.

המדינה טענה שחוק שוויון הזכויות והתקנות כוללים הוראות כלליות בנושא נגישות והוראות ספציפיות – אשר עשויות להיות מחמירות או מקלות לעומת החובות וההוראות הכלליות, לפי העניין. בהתאם לחוק שר המשפטים יקבע את התאמות הנגישות הנדרשות, בין אם בדרך כלל ובין אם לסוגי שירותים נפרדים, כדי לאפשר לאדם נגישות באופן סביר לשירות ציבורי. מאשרת התקנות, ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת, ישבה על המדוכה בין השנים 2009-2013 בעשרות ישיבות. בישיבות הוועדה התחדד, בין השאר, ייחודו של יום הבחירות לרבות הקשיים בעצם החלתן של ההוראות הכלליות שבתקנות השירות על תהליך הבחירות. בשל חילוקי דעות ומכיוון שהועדה ביקשה לפרסם את התקנות טרם המועד ההולך והמתקרב של פיזור הכנסת, ומצד שני תוך הצהרה לפיה יידרש מתקין התקנות להשלמת הסדר מקיף ופרטני בעניין נגישות תהליך הבחירות פורסמו התקנות תוך דילוג על סימן ו' לפרק ה' שבהן, סימן אשר יועד להוראות ספציפיות ביחס לתהליך הבחירות. כיום, לאחר סימן ה' בא סימן ז' ואילו סימן ו' הנוגע לתהליך הבחירות חסר.

2. המדינה טענה שבשל ייחודו של יום הבחירות ובשל כוונתו המוצהרת של המחוקק להתקין סימן מיוחד לעניין זה בתקנות השירות, אשר טרם הותקן, ובהיעדר חובה או הוראה ספציפית לעניין נגישות הבחירות יש לקרוא ולפרש את החובה לאפשר נגישות סבירה להליך הבחירות לאור כללי הפרשנות המקובלים.

3. המדינה טענה שלעמדת המאסדר – הנציבות, לאחר שניתנה הכרעה בעניין על ידי המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, בהינתן עמימותו של הדין, די היה בהצבת **כיסא שמתאים לישיבת אדם מבוגר** בכניסה לקלפי כדי להגשים את חובת הנגישות בשירות בהמתנה לקלפי. המדינה טענה שהנציבות מסרה עמדה זו למשרד הפנים בהתייעצות שהתקיימה טרם הבחירות, ואלה הכיסאות שאכן הוצבו בסופו של יום, וכך עולה גם מסרטוני החוקר שצורפו לבקשות האישור.

4. המדינה טענה שבקשות האישור הוגשו בחוסר תום לב בשים לב להסדר שנחתם זמן קצר בלבד לפני הגשתם עם אותם באי כוח מייצגים ועם אותו מבקש כמו באחת מבקשות האישור, באותו עניין ובאותה שאלה ממש, אך בהקשר של הבחירות לכנסת – בעניין **חרדון**.

5. המדינה טענה שחברי הקבוצות הנטענות בבקשות האישור הם כולם חלק מחברי הקבוצה בעניין הבחירות לכנסת. השאלה המשותפת שאושרה בהסדר פשרה שקיבלת תוקף של פסק דין בעניין הבחירות לכנסת ביחס לאותם לחברי הקבוצה הייתה, בין השאר, שאלת קיומה של חובה חקוקה לספק מושבים מותאמים בסמוך לקלפיות (סעיפים 24-21 לפסק הדין בעניין הבחירות לכנסת). לעמדת המדינה הצפה בשנית של סוגיה זהה שסולקה אך לאחרונה, כאשר ההבדל היחיד הוא הזמן שבו עוסקות בקשות האישור (מערכת בחירות המשמעותית הבאה מיד לאחר שאושר הסדר הפשרה בעניין הכנסת הסדר הפשרה ועוד בטרם הסתיים יישומו) מהווה חוסר תום לב.

6. המדינה טענה כי במסגרת הסדר הפשרה בעניין הבחירות לכנסת הייתה הסכמה בין הצדדים בדבר עמימות ההסדר המשפטי. כך, הפעולות שהמשיבות שם התחייבו אליהן במסגרת הסדר הפשרה לא כללו הצבת מושבים נגישים בכניסה לכל קלפי, אלא הסדר אחר – הצבת מושבים מותאמים בכניסה לקלפיות מיוחדות (שאינן מושא בקשות האישור). המשיבות טענו שגם מבחינת הדרישה המקדמית באישורו של כל הסדר פשרה – דרישת סיום ההפרה הנטענת והתחייבות להימנע מהפרות בעתיד – אילולא ההבנה והסכמה בדבר היעדר החובה הנטענת, ההסדר לא היה בא לעולם ולא היה מאושר על ידי בית המשפט. עוד נטען כי למשיבים בעניין הבחירות לכנסת ניתנה תקופת התארגנות בת 18 חודשים להשלמת ביצוע הסדר הפשרה – אשר טרם חלפה נכון למועד הגשת בקשות האישור כאן. עוד טענו המשיבות נגד העובדה שהמבקשים לא ערכו פנייה מוקדמת טרם הגשת בקשות האישור.

7. בנוסף, נטען כי שבקשות האישור לא עומדות בתנאים שונים הדרושים לאישורן; כי המבקשים לא הוכיחו עילות נטענות מדיני הנזיקין אף לא בראשית ראיה; וכן נטען שבנסיבות העניין אין מקום לפיצוי ללא הוכחת נזק;

יא. <u>ולאחר הגשת תשובות המשיבות לבקשות האישור המבקשים נקטו הליכים למתן צו לגילוי מסמכים ושאלון</u>: לאחר הגשת התשובות, המבקשים ב-6 הבקשות הדומות ניהלו מול כל המשיבות לרבות המדינה (בהליכים נפרדים) הליכי גלמ"ס ושאלון, במסגרתם ביקשו וקיבלו מסמכים שונים שנזכרו בתשובות ו/או קשורים לנגישות בקלפיות ו/או לתכתובות בין העיריות ובין הנציבות בנושא ("**הליכי גלמ"ס**").

יב. <u>ותגובות המבקשים לתשובות המשיבים לבקשות האישור (בתמצית)</u>:

יב.1 לאחר הליכי הגלמ"ס, כל אחד מ-6 המבקשים הגיש בנפרד תגובה מפורטת לבקשת האישור בעניינו ("**התגובות**").

יב.2 ל-6 התגובות צורפו בין היתר מסמכים רלבנטיים שהתקבלו בהליכי הגלמ"ס באותו תיק ספציפי, וטבלה משווה של טענות המדינה בתשובתה לבקשת האישור מול טענותיה והתחייבויותיה של המדינה בהסדר הפשרה בענין **חרדון**, שלטענת המבקשים הקימו השתק שיפוטי ואין להתנער מהן (נס' 1, 5, 6, 7 לתגובות).

יב.3 בנוסף צורפו לכל אחת מ-6 התגובות פיקוחים של הנציבות (נס' 2 לתגובות); וכן הטיוטה של סימן ו' (נס' 8 לתגובות), לגביו המבקשים טענו שלא זו בלבד שמעולם לא נכללה בנוסח המחייב של התקנות אשר בתוקף משנת 2014, אלא גם נאמר בה כי הוראותיה יחולו בנוסף על תק' 9 עד 35, ולכן גם בנוסף לתק' 23 לתקנות, ואף הורו שיוצב בקלפי מושב מותאם אחד לפחות.

יב.4 לטענת המבקשים, המשיבות מעלות טענות של פרשנות חקיקה שנטענו בענין **חרדון** שכאמור הסתיים בהסדר הפשרה שאושר שם (הסדר חרדון) במסגרתו נקבע בין היתר כי "**לעמדת הגורמים המוסמכים במשרד המשפטים, הסדרת הסוגיה במסגרת הסדר פשרה זה יש בה משום תועלת משמעותית**" ותוצאתו הכרעה לחיוב בשאלת החובה להציב מושב מותאם במקום ההמתנה לקלפי בבחירות לכנסת, ועל כן המשיבות מושתקות מלטעון אחרת ביחס לבחירות המוניציפיות.

יב.5 לטענת המבקשים, כשנה אחרי אישורו של הסדר חרדון מצופה היה שהמדינה תדאג שגם בבחירות המקומיות יהיה מושב מותאם, ולא תסרב לעשות זאת, ובמיוחד אחרי שהנציבות מצאה שלא היו כאלה גם בבחירות המקומיות לשנת 2018, כאמור בביקורות שצורפו לבקשות האישור, וגם בפיקוחים של הנציבות בבחירות המרכזיות לכנסת ה-21; ובפרט שהנציבות הבהירה כי "קלפי מנוי כפרט בתוספת הראשונה לחוק השוויון ועל כן קמה חובה להנגיש את הקלפי הן מבחינת נגישות פיסית והן מבחינת נגישות השירות".

יב.6 לטענת המבקשים יש לדחות את טענת המדינה שהנחתה את מנהלי הבחירות לוודא היתכנות להצבת כיסאות עם משענות יד להמתנה, מפני שהחוזר שצורף לבקשות האישור מציג זאת כהנחיה ברורה.

יב.7 במסמכים שהתקבלו (רק באופן חלקי) בהליכי הגלמ"ס לא צוין כלל שאין חובה להציב מושב מותאם או כיסא עם משענות יד במקומות ההמתנה לקלפיות; ובמועד מאוחר יותר לתכתובות שהציגו המשיבות נקבע בחוזר ייעודי מחודש 09/2023 שצריך לדאוג לכיסאות עם משענות יד.

יב.8 לטענת המבקשים הקבוצה בענין חרדון אינה חופפת לקבוצה בבקשות האישור דנן, והסדר חרדון אינו מעשה בית דין ביחס לבקשות האישור, מפני ששם דובר בבחירות לכנסת שמתקיימות אחת ל-4 שנים, וכאן בבחירות לרשויות המקומיות שאחת ל-5 שנים (וכוללות 2 פתקים (למועצה ולראשה) ולכן גם המתנה ממושכת יותר להצביע); וכך גם לפי הוראות סע' 18(ז)(1) וסע' 24 לחוק וגם הגדרת הקבוצה בהסדר חרדון ופס"ד חרדון.

יב.9 לטענת המבקשים המדינה (משרד הפנים) אינה רק גוף מפקח בלבד ביחס להצבת מושבים מותאמים אלא מוטלות עליו חובות אקטיביות וגם אחריות ביחד ולחוד עם הרשויות המקומיות המשיבות, כמפורט בהרחבה בבקשות האישור; ואכן גם המדינה הקצתה מיליוני ש"ח להתאמות נגישות בבחירות המקומיות; וגם הרשויות המקומיות לא הכחישו זאת; והיא גם כפופה להוראות חוק השוויון ככל חייב אחר בנגישות לפי סע' 26א לחוק זה.

יב.10 לטענת המבקשים המדינה לא צרפה את הטיוטה הנטענת של סימן ו' לתקנות שנגנז ולא הושלם, מפני שנאמר שם במפורש כי הוראותיו יבוצאו בנוסף על תקנות 9 עד 35, הכוללות לפיכך גם את החובה להציב מושב מותאם במקום המתנה לפי תקנה 23(א)(3) שחלה בכל שירות ציבורי; ומכל מקום התקנות כפי שפורסמו הן הוראות הדין הקיים ומחייב, ויש לדחות טענות לגבי כוונות עלויות של מי שאולי נטלו חלק בתהליכי החקיקה שלפני כן.

יב.11 לטענת המבקשים יש לדחות את הטענה לחזקת התקינות המנהלית שלא רק ניתנת לסתירה אלא שבנסיבות הענין הנטל להוכיחה אותה עבר אל המשיבות, שלא עמדו בכך כלל, ובפרט נוכח הפגיעה בשוויון. מה גם שבניגוד לטענת המדינה היא גם לא יישמה את הסדר חרדון גם בבחירות המוניציפיות, ובפרט כשחלפו למועד בקשות האישור 11 שנים מאז פרסום התקנות והעדר מושבים מותאמים הוזכר גם בביקורות של הנציבות; בנוסף ובמסגרת המגעים בין הצדדים המבקשים הוסיפו וטענו כי אין בחוק כל דרישה של פניה מוקדמת לפני הגשת הבקשה לאישור;

יג. ודיון מקדמי בת"צ 5827-03-24 **גרינשפון נ' עיריית חיפה ואח'**: הדיון התקיים בתאריך 6.1.25 במעמד ב"כ המדינה, ב"כ עיריית חיפה, עיריית ת"א, ועיריית יהוד-מונסון. במסגרת הדיון ניתנה הצעת ביהמ"ש הנכבד (כב' השופטת הבכירה נד"ב) להגיע להסכמות ברוח הסדר חרדון, והצעה זו הועברה גם לאישורן של יתר המשיבות בבקשות הדומות;

יד. ולאחר הדיון הצדדים ניהלו ביניהם מגעים ממושכים, עד שהצליחו לגבש את ההסכמות המפורטות בהסדר הפשרה, המבוסס על ההסכמה העקרונית שגובשה ואושרה עם המדינה בהסדר חרדון.

טו. ובהסדר חרדון המדינה התחייבה לספק בבחירות לכנסת מושב מותאם במקומות ההמתנה להצבעה בקלפיות נגישות (כהגדרתן בחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב] התשכ"ט-1969); וגם להנחות את ועדות הקלפי להציב בכל הקלפיות (גם שאינן קלפיות נגישות) כיסאות עם משענות יד, ככל שישנם כאלה (סעיפים 5(א)-(ג) להסדר הפשרה בענין חרדון (נספח 1). ר' גם ס' 16 לפסק הדין בענין **חרדון**:

> **"א. כ-3,000 מושבים מותאמים (מושב מותאם כהגדרתו בתקנות ובתקן אליו הן מפנות) יסופקו לרוב הריכוזים ברחבי הארץ (ריכוזים הוגדרו בבקשת האישור-כ-4,500 ריכוזים (מקומות קלפי) ברחבי הארץ בהם יש כ-12,000 קלפיות (הנתונים אינם סופיים ומשתנים בהתאם למספר בעלי זכות הבחירה, הוראות חוק הבחירות לכנסת ותקנותיו, מועדי הבחירות, כמו גם השלכות תחלואת מגיפת הקורונה ונסיבות נוספות), כך שיוצב מושב מותאם בסמוך למקום בו הוצבו קלפיות נגישות מיוחדות (כהגדרתם בחוק הבחירות).**
>
> **ב. אספקת המושבים המותאמים תהיה בנוסף ובלי לגרוע מההנחיה לעובדי ועדות הקלפי, להציב, בהתאם לריהוט הזמין במקום, במקומות ההמתנה, כיסאות עם משענות ידיים הקיימים כבר במקום הריכוז, ככל שניתן ואלו קיימים באזור הקלפי".**

טז. ויצוין כי בסעיף 6 להסדר חרדון הובהר: "**לעמדת הגורמים המוסמכים במשרד המשפטים, הסדרת הסוגיה במסגרת הסדר פשרה זה יש בה משום תועלת משמעותית לחברי הקבוצה בהתחשב בעמימות שקיימת לטענת המשיבות בקשר לסוגיה זו כיום, ומשכך יש בה פיצוי לחברי הקבוצה**";

ואכן כב' הש' פורג קבע בפסק הדין בענין **חרדון** (שם, ס' 25): "**... אני סבור, שמדובר בהסדר שהיטיב עם חברי הקבוצה והשיג להם תועלת, בהתחשב בעמימות לה טענו המשיבות לגבי הסוגיה כיום. הסדר הפשרה מעניק יתר נגישות והתמצאות לאנשים עם מוגבלות בניידות ולאנשים עם מוגבלות בשמיעה, בזמן מימוש זכותם להצביע, ויש בו גם תועלת ציבורית בהכוונת התנהגות רצויה והעלאת המודעות הציבורית לסוגיה וכן קיימת תועלת חשובה במימוש הזכות לשוויון ונגישות לאנשים עם מוגבלות**";

יז. והסכמות הצדדים נעשו בהתאם להסדר הפשרה בפרשת חרדון, בשינויים המחויבים, על דרך הפשרה בלבד ולפנים משורת הדין. זאת מבלי שמי מהצדדים ויתר על טענותיו או הודה בטענות משנהו, ומתוך רצון להתמקד בתועלת ודאית ומהירה יחסית לטובת הקבוצה מחד גיסא, וגם חיסכון בזמן שיפוטי ובמשאבים רבים ויקרים לניהול הליכים ממושכים מאידך גיסא וחשיפה לעלויות ולסיכונים ניכרים, וללא ודאות לגבי תוצאותיהם;

יח. ולצורך הפשרה בלבד, ובלי שיהיה בכך משום ויתור של איזה מהצדדים על טענותיו או הסכמה לטענות של משנהו, הצדדים מסכימים שקיימות לכאורה שאלות מהותיות משותפות לקבוצה בענין עילות התביעה, וכי הסדר הפשרה הינו הדרך היעילה וההוגנה להכרעה בנסיבות הענין;

לפיכך הוצהר, הותנה, והוסכם בין הצדדים כדלקמן:

1. הצהרות הצדדים במבוא לעיל מהוות חלק בלתי נפרד מהסכם זה (להלן- "**הסדר הפשרה**" או "**ההסכם**").

2. הסכמות הצדדים נעשו בהתאם להסדר הפשרה בפרשת חרדון, בשינויים המחויבים, על דרך הפשרה בלבד ולפנים משורת הדין. זאת מבלי שמי מהצדדים ויתר על טענותיו או הודה בטענות משנהו, ומתוך רצון להתמקד בתועלת ודאית ומהירה יחסית לטובת הקבוצה מחד גיסא, וגם חיסכון בזמן שיפוטי ובמשאבים רבים ויקרים לניהול הליכים ממושכים מאידך גיסא וחשיפה לעלויות ולסיכונים ניכרים, וללא ודאות לגבי תוצאותיהם.

3. בכפוף לאמור לעיל, וכאמור לפנים משורת הדין ובלי שיהיה בכך ויתור או הסכמה של איזה מהצדדים עם הטענות של משנהו, להלן המונחים המוסכמים והסכמות הצדדים בהסדר הפשרה – וגם בבקשה הנחתמת ומוגשת בד בבד לבית המשפט הנכבד לאישורו של הסדר הפשרה (להלן- "**הבקשה לאישור ההסדר**") – והמשיבות מתחייבות לפעול לפיהן – כאשר ההתחייבויות של כל עיריה הן כמובן בנפרד ואך ורק ביחס לבחירות המוניצפליות שיהיו בתחומה:

(א) <u>**שיפור הנגישות לחברי הקבוצה החל ממערכת הבחירות לרשויות המקומיות הבאה ואילך**</u>:

(1) **הקבוצה עליה יחול הסדר הפשרה** – (כהגדרתה בבקשות לאישור) אנשים עם מוגבלות בניידות (שלא עם כיסא גלגלים) שהגיעו לקלפיות בבחירות המוניציפליות בתחומי כל אחת המשיבות (העיריות) בבקשות האישור, בהעדר מושבים מותאמים במקומות ההמתנה לקלפיות, ב-7 השנים הקודמות להגשת 6 בקשות האישור ועד למועד פסק הדין המאשר את הסדר הפשרה.

(2) **ויתור על תביעות ומעשה בית דין** – אישור הסדר הפשרה וביצועו יקימו מעשה בית-דין כלפי המשיבות וכל חברי הקבוצה שבית המשפט לא אישר את יציאתם מהקבוצה, בתקופת התביעה ועד למועד הקובע, וביחס לכל הטענות ועילות התביעה שהועלו בכל אחת מ-6 בקשות האישור, וכמו כן ויתור וסילוק הדדי של הצדדים על כל טענה, דרישה, זכות ו/או תביעה, האחד כלפי משנהו ו/או מי מטעמם, והכל בקשר עם מושבים מותאמים במקומות ההמתנה להצבעה. הסדר הפשרה לא יהווה מעשה בית-דין על כל חבר קבוצה שהגיש בקשת פרישה מהקבוצה, ובית המשפט הנכבד אישר את יציאתו.

(3) בכפוף לאישור הסדר הפשרה וביצועו, המבקשים ובאי כוחם מתחייבים שלא להגיש ו/או להיות שותפים ו/או להיות מעורבים ו/או לנקוט פעולות ישירות ו/או עקיפות בכל הליך משפטי כנגד המשיבות ו/או מי מטעמן בקשר עם מושבים מותאמים בבחירות המוניציפליות עד וכולל המועד הקובע – מבלי שיהיה בכך לגרוע מזכותם של המבקשים או באי כוחם לפנות בפניה הנוגעת ליישום הסדר הפשרה דנן; המבקשים ובאי כוחם מצהירים כי לא קיבלו ולא הובטחה להם מהמשיבות כל טובת הנאה בקשר עם הבקשה לאישור ו/או הסדר הפשרה, למעט מה שייפסק במסגרת אישור ההסדר.

(4) **המועד הקובע** – המועד בו יינתן פסק דין המאשר את ההסדר (ימי פגרה יבואו במניין הימים);

(5) **מושב מותאם** – כהגדרתו בתקנה 1 לתקנות ובתקן אליו היא מפנה, כפי שיהיו בתוקף;

(6) ביום הבחירות לרשויות המקומיות, העיריות תצבנה מושב מותאם בסמוך למקום בו הוצבו קלפיות נגישות מיוחדות כהגדרתן בסעיף 31א לחוק הרשויות המקומיות (בחירות) תשכ"ה-1965. לשם כך, העירייה תרכוש מושבים מותאמים, ככל שהדבר יידרש.

(7) בנוסף ומבלי לגרוע מהאמור לעיל, העיריות,ככל האפשר,תצבנה בסמוך לכל קלפי לפחות כיסא אחד כדלקמן: ככל שבנמצא כיסא עם משענות ידיים, תינתן עדיפות להצבת כיסא זה; ובאם לאו, יוצב כיסא ללא משענות ידיים (שתי החלופות יכונו להלן: "**הכיסא הרגיל**").

(8) בהנחיות משרד הפנים למזכירי ועדות הקלפי ומנהלי הבחירות יצוין במפורש, כי עליהם לוודא שבסמוך לכל קלפי נגישה מיוחדת הוצב מושב מותאם. בהתאם לכך, ינחו מנהלי הבחירות את נציגי הרשויות המקומיות הרלוונטים בדבר מיקום הצבת מושב מותאם ו/או כיסא רגיל.

(9) פרסום הסדרי הנגישות, לרבות אלה שהוסכם עליהם בהסדר זה, ייעשה בהתאם לכל דין.

(10) אין בהסדר המפורט לעיל כדי לגרוע מכל הוראת דין חדשה ומיטיבה עם חברי הקבוצה בנושא נגישות מקומות המתנה להצבעה בבחירות (אם תהיה כזאת). להסרת ספק מובהר, כי אם עד למועד מתן ההטבה יאושר סימן ו' לתקנות האמורות, ותקום מכוחו חובה לספק מושבים מותאמים בקלפיות המפורסמות כנגישות, המושבים הנקובים בסעיף זה יתווספו למספר המושבים הנדרש לפי סימן ו' לתקנות, ולא ייחשבו חלק ממנו, זאת כהנגשת יתר. הוראה זו תחול ביחס לרשויות המקומיות המשיבות ולגבי מערכת בחירות אחת בלבד שלאחר כניסתו לתוקף של סימן ו' האמור, ולאחר מכן הרשויות המקומיות יפעלו בהתאם לתקנות החדשות.

(11) תחולתו של הסדר הפשרה על מערכות הבחירות המוניציפליות שיחולו בתום 18 חודשים מיום המועד הקובע, כל זמן שלא ייקבע הסדר אחר בחוק השוויון או בתקנות שמכוחו.

(ב) **<u>המלצה מוסכמת לפסיקת החזר הוצאות בדיקת החוקר, גמול ושכ"ט עו"ד למייצגי הקבוצה</u>**: הצדדים מסכימים וממליצים על השבת הוצאות בדיקות החוקר מטעם המבקשים בסך כולל של **16,344** ₪; גמול ל-6 המבקשים בסך כולל של **24,000** ₪; ושכ"ט עו"ד לב"כ המבקשים בסך כולל של **139,656** ₪ (כל הסכומים כוללים מע"מ), כמפורט להלן:

(1) בתוך 30 ימים מהמועד הקובע, כל אחת מהמשיבות 1 (העיריות) ב-6 בקשות האישור תשלם בנפרד סך של 25,000 ₪ (סכום זה כולל מע"מ), ובסה"כ 150,000 ₪ (כולל מע"מ).

(2) בתוך 30 ימים מהמועד הקובע, המשיבה 2 (משרד הפנים) ב-6 בקשות האישור תשלם ב-6 בקשות האישור סך של 5,000 ₪ (סכום זה כולל מע"מ), ובסה"כ 30,000 ₪ (כולל מע"מ).

(3) בכפוף להמצאת אישורים של ניהול חשבון, התשלומים המפורטים בסעיפים קטנים (1) ו- (2) לעיל יבוצעו בהעברות בנקאיות לחשבון ב"כ המבקשים (שיעבירו את הגמול בסך 4,000 ₪ כולל מע"מ לכל אחד מהמבקשים). קבלות/חשבוניות כדין יופקו אחרי קבלת התשלום בפועל.

(4) יצוין כי בקשת האישור פטורה מהאגרה לפי תק' 20(31) לתקנות בתימ"ש (אגרות), תשס"ז-2007.

(5) הצדדים מסכימים שהסכומים המוסכמים ומומלצים הם סבירים וראויים במכלול נסיבות הענין, <u>מהנימוקים והשיקולים שפורטו בהרחבה בפרק ג' לבקשה לאישור ההסדר</u>, וזאת גם על דעתם של הגורמים המקצועיים במשרד המשפטים האמונים על בחינת הסדרי פשרה בתובענות ייצוגיות.

4. לצורך הפשרה בלבד, ובלי שיהיה בכך משום ויתור של איזה מהצדדים על טענותיו או הסכמה לטענות של משנהו, הצדדים מסכימים שקיימות לכאורה שאלות מהותיות משותפות לקבוצה בענין עילות התביעה, וכי הסדר הפשרה הינו הדרך היעילה וההוגנה להכרעה בנסיבות הענין; ובהקשר זה יצוין כי –

(א) בהתאם להמלצת בית המשפט הנכבד, הצדדים העדיפו ליישב את המחלוקות הרבות שמעוררות בקשות האישור, התשובות והתגובות, בהסדר פשרה המבוסס על ההסדר עם המדינה **בענין חרדון** הנ"ל (נספח 4), שכזכור שיקף את המלצותיה של המגשרת באותו ענין, כב' השופטת בדימ' אורית אפעל גבאי.

(ב) בנוסף, ההסדר כאן גובש לאחר מו"מ ממושך בין הצדדים (כאשר לאורך רוב הדרך 6 העיריות לא היו "מקשה אחת", אלא עיריות שונות העלו הערות והסתייגויות שונות), כמו גם בין העיריות ובין משרד הפנים, עד שלבסוף ולאחר חילופי טיוטות רבים הצליחו הצדדים לגבש ולנסח את הסדר הפשרה ולהגישו.

(ג) זאת מתוך רצון משותף להשיג שיפור מהותי בנגישות לאנשים עם מוגבלות בניידות (שאינם בכיסא גלגלים), חברי הקבוצה, בבחירות המוניציפליות מחד גיסא, ובשים לב להבדלים בין הבחירות המונציפליות והבחירות הכליות לכנסת מאידך גיסא (למשל ובין היתר בכמות הבוחרים, מספר הקלפיות, המקום והאופן לאחסנה וחלוקה של הציוד הנדרש ליום הבחירות ועוד).

(ד) וכמו כן לצורך גידור הסיכויים והסיכונים לצדדים ב-6 בקשות האישור; חיסכון במשאבי התדיינות וגם זמן שיפוטי רבים ויקרים, שהיו נדרשים עד להכרעה שיפוטית חלוטה (המעלות שאלות עובדתיות וגם משפטיות רבות), ללא ודאות לגבי תוצאותיהן; וכאשר מטבע הדברים – ולמצער במהלך ההתדיינות הממושכת – לא ניתן היה להבטיח את השיפור המוסכם וניכר בנגישות הבחירות המוניציפליות לאנשים עם מוגבלות בניידות.

(ה) בהסדר הפשרה יש תועלת מהותית גם בניראות ציבורית של הנגישות לאנשים עם מוגבלות בכלל, ובבחירות בפרט, להכוונה ועידוד של התנהגות רצויה והעלאת מודעות ציבורית לחשיבות של התאמות הנגישות.

(ו) בהסדר הפשרה יש תועלת חשובה גם במימוש הזכות לשוויון ונגישות לאנשים עם מוגבלות (בלי לגרוע מהמחלוקות שהיו בין הצדדים ביחס לתוכנה ולאופן יישומה לפי הדין הקיים), כמו גם כדי לעודד חברי קבוצה מוחלשת של אנשים עם מוגבלות לעמוד על זכותם לשוויון ולנגישות גם במסלול התובענה היצוגית.

(ז) לאור כל האמור הצדדים מסכימים שבמכלול נסיבות הענין הסדר הפשרה מאזן כראוי בין האינטרסים, הסיכויים והסיכונים של הצדדים ב-6 בקשות האישור, ומגלם תועלת רבה לחברי הקבוצה, תוך חיסכון ניכר במשאבי התדיינות וזמן שיפוטי יקר; והוא ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה, וסיום בקשות האישור בהסדר הפשרה הוא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה בנסיבות הענין.

(ח) כאמור לעיל הצדדים מסכימים שהסכומים המוסכמים ומומלצים כגמול ושכ"ט עו"ד הם סבירים וראויים במכלול נסיבות הענין, <u>מהנימוקים והשיקולים שפורטו בהרחבה בפרק ג' לבקשה לאישור ההסדר</u>, וזאת גם על דעת הגורמים המקצועיים הרלבנטיים במשרד המשפטים.

<u>הוראות נוספות ביחס להסדר הפשרה</u>:

יט. אם 40 או יותר מחברי הקבוצה יבקשו לצאת מהקבוצה שעליה יחול הסכם הפשרה, ובית המשפט הנכבד יקבל את בקשתם בהתאם להוראות סע' 18(ו), 19(ד)(2), 19(ד)(3) ("**הודעת פרישה**"), ביחס לכל אחת מ-6 בקשות האישור בנפרד, אזי המשיבות באותה בקשה לאישור יוכלו לבטל את הסדר הפשרה, בתוך 30 ימים מהמועד האחרון להגשת הודעת פרישה. במקרה כזה יראו את ההסדר וכל ההסכמות, התוצאות והאישורים שנבעו ממנו, כאילו לא היו.

כ. במקרה שבית המשפט לא יאשר את הסכם הפשרה ו/או ביטול הסכם הפשרה או פקיעתו, יהיה הסכם הפשרה חסר תוקף משפטי, כאילו לא נחתם וכאילו אין פסק דין, ולא ניתן יהיה להגיש אותו ו/או להסתמך עליו ו/או לעשות בו ו/או בתוכנו שימוש כלשהו, בין בהליך משפטי ובין בכל הליך אחר, לא ייזקף לחובתו או לטובתו של מי מהצדדים, ולא יהא על הצדדים לנקוט בהליך משפטי לביטול הסכם הפשרה, והכל מבלי שתהיה למי מהצדדים כל טענה ו/או תביעה ו/או דרישה בקשר לכך.

בהתאם, יימשך הדיון בבקשה לאישור כאילו לא נחתם הסכם הפשרה מלכתחילה, תוך שכל צד שומר על כל טענותיו עובר לחתימת הסכם הפשרה, והצדדים יחזרו לנהל את ההליכים המשפטיים מבלי שלהסכם הפשרה ולבקשה זו לאישור הסכם הפשרה יהיו נפקות ו/או השלכה כלשהי על ניהול ההליכים.

כא. הסכם הפשרה כולל, מגבש וממצה את כל ההסכמות שבין הצדדים בקשר עם בקשות האישור, ולא יהיה כל תוקף לכל שינוי או תוספת להסכם, אלא אם נעשו בכתב ונחתמו ע"י הצדדים וכפוף לאישורם ע"י בית המשפט הנכבד. לא תישמע טענה של שינוי ההסכם בעל פה, ולא יהיה תוקף לכל מצג ו/או מו"מ בין הצדדים, קודם לחתימת ההסכם.

כ. במקרה שבית המשפט לא יאשר את הסכם הפשרה ו/או ביטול הסכם הפשרה או פקיעתו, יהיה הסכם הפשרה חסר תוקף משפטי, כאילו לא נחתם וכאילו אין פסק דין, ולא ניתן יהיה להגיש אותו ו/או להסתמך עליו ו/או לעשות בו ו/או בתוכנו שימוש כלשהו, בין בהליך משפטי ובין בכל הליך אחר, לא ייזקף לחובתו או לטובתו של מי מהצדדים, ולא יהא על הצדדים לנקוט בהליך משפטי לביטול הסכם הפשרה, והכל מבלי שתהיה למי מהצדדים כל טענה ו/או תביעה ו/או דרישה בקשר לכך.

בהתאם, יימשך הדיון בבקשה לאישור כאילו לא נחתם הסכם הפשרה מלכתחילה, תוך שכל צד שומר על כל טענותיו עובר לחתימת הסכם הפשרה, והצדדים יתאזרו לנהל את ההליכים המשפטיים מבלי שלהסכם הפשרה ולבקשה זו לאישור הסכם הפשרה יהיו נפקות ו/או השלכה כלשהי על ניהול ההליכים.

כא. הסכם הפשרה כולל, מגבש וממצה את כל ההסכמות שבין הצדדים בקשר עם בקשות האישור, ולא יהיה כל תוקף לכל שינוי או תוספת להסכם, אלא אם נעשו בכתב ונחתמו ע"י הצדדים וכפוף לאישורם ע"י בית המשפט הנכבד. לא תישמע טענה של שינוי ההסכם בעל פה, ולא יהיה תוקף לכל מצג ו/או מו"מ בין הצדדים, קודם לחתימת ההסכם.

כב. הצדדים מתחייבים לפעול בתום לב לקיום ההסכם ולבצע את כל הפעולות ולחתום על כל המסמכים, האישורים, הטפסים וההודעות, ככל שיידרש ושיהיה מועיל לצורך ביצוע הוראות ההסכם, לרבות הגשת הבקשה לאישור ההסדר, בצורף תצהירים מטעם הצדדים וב"כ הצדדים, ונוסח הודעה ראשונה והודעה שנייה לאישור ביהמ"ש הנכבד, שיפורסמו ע"י ועית"ת המשיבות כמתואר כמפורט בבקשה לאישור ההסדר.

כג. כתובות הצדדים בנוגע למסירת הודעות ובנוגע לביצועו וקיומו של הסדר הפשרה הן כמפורט במבוא להסכם. כל הודעה שתישלח בדואר רשום לפי הכתובת הנ"ל תיחשב כנתקבלה תוך 72 שעות מעת מסירתה למשלוח בבית דואר בישראל. ואם נשלחה בפקס ביום עסקים תחשב כמי שהתקבלה ביום העסקים שלאחר מכן ובלבד שעובדת שליחתה אושרה טלפונית ע"י נמענה או מי מטעמו ואם נמסרה ביד – בעת מסירתה.

ולראיה באו הצדדים על החתום:

שלומי אבני, עו"ד

ערן פלסר, עו"ד, מורשה נגישות השירות
ב"כ המבקשים

דן חלמיש, עו"ד
מ.ר. 17896
ב"כ המשפטי
הוועדה המקומית מונוסון

דן חלמיש, עו"ד
עו"ד ב"כ עיריית יהוד-מונוסון

אורן סרוסי, עו"ד
OREN SARUSI, ADV
מ.ר. 37101

אורן סרוסי, עו"ד
ב"כ עיריית באר שבע

שי לב, עו"ד
מ.ר. 58169
ב"כ עיריית ירושלים

יחזקאל ריינהרץ, עו"ד
ב"כ עיריית רחובות

יפה דסה דוד, עו"ד
מ.ר. 38784
סגנית בכירה ליועמ"ש
ב"כ עיריית תל אביב-יפו

רינת פדרמן, עו"ד
ב"כ עיריית חיפה
רינת פדרמן, עו"ד
מ.ר. 39669

ניסן טוביאנה, עו"ד
ב"כ מדינת ישראל

כב. הצדדים מתחייבים לפעול בתום לב לקיום ההסכם ולבצע את כל הפעולות ולחתום על כל המסמכים, האישורים, הטפסים וההודעות, ככל שיידרש ושיהיה מועיל לצורך ביצוע הוראות ההסכם, לרבות הגשת הבקשה לאישור ההסדר, בצרוף תצהירים מטעם הצדדים וב"כ הצדדים, ונוסח הודעה ראשונה והודעה שניה לאישור ביהמ"ש הנכבד, שיפורסמו ע"י וע"ח המשיבות כמתואר כמפורט בבקשה לאישור ההסדר.

כג. כתובות הצדדים בנוגע למסירת הודעות ובנוגע לביצועו וקיומו של הסדר הפשרה הן כמפורט במבוא להסכם. כל הודעה שתישלח בדואר רשום לפי הכתובת הנ"ל תיחשב כנתקבלה תוך 72 שעות מעת מסירתה למשלוח בבית דואר בישראל. ואם נשלחה בפקס ביום עסקים תחשב כמי שהתקבלה ביום העסקים שלאחר מכן ובלבד שעובדת שליחתה אושרה טלפונית ע"י נמענה או מי מטעמו ואם נמסרה ביד – בעת מסירתה.

ולראיה באו הצדדים על החתום:

שלומי אבני, עו"ד	ערן פלסר, עו"ד, מורשה נגישות השירות ב"כ המבקשים
רון חלמיש, עו"ד ב"כ עיריית יהוד-מונוסון	יחזקאל ריינהרץ, עו"ד ב"כ עיריית רחובות
אורן סרוסי, עו"ד ב"כ עיריית באר שבע	יפה דסה דוד, עו"ד ב"כ עיריית תל אביב יפו
שי לב, עו"ד ב"כ עיריית ירושלים	רינת פדרמן, עו"ד ב"כ עיריית חיפה
ניסן טוביאנה, עו"ד ב"כ מדינת ישראל	

כ. במקרה שבית המשפט לא יאשר את הסכם הפשרה ו/או ביטול הסכם הפשרה או פקיעתו, יהיה הסכם הפשרה חסר תוקף משפטי, כאילו לא נחתם וכאילו אין פסק דין, ולא ניתן יהיה להגיש אותו ו/או להסתמך עליו ו/או לעשות בו ו/או בתוכנו שימוש כלשהו, בין בהליך משפטי ובין בכל הליך אחר, לא ייזקף לחובתו או לטובתו של מי מהצדדים, ולא יהא על הצדדים לנקוט בהליך משפטי לביטול הסכם הפשרה, והכל מבלי שתהיה למי מהצדדים כל טענה ו/או תביעה ו/או דרישה בקשר לכך.

בהתאם, יימשך הדיון בבקשה לאישור כאילו לא נחתם הסכם הפשרה מלכתחילה, תוך שכל צד שומר על כל טענותיו עובר לחתימת הסכם הפשרה, והצדדים יחזרו לנהל את ההליכים המשפטיים מבלי שלהסכם הפשרה ולבקשה זו לאישור הסכם הפשרה יהיו נפקות ו/או השלכה כלשהי על ניהול ההליכים.

כא. הסכם הפשרה כולל, מגבש וממצה את כל ההסכמות שבין הצדדים בקשר עם בקשות האישור, ולא יהיה כל תוקף לכל שינוי או תוספת להסכם, אלא אם נעשו בכתב ונחתמו ע"י הצדדים וכפוף לאישורם ע"י בית המשפט הנכבד. לא תישמע טענה של שינוי ההסכם בעל פה, ולא יהיה תוקף לכל מצג ו/או מו"מ בין הצדדים, קודם לחתימת ההסכם.

כב. הצדדים מתחייבים לפעול בתום לב לקיום ההסכם ולבצע את כל הפעולות ולחתום על כל המסמכים, האישורים, הטפסים וההודעות, ככל שיידרש ושיהיה מועיל לצורך ביצוע הוראות ההסכם, לרבות הגשת הבקשה לאישור ההסדר, בצרוף תצהירים מטעם הצדדים וב"כ הצדדים, ונוסח הודעה ראשונה והודעה שניה לאישור ביהמ"ש הנכבד, שיפורסמו ע"י ועי"ח המשיבות כמתואר כמפורט בבקשה לאישור ההסדר.

כג. כתובות הצדדים בנוגע למסירת הודעות ובנוגע לביצועו וקיומו של הסדר הפשרה הן כמפורט במבוא להסכם. כל הודעה שתישלח בדואר רשום לפי הכתובת הנ"ל תיחשב כנתקבלה תוך 72 שעות מעת מסירתה למשלוח בבית דואר בישראל. ואם נשלחה בפקס ביום עסקים תחשב כמי שהתקבלה ביום העסקים שלאחר מכן ובלבד שעובדת שליחתה אושרה טלפונית ע"י נמענה או מי מטעמו ואם נמסרה ביד – בעת מסירתה.

ולראיה באו הצדדים על החתום:

_____	_____
שלומי אבני, עו"ד	ערן פלסר, עו"ד, מורשה נגישות השירות
	ב"כ המבקשים
_____	_____
רון חלמיש, עו"ד	יחזקאל ריינהרץ, עו"ד
ב"כ עיריית יהוד-מונוסון	ב"כ עיריית רחובות
_____	_____
אורן סרוסי, עו"ד	יפה דסה דוד, עו"ד
ב"כ עיריית באר שבע	ב"כ עיריית תל אביב יפו
_____	_____
שי לב, עו"ד	רינת פדרמן, עו"ד
ב"כ עיריית ירושלים	ב"כ עיריית חיפה

_____
ניסן טוביאנה, עו"ד
ב"כ מדינת ישראל

11

נספח 2 :

נספח 2 - הודעה על הגשת בקשה לאישור הסדר פשרה

(עמודים 51 עד 52)

<u>הודעה בדבר הגשת בקשה לאישור הסדר פשרה בבקשות לאישור תובענות ייצוגיות</u>

ניתנת בזאת הודעה בהתאם לסעיף 25(א)(3) לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו- 2006 (להלן- "**החוק**"), כי ביום 31.8.26 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד בקשה לאשר את הסדר הפשרה שנחתם בין המבקשים והמשיבות בבקשות לאישור תובענות ייצוגית: ת"צ 24-03-445 פלסר נ' עיריית יהוד-מונסון ומדינת ישראל, ת"צ 24-03-1888 חרדון נ' עיריית רחובות ומדינת ישראל, ת"צ 24-03-2166 פלסר נ' עיריית באר שבע ומדינת ישראל, ת"צ 24-03-3526 שמחה נ' עיריית תל אביב-יפו ומדינת ישראל, ת"צ 24-03-5612 חיים נ' עיריית ירושלים ומדינת ישראל, ת"צ 24-03-5827 גרינשפון נ' עיריית חיפה ומדינת ישראל (להלן- "**בקשות האישור**").

במרכז בקשות האישור טענו המבקשים להפרה של חובות השוויון ונגישות לאנשים עם מוגבלות בניידות (למעט עם כיסא גלגלים) בבחירות המוניציפליות, בהעדר מושבים מותאמים לאנשים עם מוגבלות במקומות ההמתנה להצבעה (להלן- "**מקום המתנה**"). זאת לטענתם (המוכחשת) בניגוד בין היתר להוראות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998, ותקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמת נגישות לשירות) תשע"ג-2013 (להלן- "**התקנות**"). יצוין כי המשיבות חולקות על טענות המבקשים והגישו תשובות מפורטות לבקשות האישור; המבקשים הגישו תגובות לתשובות; והסדר הפשרה נחתם בהתאם להמלצת בית המשפט הנכבד אחרי מגעים ממושכים ומורכבים ועל רקע הפשרה שנחתמה בעבר בעניין המושבים המותאמים במקומות המתנה להצבעה בבחירות לכנסת.

<u>עיקרי הסדר הפשרה</u>:

"**הקבוצה**" שעליה יחול הסדר הפשרה – "אנשים עם מוגבלות בניידות (שלא עם כיסא גלגלים) שהגיעו לקלפיות בבחירות המוניציפליות בתחומי כל אחת המשיבות (העיריות) בבקשות האישור, בהעדר מושבים מותאמים במקומות ההמתנה לקלפיות, ב-7 השנים הקודמות להגשת 6 בקשות האישור ועד למועד פסק הדין המאשר את הסדר הפשרה".

"**המועד הקובע**" – המועד בו יינתן פסק דין המאשר את ההסדר (ימי פגרה יבואו במניין הימים).

"**מושב מותאם**" – כהגדרתו בתקנה 1 לתקנות.

לצורך הפשרה בלבד, ובלי שיהיה בכך ויתור של איזה מהצדדים על טענותיו או הסכמה לטענות משנהו, הוסכם כי ביום הבחירות לרשויות המקומיות, החל מתום 18 חודשים מהמועד הקובע (וכל זמן שלא ייקבע הסדר אחר בחוק השוויון או בתקנות שמכוחו): **(1)** ההתחייבויות של כל עירייה הן בנפרד ואך ורק ביחס לבחירות המוניציפליות שיהיו בתחומה; **(2)** העיריות תצבנה מושב מותאם בסמוך למקום בו הוצבו קלפיות נגישות מיוחדות כהגדרתן בסעיף 31א לחוק הרשויות המקומיות (בחירות) תשכ"ה-1965 (והעירייה תרכוש מושבים מותאמים ככל שהדבר יידרש); **(3)** בנוסף העיריות ככל האפשר תצבנה בסמוך לכל קלפי לפחות כיסא אחד (ככל שבנמצא כיסא עם משענות ידיים, תינתן עדיפות להצבת כיסא זה; ובאם לאו, יוצב כיסא ללא משענות ידיים (שתי החלופות להלן- "**הכיסא הרגיל**"); **(4)** בהנחיות משרד הפנים למזכירי ועדות הקלפי ומנהלי הבחירות יצוין במפורש, כי עליהם לוודא שבסמוך לכל קלפי נגישה מיוחדת הוצב מושב מותאם (ובהתאם לכך ינחו מנהלי הבחירות את נציגי הרשויות המקומיות הרלוונטים בדבר מיקום הצבת מושב מותאם ו/או כיסא רגיל); **(5)** פרסום הסדרי הנגישות, לרבות אלה שהוסכם עליהם בהסדר זה, ייעשה בהתאם לכל דין; **(6)** בהסדר הפשרה אין כדי לגרוע מכל הוראת דין חדשה ומיטיבה עם חברי הקבוצה (אם תהיה כזו); **(7)** הסדר הפשרה כולל המלצה מוסכמת לתשלום גמול ושכ"ט עו"ד.

<u>הגשת התנגדויות ופרישה מן ההסדר</u> – כל אדם הנמנה עם חברי הקבוצה שלעיל או אחד מהגופים המנויים בסעיף 18(ד) לחוק, רשאי להגיש לתיק התובענה בבית המשפט המחוזי מרכז – לוד (עם העתק לב"כ הצדדים), תוך 45 ימים ממועד פרסום הודעה זו, התנגדות מנומקת בכתב להסדר הפשרה, או הודעה על רצונו שלא להיכלל בקבוצה.

<u>ויתור על תביעות ומעשה בית דין</u> – אישור הסדר הפשרה וביצועו יקימו מעשה בית-דין כלפי המשיבות וכל חברי הקבוצה שלא נתנו הודעת פרישה כדין, בתקופת התביעה ועד למועד הקובע, וביחס לכל הטענות ועילות התביעה שהועלו בבקשות האישור, וכמו כן ויתור וסילוק הדדי של הצדדים על כל טענה, דרישה, זכות ו/או תביעה, האחד כלפי משנהו ו/או מי מטעמם, והכל בקשר עם מושבים מותאמים במקומות ההמתנה להצבעה.

<u>עיון בהסדר הפשרה</u> – הסדר הפשרה עומד לעיון הקבוצה המיוצגת בפנקס התובענות הייצוגיות, במזכירות בית המשפט המחוזי מרכז – לוד בין השעות 08:30 ל- 13:30, וכן בתיאום מראש אצל ב"כ המבקשים.

האמור לעיל מהווה תמצית בלבד של הסדר הפשרה. הנוסח המלא של הסדר הפשרה הוא המחייב ובכל מקרה של סתירה בין הוראות הסדר הפשרה והאמור בהודעה זו, יקבעו הוראות הסדר הפשרה.

תוכן הודעה זו אושר על ידי בית המשפט הנכבד והיא מתפרסמת בהתאם להחלטתו.

שלומי אבני, עו"ד ערן פלסר, עו"ד
ב"כ המבקשים

רון חלמיש, עו"ד
ב"כ עיריית יהוד-מונסון

אורן סרוסי, עו"ד
ב"כ עיריית באר שבע

שי לב, עו"ד
ב"כ עיריית ירושלים

ניסן טוביאנה
פרקליטות מחוז מרכז (אזרחי) - ב"כ המדינה

יחזקאל ריינהרץ, עו"ד
פריש, שפרבר, ריינהרץ ושות' ב"כ עיריית רחובות

יפה דסה דוד, עו"ד
ב"כ עיריית תל אביב-יפו

רינת פרידמן, עו"ד
ב"כ עיריית חיפה

נספח 3 :

נספח 3 - הודעה על פסק דין בבקשה לאישור הסדר פשרה

(עמודים 54 עד 54)

<u>הודעה בדבר פסק דין המאשר הסדר פשרה בתובענות ייצוגיות</u>

ניתנת בזאת הודעה בהתאם לסעיף 25(א)(3) לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו- 2006 (להלן- "**החוק**"), כי ביום _____ ניתן פסק דין בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד המאשר את את הסדר הפשרה שנחתם בין המבקשים והמשיבות בבקשות לאישור תובענות ייצוגית: ת"צ 24-03-445 פלסר נ' עיריית יהוד-מונסון ומדינת ישראל, ת"צ 24-03-1888 חרדון נ' עיריית רחובות ומדינת ישראל, ת"צ 24-03-2166 פלסר נ' עיריית באר שבע ומדינת ישראל, ת"צ 24-03-3526 שמחה נ' עיריית תל אביב-יפו ומדינת ישראל, ת"צ 24-03-5612 חיים נ' עיריית ירושלים ומדינת ישראל, ת"צ 24-03-5827 גרינשפון נ' עיריית חיפה ומדינת ישראל (להלן- "**בקשות האישור**").

במרכז בקשות האישור טענו המבקשים להפרה של חובות השוויון ונגישות לאנשים עם מוגבלות בניידות (למעט עם כיסא גלגלים) בבחירות המוניציפליות, בהעדר מושבים מותאמים לאנשים עם מוגבלות במקומות ההמתנה להצבעה (להלן- "**מקום המתנה**"). זאת לטענתם (המוכחשת) בניגוד בין היתר להוראות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998, ותקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמת נגישות לשירות) תשע"ג-2013 (להלן- "**התקנות**"). יצוין כי המשיבות חולקות על טענות המבקשים והגישו תשובות מפורטות לבקשות האישור; המבקשים הגישו תגובות לתשובות; והסדר הפשרה נחתם בהתאם להמלצת בית המשפט הנכבד אחרי מגעים ממושכים ומורכבים ועל רקע הפשרה שנחתמה בעבר בעניין המושבים המותאמים במקומות המתנה להצבעה בבחירות לכנסת.

<u>עיקרי הסדר הפשרה</u>: "**הקבוצה**" שעליה יחול הסדר הפשרה – "אנשים עם מוגבלות בניידות (שלא עם כיסא גלגלים) שהגיעו לקלפיות בבחירות המוניציפליות בתחומי כל אחת המשיבות (העיריות) בבקשות האישור, בהעדר מושבים מותאמים במקומות ההמתנה לקלפיות, ב-7 השנים הקודמות להגשת 6 בקשות האישור ועד למועד פסק הדין המאשר את הסדר הפשרה". "**המועד הקובע**" – המועד בו יינתן פסק דין המאשר את ההסדר (ימי פגרה יבואו במניין הימים). "**מושב מותאם**" – כהגדרתו בתקנה 1 לתקנות.

לצורך הפשרה בלבד, ובלי שיהיה בכך ויתור של איזה מהצדדים על טענותיו או הסכמה לטענות משנהו, הוסכם כי ביום הבחירות לרשויות המקומיות, החל מתום 18 חודשים מהמועד הקובע (וכל זמן שלא ייקבע הסדר אחר בחוק השוויון או בתקנות שמכוחו): **(1)** ההתחייבויות של כל עירייה הן בנפרד ואך ורק ביחס לבחירות המוניציפליות שיהיו בתחומה; **(2)** העיריות תצבנה מושב מותאם בסמוך למקום בו הוצבו קלפיות נגישות מיוחדות כהגדרתן בסעיף 31א לחוק הרשויות המקומיות (בחירות) תשכ"ה-1965 (והעירייה תרכוש מושבים מותאמים ככל שהדבר יידרש); **(3)** בנוסף העיריות ככל האפשר תצבנה בסמוך לכל קלפי לפחות כיסא אחד (ככל שבנמצא כיסא עם משענות ידיים, תינתן עדיפות להצבת כיסא זה; ובאם לאו, יוצב כיסא ללא משענות ידיים (שתי החלופות להלן- "**הכיסא הרגיל**")); **(4)** בהנחיות משרד הפנים למזכירי ועדות הקלפי ומנהלי הבחירות יצוין במפורש, כי עליהם לוודא שבסמוך לכל קלפי נגישה מיוחדת הוצב מושב מותאם (ובהתאם לכך ינחו מנהלי הבחירות את נציגי הרשויות המקומיות הרלוונטים בדבר מיקום הצבת מושב מותאם ו/או כיסא רגיל); **(5)** פרסום הסדרי הנגישות, לרבות אלה שהוסכם עליהם בהסדר זה, ייעשה בהתאם לכל דין; **(6)** בהסדר הפשרה אין כדי לגרוע מכל הוראת דין חדשה ומיטיבה עם חברי הקבוצה (אם תהיה כזו); **(7)** הסדר הפשרה כולל המלצה מוסכמת לתשלום גמול ושכ"ט עו"ד.

אישור הסדר הפשרה וביצועו יקימו מעשה בית-דין כלפי המשיבות וכל חברי הקבוצה שלא נתנו הודעת פרישה כדין, בתקופת התביעה ועד למועד הקובע, וביחס לכל הטענות ועילות התביעה שהועלו בבקשות האישור, וכמו כן ויתור וסילוק הדדי של הצדדים על כל טענה, דרישה, זכות ו/או תביעה, האחד כלפי משנהו ו/או מי מטעמם, והכל בקשר עם מושבים מותאמים במקומות ההמתנה להצבעה.

הסדר הפשרה ופסק הדין עומדים לעיון הקבוצה המיוצגת בפנקס התובענות הייצוגיות, במזכירות בית המשפט המחוזי מרכז – לוד בין השעות 08:30 ל- 13:30, וכן בתיאום מראש אצל ב"כ המבקשים.

האמור לעיל מהווה תמצית בלבד ובכל מקרה של סתירה יקבעו הוראות פסק הדין. תוכן הודעה זו אושר על ידי בית המשפט הנכבד והיא מתפרסמת בהתאם להחלטתו.

שלומי אבני, עו"ד ערן פלסר, עו"ד **ב"כ המבקשים**	**ניסן טוביאנה** **פרקליטות מחוז מרכז (אזרחי) - ב"כ המדינה**
רון חלמיש, עו"ד **ב"כ עיריית יהוד-מונסון**	**יחזקאל ריינהרץ, עו"ד** **פריש, שפרבר, ריינהרץ ושות' ב"כ עיריית רחובות**
אורן סרוסי, עו"ד **ב"כ עיריית באר שבע**	**יפה דסה דוד, עו"ד** **ב"כ עיריית תל אביב-יפו**
שי לב, עו"ד **ב"כ עיריית ירושלים**	**רינת פרידמן, עו"ד** **ב"כ עיריית חיפה**

נספח 4 :

נספח 4 - הסדר חרדון

(עמודים 56 עד 76)

בבית משפט המחוזי **ת"צ 9576-03-20, ת"צ 11446-03-20**
מרכז - לוד **לפני כב' השופט א. פורג**

נתתם: 28.2.23
המועד להגשה: 15.3.23

המבקש **ארז אבני ז"ל**
בת"צ 9576-03-20 ע"י ב"כ עוה"ד שלומי אבני ו/או ערן פלסר
ממשרד אבני פלסר עורכי דין
מרח' מוטה גור 7, ת.ד. 3187, פתח תקווה 4952801
טל': 03-5095111, פקס: 03-5095222

נגד

המשיבות **1. מדינת ישראל - משרד הפנים**
בת"צ 9576-03-20 **2. כנסת ישראל - ועדת הבחירות המרכזית**
ע"י ב"כ עוה"ד חנה לנדאו ו/או דוד גוטמן
מפרקליטות מחוז מרכז - אזרחי
דרך מנחם בגין 154 (בית קרדן) תל אביב, ת.ד. 33260 מיקוד 6492107
טל': 073-3924700, פקס': 02-6468017, דוא"ל: mazkirut-merkaz-ezra@justice.gov.il

המבקשים **1. ארז חרדון**
בת"צ 11446-03-20 **2. זאב פלסר**
ע"י ב"כ עוה"ד שלומי אבני ו/או ערן פלסר
ממשרד אבני פלסר עורכי דין
מרח' מוטה גור 7, ת.ד. 3187, פתח תקווה 4952801
טל': 03-5095111, פקס: 03-5095222

נגד

המשיבות **1. מדינת ישראל - משרד הפנים**
בת"צ 11446-03-20 **2. כנסת ישראל - ועדת הבחירות המרכזית**
ע"י ב"כ עוה"ד חנה לנדאו ו/או דוד גוטמן
מפרקליטות מחוז מרכז - אזרחי
דרך מנחם בגין 154 (בית קרדן) תל אביב, ת.ד. 33260 מיקוד 6492107
טל': 073-3924700, פקס': 02-6468017, דוא"ל: mazkirut-merkaz-ezra@justice.gov.il

בקשה לאישור הסדר פשרה בבקשה לאישור ייצוגית

בהתאם להוראות סעיפים 18 ו- 19 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 ("**החוק**") ותקנה 12 לתקנות תובענות ייצוגיות, התש"ע-2010 ("**תקנות התובענות**"), בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר את הסדר הפשרה שנחתם בין הצדדים ומצורף **כנספח 1** ("**הסדר הפשרה**" או "**ההסכם**"), ולהורות כדלקמן:

א. להורות על פרסום הודעה על הגשת בקשה זו, בתוך 14 ימים ממועד ההחלטה, ב-2 עיתונים יומיים נפוצים, ע"י ועל חשבון המשיבות, בנוסח המצ"ב **כנספח 2**, לפי סע' 25(א)(3) לחוק.

ב. **הגורמים האחראיים במשרד המשפטים על הסדרי פשרה בתובענות ייצוגיות אישרו את ההסדר, ועל כן אין צורך להעבירו לאישור היועצת המשפטית לממשלה.**

ג. להורות כי בשל הטעמים המיוחדים שלהלן מתייתר הצורך במינוי בודק לפי סע' 19(ב)(1) לחוק.

ד. להורות על אישור הסדר הפשרה וליתן לו תוקף של פס"ד לפי סע' 19 לחוק; וכמו כן על פרסום הודעה על אישור הסדר הפשרה ב-2 עיתונים יומיים נפוצים על ידי ועל חשבון המשיבה 2, בנוסח המצ"ב **כנספח 3**, לפי סע' 25(א)(4) לחוק.

ה. לאשר את הסכומים המוסכמים ומומלצים לגמול ושכ"ט עו"ד, שעליהם המליצה לצדדים המגשרת, כב' השופטת (בדימוס) אורית אפעל גבאי ("**המגשרת**").

1

א. הרקע התמציתי לבקשה

1. ביום 4.3.20 הוגשה בקשת האישור בת"צ 9576-03-20 ("**בקשת אבני**") וביום 5.3.20 הוגשה בקשת האישור בת"צ 11446-03-20 ("**בקשת חרדון**") (להלן יחד- "**המבקשים**" ו- "**בקשות האישור**").

2. 3 המבקשים ב-2 התיקים טענו להפרה של חובת השוויון ונגישות במקומות הקלפי בבחירות לכנסת. בקשת אבני: בהעדר מערכות עזר לאנשים עם מוגבלות בשמיעה בעמדות שירות, קרי עמדות מודיעין מחוץ לחדרי הקלפי ועמדות ועדת הקלפי בתוך חדרי הקלפי. בקשת חרדון: בהעדר מושבים מותאמים לאנשים עם מוגבלות בניידות (שאינם בכיסא גלגלים) במקומות ההמתנה להצבעה מחוץ לחדרי הקלפי.

ולטענתם, בניגוד בין היתר להתחייבויות המדינה באמנת האו"ם לזכויות האנשים עם מוגבלות, להבטיח השתתפות שוויונית ונגישה בבחירות; ולהוראות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998 ("**חוק השוויון**") ותקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ג-2013 ("**התקנות**"), ובפרט תק' 18(ג), תק' 20 (בקשת אבני) ותק' 23(א)(3) (בקשת חרדון), שבתוקף משנת 2014.

3. לפיכך תבעו להנגיש את מקומות הקלפי לאנשים עם מוגבלות בשמיעה (בקשת אבני) ולאנשים עם מוגבלות בניידות (בקשת חרדון), ולפצות את הקבוצה הרלבנטית בגין נזק בלתי ממוני ולחלופין ללא הוכחת נזק.

4. לבקשות האישור צורפו בין היתר חומרים ומסמכים של המשיבה 2 ("**ועדת הבחירות**"); תכתובות בענין הנגשת הבחירות בין המבקשים ונציבות השוויון לאנשים עם מוגבלות (להלן: "**המאסדר**") וגם בין המאסדר וועדת הבחירות; תקנים ישראליים ומדריכים של המאסדר בקשר עם הנגשה של עמדות שירות, מערכות עזר לשמיעה, ומושבים מותאמים; מסמכים ונתונים בעניין חברי 2 הקבוצות המיוצגות מאת הלמ"ס, הכנסת, ביטוח לאומי ועוד – לפיהם הוערך כי יש לפחות כ-680,000 אנשים מגיל 20 עם מוגבלות בשמיעה (מהם לפחות כ-120,000 אנשים עם מוגבלות שמיעה חמורה) ולפחות כ-450,000 אנשים עם מוגבלות בניידות שאינם מתניידים בכיסא גלגלים; ועוד.

5. בנוסף צורפו תצהירים של 2 חוקרים פרטיים מוסמכים, שבדקו כ-224 קלפיות ב-49 מקומות קלפי שונים בבחירות לכנסת 23 מיום 20.3.20 ותיעדו העדר מערכות עזר לשמיעה והעדר מושבים מותאמים ("**בדיקת החוקרים**"). בדיקות החוקרים עלו כ- 36,000 ₪ (חשבוניות צורפו לתצהירי החוקרים בבקשות האישור).

6. ביום 23.12.20 ובטרם הוגשו תשובות לבקשות האישור, המבקשים הגישו בקשה בהולה לאיחוד הדיון בתיקים והקדמתו, עקב פיזור הכנסת ה-23 וקביעת הבחירות לכנסת ה-24 ליום 23.3.21. המשיבות התנגדו לבקשה זו, וביום 27.12.20 המבקשים הגישו תשובה להתנגדות המשיבות.

7. ביום 17.1.21 המשיבות הגישו תשובה לתיק אבני, בה כפרו בנטען. בין היתר, טענו כי דין הבקשה כנגד המשיבה 1, משרד הפנים, להידחות, שכן בהתאם לסעיף 15(א) לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט- 1969 (להלן: "**חוק הבחירות**"), ביצוע הבחירות לכנסת מצוי בסמכות ועדת הבחירות המרכזית שהיא גוף עצמאי המנותק מהממשלה ולפיכך משרד הפנים אינו משיב רלוונטי בהליך זה.

8. המשיבות גם טענו כי מחוץ לחדרי הקלפי לא קיימות עמדות מודיעין ובהיעדר הקמה של עמדות מודיעין לא קיימת חובה להתקנת מערכת עזר לשמיעה. עוד נטען, כי המשיבה 2 פרסה, בחלק מריכוזי הקלפיות, סדרני הכוונה שתפקידם לסייע לבוחרים לאתר את מקום הקלפי שלהם, אולם סדרני ההכוונה אינם בבחינת עמדת מודיעין ומשכך לא חלה כל חובה לעניין נגישות.

9. עוד טענו המשיבות כי גם העמדה בה יושבים חברי ועדת הקלפי בחדר הקלפי אינה עמדת מודיעין ומשכך לא קיימת חובה להציב בה מערכת עזר לשמיעה.

10. לטענת המשיבות, חוק הבחירות לכנסת נסמך על הוראות חוק-יסוד: הכנסת. חוק היסוד קובע בקצרה את עקרונות שיטת הבחירות לכנסת ואת הזכות לבחור ולהיבחר, וכן קובע כי הוראות משלימות בדבר מימוש הזכויות הנ"ל יקבעו בחוק הבחירות או מכוחו. לטענתן, חוק הבחירות לכנסת משלים את חוק היסוד וקובע מה הם הכללים המפורטים למימושן של הזכויות שנקבעו בו וכן את אופן יישומה בפועל של שיטת הבחירות.

11. לטענת המשיבות, בעניינו, חוק זה מתייחס לקלפיות המיועדות לאנשים המוגבלים בניידות, להקצאה של הרשות המקומית לתניות נגישות בסמוך לקלפי ולמתן אפשרות להסתייע במלווה כאשר מדובר בבוחר שאינו מסוגל לבצע את הפעולות בתא ההצבעה לבדו מחמת מחלה או מום (סעיפים 68א' ו-75 לחוק הבחירות), המהוות לשיטת המשיבות את ההסדר החוקי היחיד שחל בעניין הנגשת הבחירות.

12. בנוסף טענו המשיבות כי בחוק הבחירות הכיר המחוקק בכך שתקופת הבחירות היא תקופה ייחודית ואף קבע הוראות קונקרטיות בעניין נגישות לבעלי זכות בחירה עם מוגבלויות ומשכך, ביקש מחוקק המשנה להתקין בשנת 2012 סימן ייחודי לנושא – סימן ו' – בתקנות, אך מאחר שסימן זה לא היה בשל, עקב יחודו של תהליך הבחירות ומאפייניו השונים מיתר השירותים הציבוריים, הוחלט בדיון ועדת המשנה של ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת שלא להתקין בתקנות, באותה עת, את סימן ו' הנוגע בהסדרת הנגישות בהליכי בחירות, תוך הצהרה על כוונה להסדירו בהמשך, בתיאום עם ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

13. לטענת המשיבות, על רקע השתלשלות דברים זו, בכוונת מכון נעדר מפרק ה' לתקנות סימן ו', אשר אמור היה להיות הסימן המסדיר את נושא הבחירות. בנוסח שהתקבל בשנת 2013 ותקף כיום, סדר הסימנים מדלג מסימן ה' לסימן ז', וקלפיות אינן מוזכרות ספציפית בתקנות נגישות השירות, הגם שהן כלולות ברשימת מקומות ציבוריים לפי התוספת הראשונה והשירות שניתן בהן עונה להגדרת שירות ציבורי לפי חוק השוויון. בשונה משירותים ציבוריים אחרים שלא יוחד להם סימן ייעודי מלכתחילה, לעניין הליכי בחירות הייתה כוונה ברורה להתקין סימן ייעודי, והוא נדון לגופו, אך כפי שצוין בדיון בכנסת לעיל, בשל המורכבות והצורך בהתייחסות נפרדת, ותיאום אל מול דיני הבחירות, הוחלט שלא להתקינו ולגבשו בהמשך באופן נפרד.

14. המשיבות טענו כי נוכח השמטת סימן ו' לתקנות השירות ואי בירור סוגיית החלת ההוראות הכלליות של תקנות השירות על הליך הבחירות, הלכה למעשה נוצרה לטענתן עמימות משפטית לגבי המצב המשפטי בהליך הבחירות. לטענת המשיבות, בשל עמימות משפטית זו, פעלה המשיבה 2 תחת הנחת מוצא (סבירה לשיטתה) לפיה ההוראות הכלליות של התקנות, בנסיבות מיוחדות אלה, אינן חלות בעניינה.

15. ביום 17.1.21 המשיבות הגישו תשובה לתיק חרדון, בה כפרו בנטען. בין היתר, טענו כי הקלפיות מוצבות במוסדות חינוך או מוסדות ציבור אחרים, אשר אינם מצויים בשליטת המשיבות וכי קיים קושי לוגיסטי משמעותי בהצבת כסאות מותאמים ביום הבחירות, בין היתר, מאחר ומדובר ביום בודד ובפיזור ארצי רחב של קלפיות, וכן קיים קושי בפיזור ואיסוף הכסאות ובאחסנתם. עם זאת, הובהר כי ניתנת הנחיה לעובדי הבחירות להציב כסאות מותאמים, ככל שקיימים באתר, ובמידת האפשר ליד חדרי הקלפי. בנוסף טענו המשיבות לעמימות משפטית כאמור לעיל גם ביחס לקיומה של חובה כזו.

16. ביום 7.2.21 הוגשה בתיק אבני תשובה לתשובת המשיבות, הכופרת בכל טענות המשיבות מנימוקים שונים. בנוסף צורפו בין היתר אסמכתאות כגון תדריך ועדת הבחירות לעובדי הקלפיות, המתייחס גם לאנשים עם מוגבלות בשמיעה; עמדת המאסדר שהוגשה בתיק אחר שעסק במערכות עזר לשמיעה בעמדות שירות; ותצהיר נוסף של התוקר עם תמונות לדוגמה של עמדות מדיעין שצילם בבחירות לכנסת ה-23 מיום 20.3.20.

17. ביום 7.2.21 הוגשה בתיק חרדון תשובת המשיבות, הכופרת בכל טענות המשיבות מנימוקים שונים. בנוסף צורפו בין היתר אסמכתאות כגון תדריך ועדת הבחירות לעובדי הקלפיות, המתייחס גם למושבים מותאמים; ותצהיר נוסף של החוקר עם תמונות לדוגמה של מקומות המתנה לקלפיות עם כיסאות שאינם מושב מותאם, שצילם בבחירות לכנסת ה-23 מיום 20.3.20.

18. ביום 11.2.21 התקיים דיון מקדמי ב-2 בקשות האישור שבסופו נקבע דיון הוכחות ליום 15.7.21.

19. ביום 11.4.21 המשיבות הגישו (בהסכמה) הודעת עדכון עובדתית לגבי הבחירות לכנסת ה-24, שהתקיימו כזכור ביום 23. 3.21 ואחרי הדיון הראשון.

20. ביום 13.4.21 המבקשים ביקשו להגיש תצהירים משלימים קצרים בקשר לבחירות לכנסת 24 (מתוך כוונה להראות שבמקומות קלפי שונים בארץ, היו עמדות מודיעין וגם מקומות המתנה בלי מושבים מותאמים, וגם הפעם חוו לטענתם קושי ומאמץ ורגשות שליליים, בהעדר מערכות עזר לשמיעה ומושבים מותאמים). המשיבות התנגדו לבקשה. ביום 30.4.21 המבקשים הגישו תשובה להתנגדות המשיבות. ביום 2.5.21 קבע ביהמ"ש הנכבד שלא יוגשו תצהירים משלימים אלא אם יוגשו בקשות לתיקון בקשות האישור.

21. בנוסף ולפי החלטות בית המשפט הנכבד בדיון וכן מיום 6.4.21 בדבר טיוטת שאלות למאסדר, ביום 13.4.21 המבקשים הגישו (בכל תיק בנפרד) רשימה קצרה של שאלות רלבנטיות למאסדר. ביום 26.4.21 המשיבות התנגדו להגשת עמדת המאסדר לתיקים. ביום 28.4.21 המבקשים השיבו להתנגדויות. ביום 18.5.21 המשיבות הגישו תשובה לתגובת המבקשים. ביום 24.5.21 המבקשים הגישו תגובה לתשובה זו.

22. ביום 24.5.21 הורה בית המשפט כי נוכח המחלוקות לגבי פניה למאסדר, יהפוך דיון ההוכחות שנקבע ליום 15.7.21 לדיון מקדמי נוסף, כדי למצות את הדיון בסוגיה זו וכן לבחון את האפשרות להגיע להסכמות לגבי הסדרה עתידית תוך זמן סביר. בנוסף הציע לצדדים לבוא בדברים ולבחון אפשרות להסדר מוסכם.

23. בתוך כך, ביום 18.5.21 המבקשים פנו למשיבות בבקשה לגילוי מסמכים רלבנטיים להנגשת הבחירות. ביום 13.6.21 המשיבות השיבו וצרפו מסמכים עם קטעים מושחרים, שאינם רלוונטים לתביעות או שלעמדת המשיבות אין חובה בגילויים. ביום 17.6.21 המבקשים פנו למשיבות בשאלות הבהרה לגבי המסמכים שהתקבלו וקיבלו הבהרות. ביום 13.7.21 המבקשים הגישו בקשה (ללא התנגדות המשיבות) לצרף לתיקים את המסמכים וההבהרות שהתקבלו מהמשיבות, וכן מידע ומסמכים בענין הנגשת הבחירות שהתקבלו (ביום 27.6.21) מהממונה על חוק חופש המידע במשרד המשפטים. ביום 13.7.21 בית המשפט הנכבד הורה למזכירות לתייק את המסמכים בתיקיית המוצגים.

24. למרבה הצער ביום 4.2.22 המבקש בבקשת אבני נפטר במפתיע ובטרם עת ממחלה קשה לתדהמת משפחתו וחבריו. בנסיבות אלה מוסכם כי אלמנתו והיורשת היחידה, תבוא בנעליו לענין הסכם זה, לאחר שהצדדים מצאו כי במקרה קונקרטי זה, ואך לצורך בחינת הסדר הפשרה על ידי בית המשפט הנכבד, האלמנה ראויה לשמש כתובעת מייצגת. מצ"ב העתק צו ירושה מס' 335133 מיום 29.05.22 **כנספח 4**.

יובהר שאין בדברים אלה כדי להביע עמדה ביחס לשאלה העקרונית, של הורשת עילת תביעה ייצוגית, שטרם הוכרעה בפסיקה באופן חד משמעי (ראו: 2937/18 **מכבי שרותי בריאות נ' דובין** (נבו 26.5.2019), בסעיף 6; ע"א 887/19 **שמול נ' שירותי בריאות כללית** (נבו 21.11.2022), סעיפים 99-106).

ב. הסכמות הצדדים

25. לאחר הדיון בבית המשפט והבחירות לכנסת ה-24 מיום 23.3.21 ובהתאם להצעתו של בית המשפט הנכבד מיום 24.5.21, החל משא ומתן בין הצדדים שכלל שיחות טלפוניות ותכתובות רבות וכמו כן 4 ישיבות בהשתתפות נציגי המשיבות ובאי כוחן מהפרקליטות (בימים 29.07.21, 07.12.21, 16.2.22, 21.3.22), כולל סיור משותף במרכז הלוגיסטי הארצי של ועדת הבחירות.

26. ביום 16.5.22 התקיימה ישיבת גישור לפני המגשרת הנכבדה, שעיינה בכל כתבי הטענות שהוגשו ל-2 התיקים ובמסמכים נוספים שהציגו הצדדים בגישור. מינוייה של כבי המגשרת היה לאחר התקדמות במו"מ בין הצדדים ולשם המלצה בסוגיית הוצאות, גמול ושכ"ט עו"ד. כמפורט בהמשך, הצדדים אימצו את המלצת המגשרת לגבי סכומי הגמול ושכ"ט עו"ד למייצגי הקבוצה.

27. יצוין כי במסגרת המגעים הועלו ונבחנו רעיונות שונים ליישוב 2 בקשות האישור, שחלקן הצריכו בירורים נוספים ועבודת מטה של המשיבות. בין היתר, בשימת לב לזמן ההכשרה הקצר של עובדי הקלפיות המגויסים אד-הוק לקראת יום הבחירות, באופן המשליך על מידת השליטה הטכנית באמצעי הנגשה שסביר לדרוש מהם; כמו גם להיבטים לוגיסטיים הכרוכים באחסון של ציוד הנגשה והדרכה במרכז הלוגיסטי, ואספקתו ערב יום הבחירות בפריסה ארצית ומהירה לאלפי קלפיות המוצבות באלפי מקומות קלפי בכל רחבי הארץ ואף איסופו לאחר תום יום הבחירות.

28. בהקשר זה ציינה ועדת הבחירות, שכל תוספת אמצעי הנגשה או הדרכה ומידע לכל ערכת קלפי או ריכוז קלפיות משמעו גידול בנפח ובמשקל הציוד שעליה לאחסן, לשנע ולספק לריכוזים, וכפועל יוצא עשוי לחייב גידול במספר כלי הרכב והעובדים שעליה לשכור לצורך הפריסה ואספקה ביום הבחירות והאיסוף לאחריו.

29. בליבו של הסדר הפשרה מונח רצונם המשותף של הצדדים בשיפור מהותי בנגישות והתמצאות של אנשים עם מוגבלות בשמיעה ואנשים עם מוגבלות בניידות (שלא עם כיסא גלגלים) בבחירות לכנסת, תוך השקעת מחשבה ומשאבים ניכרים על ידי ועדת הבחירות, הגם שלטענתה לא היתה מוטלת עליה חובה שבדין לעשות זאת, או שאין בין הצדדים מחלוקת כי הדין אינו מחייב זאת.

30. כל זאת בשימת לב לחשיבות והמאפיינים המיוחדים של ועדת הבחירות של הכנסת ושל יום הבחירות עצמו, ולאילוצים המשמעותיים לוגיסטיים ואחרים הכרוכים בכך, שבחלקם צוינו לעיל.

31. לצורך הפשרה בלבד, ובלי שיהיה בכך משום ויתור של איזה מהצדדים על טענותיו או הסכמה לטענות של משנהו, הצדדים מסכימים שקיימות לכאורה שאלות מהותיות ומשותפות לקבוצה בענין עילות התביעה, וכי סיום ההליך בהסדר הפשרה הוא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה בנסיבות הענין.

32. בהסדר הפשרה ובבקשה זו:

"**המועד הקובע**" – מועד פסק הדין המאשר את הסדר הפשרה.

"**ריכוזים**" – כ-4,500 ריכוזים (מקומות קלפי) ברחבי הארץ בהם יש כ-12,000 קלפיות (הנתונים אינם סופיים ומשתנים בהתאם למספר בעלי זכות הבחירה, הוראות חוק הבחירות לכנסת ותקנותיו, מועדי הבחירות, כמו גם השלכות תחלואת מגיפת הקורונה ונסיבות נוספות).

"**מושב מותאם**" – כהגדרתו בתקנות ובתקן אליו הן מפנות.

33. **הקבוצה עליה יחול הסדר הפשרה** – האנשים עם מוגבלות בשמיעה או בניידות (שלא עם כיסא גלגלים), בעלי זכות הצבעה מיום 1.7.14 ועד למועד הקובע.

34. **<u>ויתור על תביעות ומעשה בית דין</u>** – אישור הסדר הפשרה וביצועו יקימו מעשה בית-דין כלפי המשיבות וכל חברי הקבוצה שלא נתנו הודעת פרישה כדין, בתקופת התביעה ועד למועד הקובע, וביחס לכל הטענות ועילות התביעה שהועלו בכל אחת משתי בקשות האישור, וכמו כן ויתור וסילוק הדדי של הצדדים על כל טענה, דרישה, זכות ו/או תביעה, האחד כלפי משנהו ו/או מי מטעמם, **והכל בקשר עם מערכות עזר לשמיעה בעמדות שירות במקומות הקלפי ועם מושבים מותאמים במקומות ההמתנה להצבעה.** הסדר הפשרה לא יהווה מעשה בית-דין על כל חבר קבוצה שמסר הודעת פרישה מהקבוצה, ובית המשפט הנכבד אישר את יציאתו מהקבוצה לפי סעיף 18(ו) לחוק.

35. **<u>שיפור הנגישות והמידע לחברי הקבוצה לקראת הבחירות הבאות לכנסת</u>**: בתוך 18 חודשים מהמועד הקובע, תדאג ועדת הבחירות לשיפורים בנגישות והתמצאות בבחירות לכנסת כמפורט להלן:

(א) **כ-3,000 מושבים מותאמים יסופקו לרוב הריכוזים ברחבי הארץ** – כך שיוצב מושב מותאם בסמוך למקום בו הוצבו קלפיות נגישות מיוחדות (כהגדרתם בתוק הבחירות).

(ב) אספקת המושבים המותאמים תהיה בנוסף ובלי לגרוע מההנחיה לעובדי **ועדות** הקלפי, להציב, בהתאם לריהוט הזמין במקום, במקומות ההמתנה, כיסאות עם משענות ידיים הקיימים כבר במקום הריכוז, ככל שניתן ואלו קיימים באזור הקלפי.

(ג) להערכת ועדת הבחירות עלות מושב מותאם אחד כ-200 ₪ לא כולל מע"מ וללא עלויות אחסנה ושינוע לריכוזים ברחבי הארץ (סה"כ נאמד בכ- 2,000,000 ₪ ליישום במערכת הבחירות הראשונה, ולאחריה עלות מוערכת של כ- 2,000,000 ₪ לכל מערכת בחירות נוספת, עבור אחסנה, שינוע ופחת ציוד. יובהר כי עלות שכירות ואחזקת מחסן ייעודי נאמד ב- 500,000 ₪ לשנה (מדובר באומדן עלויות בלבד).

(ד) **<u>מסכות שקופות לחברי ועדת הקלפי וסדרנים</u>** – ככל ובעתיד, אגב מגיפת קורונה או הנחיות אתרות, יונחו חברי ועדת קלפי לעטות מסכות – תינתן להם מסיכה מיוחדת מותאמת (מסיכה שקופה - כדי לאפשר לאנשים עם מוגבלות בשמיעה להסתייע במקרא שפתיים ככל ואילו תואמות את הנחיות משרד הבריאות), לפחות למזכיר אחד בכל ועדת קלפי, וכן לסדרן אחד לפחות בכל ריכוז קלפיות.

(ה) להערכת ועדת הבחירות מדובר בכ- 20,000 מסיכות מאחר ויש להחליף מסיכה בכל מספר שעות. עלות מסכה כ- 3 ₪, לא כולל מע"מ ועלויות אחסנה ושינוע המסכות לריכוזים ברחבי הארץ (סה"כ נאמד בכ- 100,000 ₪ לא כולל מע"מ).

(ו) ככל שלא יהיה צורך במסיכות המותאמות (השקופות) המשיבות רשאיות, לפי שיקול דעתן, לתרום את כולן או חלקן לגוף ציבורי אחר אשר המשיבות רשאיות לתרום לו בהתאם לדינים ולכללים החלים על המדינה, בעדיפות ראשונה לבתי החולים הממשלתיים, ולאחריה כל משרד או גוף ממשלתי אחר.

(ז) **<u>דפי הסבר לאנשים עם מוגבלות בשמיעה</u>** - יודפס דף הסבר ידידותי לאנשים עם מוגבלות בשמיעה בהתייעצות עם מורשה נגישות השירות, אשר יתייעץ עם קלינאי/ת תקשורת, ובו מידע למצביע (הכולל מלל ואיורים), שיחליף את דף ההסבר הקיים אשר כולל מלל בלבד. דף ההסבר ימסר לוועדת הקלפי שתונחה להניחו על שולחן ועדת הקלפי בחדר הקלפי וכן ייתלה בכניסה לחדר הקלפי, במידת האפשר.

(ח) יוצב שילוט בכניסה למתחם קלפי ובו הפניה למקורות המידע הקיימים שבהם יכולים אנשים עם מוגבלות לקבל מידע לגבי הקלפי אליה הם משוייכים.

(ט) להערכת ועדת הבחירות עלויות השילוט המשופר נאמדות בכ-100,000 ₪ לא כולל מע"מ, לכל מערכת בחירות.

(י) ועדת הבחירות תנחה את הסדרנים ואת הוועדות האזוריות, כי סדרנים לא יעשו שימוש בשולחנות לצורך מתן השירות לבוחר, מחוץ לחדרי הקלפי.

(יא) **הודעה על ביצוע הסדר הפשרה** – בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו לעיל, ועדת הבחירות תגיש הודעה על אופן היערכותה לבחירות לפי הסכם זה (**"ההודעה"**).

36. לעמדת הגורמים המוסמכים במשרד המשפטים, הסדרת הסוגיה במסגרת הסדר פשרה זה יש בה משום תועלת משמעותית לחברי הקבוצה בהתחשב בעמימות שקיימת לטענת המשיבות בקשר לסוגיה זו כיום, ומשכך יש בה פיצוי לחברי הקבוצה.

<u>ג. הסדר הפשרה הוא ראוי הוגן וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה - והדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין</u>

37. הצדדים העדיפו ליישב את המחלוקות הרבות שהעלו 2 בקשות האישור בהסדר הפשרה, לאחר שבין היתר האזינו להמלצות והערות בית המשפט הנכבד, קיימו שיחות ותכתובות רבות וגם ערכו 4 פגישות ממושכות וסיור במרכז הלוגיסטי הארצי.

38. בנוסף קיימו הצדדים הליך גישור בסוגיית ההוצאות, הגמול ושכ"ט עו"ד לפני המגשרת הנכבדה, שעיינה בכתבי הטענות שהוגשו ותאזינה לצדדים. הצדדים אימצו את המלצות המגשרת בענין ההוצאות, הגמול ושכ"ט עו"ד, זאת גם בשימת לב לאופייה הייחודי של ועדת הבחירות של הכנסת, ובכך שמדובר בכספי כלל הציבור, כמו גם בכך שהסכומים המומלצים אינם על חשבון התועלת לקבוצה הגדולה.

39. כל זאת מתוך רצון משותף להביא לשיפור מהותי בנגישות והתמצאות בבחירות לכנסת של כ- **680,000** אנשים עם מוגבלות בשמיעה וכ- **450,000** אנשים עם מוגבלות בניידות (סה"כ כ- **1,100,000** אנשים), בשימת לב למאפיינים הייחודיים והחשיבות של ועדת הבחירות לכנסת, המאחסנת ומספקת ציוד, כוח אדם והדרכות ליום הבחירות הנערך באלפי ריכוזים וקלפיות בכל יישובי הארץ, וגם לכך שמדובר בכספי כלל הציבור, כמו גם לכך שהסכומים המומלצים אינם על חשבון התועלת לחברי הקבוצה.

40. על רקע זה, מבלי לגרוע מכך שהסכמות הצדדים הן לצורך הפשרה בלבד, וגם בלי שיהיה בכך ויתור של איזה מהצדדים על טענותיו או הסכמה לטענות של משנהו, הסכמות הצדדים נעשו תוך התמקדות בטובת הקבוצה ובתועלת ודאית עבורה; גידור הסיכויים והסיכונים לצדדים ב-2 בקשות האישור; תיסכון בזמן שיפוטי יקר ובמשאבים וזמן רב שהיו נדרשים להכרעה שיפוטית חלוטה ב-2 בקשות האישור המעלות שאלות עובדתיות ומשפטיות רבות (לרבות הליכי ערעור אפשריים), ובלי ודאות לגבי תוצאותיהן; וכאשר מטבע הדברים, ולמצער במהלך התדיינות ממושכת, לא ניתן היה להבטיח את השיפור המוסכם וניכר בנגישות הבחירות לאנשים עם מוגבלות בשמיעה ולאנשים עם מוגבלות בניידות.

41. בהסדר הפשרה יש תועלת מהותית גם בנידאות ציבורית של האמצעים לנגישות והתמצאות לאנשים עם מוגבלות בניידות ולאנשים עם מוגבלות בשמיעה, להכוונת התנהגות רצויה והעלאת מודעות ציבורית.

42. בהסדר הפשרה יש תועלת חשובה גם במימוש הזכות לשוויון ונגישות לאנשים עם מוגבלות (בלי לגרוע מהמחלוקות שהיו בין הצדדים ביחס לאופן יישומה לפי הדין), כמו גם כדי לעודד חברי קבוצה מוחלשת של אנשים עם מוגבלות לעמוד על זכותם לשוויון ולנגישות גם במסלול התובענה היצוגית.

43. לאור כל האמור הצדדים מסכימים שבמכלול נסיבות הענין הסדר הפשרה מאזן כראוי בין האינטרסים, הסיכויים והסיכונים של הצדדים ב-2 בקשות האישור יחדיו ומגלם תועלת רבה לקבוצה, תוך תיסכון ניכר במשאבי התדיינות וזמן שיפוטי יקר. ועל כן ההסכם הוא ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה, וסיום ההליך בהסדר הפשרה הוא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה בנסיבות הענין.

ד. המלצת המגשרת והצדדים לפסיקת הוצאות, גמול ושכ"ט עו"ד למייצגי הקבוצה

44. בהתאם להמלצת המגשרת הנכבדה, הצדדים מסכימים וממליצים כי ביהמ"ש הנכבד יפסוק גמול בסך **60,000** ₪ ל-3 המבקשים (20,000 ₪ לכל אחד), וכן שכ"ט עו"ד בסך **265,000** ₪+**מע"מ** לב"כ המבקשים (**"הסכומים המומלצים"**), באמצעות העברה בנקאית לחשבון ע"ש ב"כ המבקשים (אבני פלסר עורכי דין) בבנק לאומי לישראל בע"מ (10) סניף ירקון (855) ת-ן מס' 24622415. בנוסף ועדת הבחירות תשיב את עלויות בדיקת החוקרים בסך 36,000 ₪ כאמור בחשבוניות החוקרים שצורפו לבקשות האישור.

45. הגמול למבקשים (60,000 ₪), עלויות בדיקת החוקרים (36,000 ₪) וכן 80% משכ"ט עו"ד לב"כ המבקשים (212,000 ₪ + מע"מ) כאמור לעיל ישולמו תוך 30 יום מהמועד הקובע.

20% נוספים משכ"ט עו"ד (53,000 ₪ + מע"מ) ישולמו בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן הידוע במועד הקובע ועד לתשלום בפועל, בתוך 30 ימים מהגשת ההודעה כאמור בסעיף 35 לעיל.

46. המבקשים ינפיקו למשיבות חשבונית כתנאי לקבלת תשלום בפועל.

47. עם העברת התשלום ינפיקו המבקשים למשיבות קבלה.

48. במסגרת ההמלצה המוסכמת לסכומי הגמול ושכ"ט נלקחו בחשבון השיקולים הבאים:

(א) **<u>התועלת הרבה לחברי הקבוצה</u>**. לשיפור הנגישות וההתמצאות בקלפיות הבחירות לכנסת עבור חברי הקבוצה הנאמדים בלפחות כ- 680,000 אנשים עם מוגבלות בשמיעה וכ- 450,000 אנשים עם מוגבלות בניידות (שאינם עם כיסא גלגלים) וסה"כ מעל כ-1,100,000 אנשים עם מוגבלויות אלה.

(ב) ההנגשה המוסכמת תקל ותסייע בהצבעה שוויונית, נגישה, עצמאית וקלה יותר לאנשים עם מוגבלות.

(ג) **<u>השלב בו מצוי ההליך המשפטי</u>** כמתואר בפרק (א) לעיל, הסכמות הצדדים גובשו רק לאחר שבכל אחת מ-2 בקשות האישור הוגשו תשובת המשיבות, תשובה לתשובה, שאלות למאסדר, מסמכים שהתקבלו בהליך גילוי המסמכים ובפניה לפי חוק חופש המידע, ועוד. בנוסף התקיימו דיון מקדמי, 4 ישיבות מו"מ עם נציגי המשיבות ו-2 פרקליטים מהפרקליטות, והליך של גישור.

(ד) **<u>חיסכון בהליכים</u>**. הסדר הפשרה מגלם חיסכון בזמן שיפוטי רב ויקר שנדרש לניהול 2 בקשות האישור (והתובענות גופן) עד הכרעה משפטית חלוטה, נוכח היקף השאלות המשפטיות ועובדתיות שהועלו.

בנוסף, קיים אינטרס ציבורי מובהק לעודד הסדרי פשרה המקנים תועלת מהותית וגם ודאית לטובת חברי קבוצות מוחלשות, שיתכן ובסוף לא היו מושגות אם ההליך היה מתברר;

ואפילו אם כן, אזי לפחות חלק מההסכמות היו עשויות להידחות עוד שנים עד לתום הליך. קל וחומר שעה שמדובר במדינה, בקבוצות גדולות, ובאלפי קלפיות בכל רחבי הארץ.

(ה) **<u>הטרחה והמשאבים הרבים שהשקיעו מייצגי הקבוצה</u>**. לגיבוש והגשה של 2 בקשות אישור נפרדות, הכוללות מטריה משפטית ועובדתית נפרדת אחת מרעותה (עם חפיפה חלקית); ניהול ההליכים עד כה, לרבות בדיקות משפטיות ועובדתיות, איסוף מידע וגיבוש הנספחים, התשובות לתשובות, כתבי טענות נוספים, בקשות והודעות (ותצהירים משלימים); המצאת עותקים למאסדר; התייצבות לדיון;

הכנה והשתתפות ב-4 ישיבות מו"מ מרובות משתתפים, שיחות ותכתובות עם ב"כ המשיבות; ניהול הגישור שסייע לגיבוש ההסדר; עיון במסמכים ונתונים נוספים שמסרה ועדת הבחירות במהלך המו"מ והגישור; הכנת טיוטת ההסדר ונספחיו וחילופי טיוטות עד לגיבוש הנוסח המוסכם והגשתו; וכן צפויים לטרחה נוספת כגון הגשת הודעות ומעקב.

(ו) **<u>הסיכונים והעלויות שנטלו מייצגי הקבוצה</u>**. לרבות נוכח מורכבות הוראות חוק השוויון והתקנות השונות, ובדיקות בקלפיות רבות בבחירות לכנסת.

(ז) מדובר ב-2 בקשות לאישור תקדימיות שאינן ב"שדה חרוש", וגם אינן חלק מסדרת תיקים דומים. יצוין כי מעולם לא נוהל הליך כלשהו של תובענה ייצוגית כנגד ועדת הבחירות.

(ח) **<u>החשיבות הציבורית של בקשות האישור</u>**. דומה שלא ניתן להפריז בחשיבות השוויון ונגישות לאנשים עם מוגבלויות בבחירות לכנסת.

(ט) המגשרת הנכבדה והצדדים התחשבו גם באופי הייחודי של ועדת הבחירות של הכנסת, ובכך שמדובר בכספי כלל הציבור, ובכך שלטענת ועדת הבחירות היא עושה מאמצים ניכרים להנגיש את הבחירות משמעותית מעבר לדרישות הסטטוטוריות החלות עליה, וכמו גם בכך שהסכומים המומלצים אינם על חשבון התועלת לקבוצה הגדולה.

(י) בפסיקה נקבע שלצד שיטת האחוזים, ייתכנו מקרים – כמו במקרה דנן – שבהם התועלת העיקרית בתובענה היא בערך החברתי והציבורי שבהרתעה ובאכיפה הנובעים מהתובענה ומההסדר, וזאת בעניינים שיש בהם חשיבות ציבורית מיוחדת שלא ניתן לכמתה בכסף, ובמקרים כאלה ייתכן כי שיטת האחוזים לא תתאים (ע"א 689/16 **נסאר נ' עיר השעשועים בע"מ** (פורסם בנבו), 7.5.2018) ס' 17). כמו כן, נתון לבית המשפט שיקול דעת במקרים המתאימים לכך שלא לפסוק את שכר הטרחה על פי "שיטה" כלשהי, אלא בהתאם לנסיבות הפרטניות ובהתאם לשיקולים הקבועים בסעיפים 22-23 לחוק. כך נפסק, שבקביעת הגמול ושכ"ט יש להתחשב בשיקולים הנוגעים לחשיבות הציבורית של בקשת האישור והאינטרסים הציבוריים שקידמה לטובת כלל הציבור וחברי הקבוצה בפרט (ע"א 2046/10 **עזבון המנוח משה שמש נ' דן רייכרט** פ"ד סה(2) 681, ס' 7 סיפא). בנוסף נפסק שכאשר הסדר הפשרה מקנה שיפור בנגישות לאנשים עם מוגבלות אזי יש להתייחס גם לרצון לעודד תביעות מסוג זה כאמור בדברי כב' השׂ' ברון בע"א 2889/17 **חמיאס נ' מפעל הפיס** (13.9.17) נבו:

"הערעור מתקבל ושכר הטרחה יועמד בהתאם על סך 300,000 ₪ בתוספת מע"מ כדין. כך בהינתן שיש עניין וחשיבות לתמרץ תביעות מסוג זה, מתוקף פרט 9 לתוספת השניה לחוק תובענות ייצוגיות, שעניינן בזכותם של אנשים עם מוגבלות לשוויון ולנגישות; <u>וכן בהינתן ההישג שבצד התביעה הנדונה, שלא ניתן לכמתו בכסף אלא בתועלת ובחשיבות שבערכי השוויון וההנגשה</u>".

ר' גם דברי כב' השׂ' ברון, ע"א 689/16 **נאסר נ' עיר שעשועים בע"מ** (7.5.18) נבו, ס' 17:

"בכורתה של שיטת האחוזים" ניתנה לה על מנת ליתן תמריץ לעורך הדין המייצג למקסם את טובת הקבוצה, תוך שהוא משיא גם את שכרו שלו"... ואולם ישנם מקרים שבהם התועלת הצומחת מהסדר הפשרה אינה כזו שניתנת לפימוּת או לאומדן כספי – שאז שיטת האחוזים לא תסכון. כאלה הם הליכים ייצוגיים המשמשים ככלי לשינוי חברתי, וכזה הוא המקרה שלפנינו".

וכן ר' דבריה גם ברע"א 5477/20 **עיריית בני ברק נ' ששון** (15.8.21) נבו, ס' 20:

"... שימוש בכלי התובענה הייצוגית כאמצעי לקידום השתלבותם של אנשים עם מוגבלות בחברה הוא שימוש ראוי, המייצר תמריצים למלא אחר חובת ההנגשה ומסייע בהכוונת התנהגות ובהשגת קידום שוויון הזדמנויות אמיתי (השוו בג"ץ 6069/10 מחמלי נ' שרות בתי הסוהר... לא בכדי סיפק המתוקק ארגז כלים שנועד להקל ולעודד הגשת תובענות ייצוגיות בתחום זה".

(יא) שכ"ט עו"ד המוסכם ומומלץ (265,000 ₪ + מע"מ) הוא סביר במכלול נסיבות המקרה הפרטני שלפנינו גם בשימת לב לאומדן העלויות ההסכם (כ- 4,000,000 ₪).

(יב) **לטענת המבקשים, הסכומים המומלצים נמוכים בהשוואה לסכומים שנפסקו בתובענות ייצוגיות בתחום השוויון ונגישות לאנשים עם מוגבלות ובפרט כאלה שהיו ראשוניות ותקדימיות**. למשל:

(1) ע"א 7318/21 **אגד נ' מדינת ישראל נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות** (1.2.22) נבו (ערעור על ת"צ (י-ם) 37237-08-17 **נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות נ' אגד** (5.7.21) נבו). בפסה"ד קמא כב' השו' כנפי-שטיניץ פסקה גמול בסך 100,000 ₪ לכל אחד מהמבקשים, ושכ"ט לנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות בסך 1,200,000 ₪ +מע"מ שהיה כ-19% מעלויות ההסדר להערכת המדינה וכ-24% מעלויות ההסדר להערכת אגד.

בביהמ"ש העליון הצדדים קיבלו את המלצת כב' השו' ברון להותיר את הגמול על כנו ולהפחית שכ"ט ל-600,000 ₪ שהוא כ-8% מעלויות ההסדר להערכת המדינה וכ- 12% להערכת אגד. ושם דובר בתיק יחיד ולא ב-2 תיקים כמו בענייננו. ובקבוצה ופרישה של הטבות קטנה בהרבה.

(2) ת"צ (ת"א) 7789-06-15 **כרמי נ' שלמה תחבורה (2007) בע"מ ואח'** (24.5.21) נבו, כב' השו' כבוב פסק גמול בסך 100,000 ₪ ושכ"ט בסך 500,000 ₪+מע"מ שהוא כ-42% מעלויות ההטבות בהסדר בהנחות ותשלום לקרן. בענייננו היתס הוא נמוך משמעותית.

(3) ע"א 8312/20 **עיריית י-ם נ' ברגר** (10.2.22) נבו (ערעור על ת"צ (י-ם) 28179-10-15 **ברגר נ' עיריית י-ם** (8.10.20) נבו). בפסה"ד קמא כב' השו' נועם פסק גמול 50,000 ₪ ושכ"ט בסך 350,000 ₪ (כולל מע"מ) שהיו כ-15% מעלויות ההסדר. בהמלצת כב' הנשיאה חיות והשו' עמית ושטיין, העיריה משכה את הערעור. גם שם דובר בתיק יחיד ובפרט בקבוצה ובפריסת הטבות קטנה משמעותית.

(4) ת"צ (ת"א) 409-09-12 **טחייק נ' עיריית ר"ג** (7.4.21) נבו, כב' השו' בכר פסק גמול בסך 50,000 ₪ ושכ"ט עו"ד בסך 500,000 ₪ (כולל מע"מ), שהיה כ-10% מעלויות הפשרה. גם כאן, בענייננו מדובר בקבוצות מיוצגות גדולות בהרבה, ובשיפור הנגישות בכל רחבי הארץ ולא רק בעיר רמת גן.

(5) ע"א 2889/17 **חמיאס נ' מפעל הפיס** (13.9.17) נבו (ערעור על ת"צ (מרכז) 8124-3-16 חמיאס נ' מפעל הפיס (12.217) נבו) ביהמ"ש העליון קיבל את הערעור ופסק שכ"ט 300,000 ₪+מע"מ, בקשר להנגשה לאנשים עם מוגבלות בשמיעה בכ-900 עמדות מפעל הפיס.

(יג) **<u>לטענת המבקשים, הסכומים המומלצים נמוכים מהממוצע בהסדרי פשרה עם המדינה וגופים ציבוריים בתובענות בתחום הנגישות ושוויון לאנשים עם מוגבלות (גמול 66,071 ₪ שכ"ט עו"ד 315,669 ₪):</u>**

מס'	הליך	מס' הליך	שמות הצדדים	מועד פס"ד	גמול	שכ"ט
1	ת"מ	101-07	לוי נ' רשות השידור	4.1.12	167,000	1,083,000
2	ת"צ	16317-06-12	ליהי צוברי נ' עיריית ת"א	25.12.13	41,000	230,000
3	ת"צ	2745-07-12	אבני נ' רשות השידור	25.2.14	80,000	186,000
4	ת"א	1300-07	גונופולסקי נ' רכבת	14.5.15	200,000	400,000
5	ת"צ	56535-11-13	עופר סלע נ' רשות השידור ואח'	7.8.15	17,500	82,500
6	ת"צ	8124-03-16	תמיאס נ' מפעל הפיס [ערעור שכ"ט התקבל]	13.9.17, 13.2.17	50,000	300,000
7	ת"צ	9841-01-17	בזיסקי נ' זוהר ישראל	21.12.17	25,000	100,000
8	ת"צ	6541-06-16	קירא נ' עיריית ראשל"צ	4.3.18	10,000	45,000
9	ת"צ	14440-06-12	ברגר (קלור) נ' עיריית חיפה	23.12.18	100,000	800,000
10	ת"צ	18001-05-12	אלבז נ' באר שבע	12.2.19	30,000	180,000
11	ת"צ	19869-01-15	דרזנר ואח' נ' רשות שדות התעופה ואח'	12.3.19	40,000	300,000
12	ת"צ	47422-11-17	מחדון נ' עיריית ראש העין	29.1.2020	30,000	250,000
13	ת"צ	28179-10-15	ברנר נ' עיריית ירושלים	8.10.20	50,000	300,000
14	ת"צ	19914-03-18	נכי פולין נ' עיריית אילת	21.12.20	18,000	72,000
15	ת"צ	409-09-12	סחייק ואח' נ' עיריית רמת גן ואח'	7.4.21	50,000	500,000
16	ת"צ	11404-12-19	יגאי נ' מנזיאון ארץ ישראל	10.6.21	40,000	160,000
17	ת"צ	69896-12-18	אייל נ' תאגיד השידור	11.6.21	15,000	100,000
18	ת"צ	37237-08-17	נציבות נ' אגד	5.7.21	200,000	600,000
19	ת"צ	48967-02-17	סחייק נ' מפעל הפיס	19.7.21	15,000	85,000
20	ת"צ	18852-02-21	ארביב נ' עיריית בני ברק	18.8.21	9,000	55,540
21	ת"צ	45477-07-15	יהודה נ' עיריית נתניה	20.12.21	200,000	800,000
			ממוצע כללי:		66,071	315,669

(יד) יוטעם כי המשיבות חולקות על טענות המבקשים כאמור לעיל, אך לצורך יעילות הדיון, ונוכח העובדה שהצדדים מבקשים במשותף שבית המשפט הנכבד יפסוק את הסכומים המוסכמים על ידם שעליהם גם המליצה המגשרת – דומה שאין צורך לפרט. יחד עם זאת המשיבות מבקשות כי ככל ובית המשפט ימצא שנכון לחרוג מהסכומים המוצעים – יתאפשר להן להגיש השלמת טיעון קצרה לעניין זה.

<u>ה. היעדר צורך במינוי בודק</u>

49. בהתאם להוראות סעיף 19(ב)(1) על בית המשפט למנות בודק טרם אישור הסדר פשרה בתובענה ייצוגית, "אלא אם כן סבר בית המשפט שחוות הדעת אינה נדרשת מטעמים מיוחדים שיירשמו".

50. מבלי לגרוע מהחשיבות הכללית במינוי בודק במקרים המתאימים ובהתאם להוראות החוק, הצדדים סבורים כי בנסיבות המקרה הקונקרטי שלפנינו קיימים טעמים מיוחדים שלא למנות בודק ובית המשפט הנכבד מתבקש לאשר את הסדר הפשרה ללא מינוי בודק. זאת, היות ולאחר בחינת הדברים דומה, כי בנסיבות העניין הקונקרטיות המומחיות הנדרשת לבדיקת הפשרה היא של בית המשפט הנכבד, בבחינת הסיכונים והסיכויים הכרוכים בניהול ההליך והחלופות להסדר הפשרה, והוגנות וסבירות ההסדר בנסיבות הענין.

51. מינוי בודק בנסיבות קונקרטיות אלה עלול לסרבל ולהאריך שלא לצורך את הדיון בהסכם בלי להניב תוצאה יעילה יותר.

ו. הוראות נוספות ביחס להסדר הפשרה

52. אם יודיעו 40 או יותר מחברי הקבוצה לביהמ"ש הנכבד על רצונם שלא יחול עליהם הסכם הפשרה, או על שלא להיכלל בקבוצה, בהתאם להוראות סע' 18(ו), 19(ד)(2), 19(ד)(3) ו-11(א) לתוק ("**הודעת פרישה**"), המשיבות יוכלו לבטל את הסדר הפשרה, בתוך 30 ימים מהמועד האחרון להגשת הודעת פרישה. במקרה כזה יראו את ההסדר וכל ההסכמות, התוצאות והאישורים שנבעו ממנו, כאילו לא היו.

53. במקרה שבית המשפט לא יאשר את הסכם הפשרה ו/או ביטול הסכם הפשרה או פקיעתו, יהיה הסכם הפשרה חסר תוקף משפטי, כאילו לא נחתם וכאילו אין פסק דין, ולא ניתן יהיה להגיש אותו ו/או להסתמך עליו ו/או לעשות בו ו/או בתוכנו שימוש כלשהו, בין בהליך משפטי ובין בכל הליך אחר, לא ייזקף לחובתו או לטובתו של מי מהצדדים, ולא יהא על הצדדים לנקוט בהליך משפטי לביטול הסכם הפשרה, והכל מבלי שתהיה למי מהצדדים כל טענה ו/או תביעה ו/או דרישה בקשר לכך. בהתאם, יימשך הדיון בבקשה לאישור כאילו לא נחתם הסכם הפשרה מלכתחילה, תוך שכל צד שומר על כל טענותיו עובר לחתימת הסכם הפשרה, והצדדים יחזרו לנהל את ההליכים המשפטיים מבלי שלהסכם הפשרה ולבקשה זו לאישור הסכם הפשרה יהיו נפקות ו/או השלכה כלשהי על ניהול ההליכים.

54. הסכם זה כולל, מגבש וממצה את כל ההסכמות שבין הצדדים בקשר עם בקשות האישור, ולא יהיה כל תוקף לכל שינוי או תוספת להסכם, אלא אם נעשו בכתב ונחתמו ע"י הצדדים וכפוף לאישורם ע"י בית המשפט הנכבד. לא תישמע טענה של שינוי ההסכם בעל פה, ולא יהיה תוקף לכל מצג ו/או מו"מ בין הצדדים, קודם לחתימת ההסכם.

ז. סוף דבר

55. לאור כל האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד להורות כאמור ברישא לבקשה זו.

שלומי אבני, עו"ד
אבני פלסר עורכי דין - ב"כ המבקש

ערן פלסר, עו"ד, מגישת שירות

חנה לנדאו, עו"ד,
פרקליטות מחוז מרכז – ב"כ המשיבות

דוד גוטמן, עו"ד

<u>הסדר פשרה בבקשות לאישור תובענה ייצוגית</u>
<u>ת"צ (מרכז) 9576-03-20 ארז אבני ז"ל נ' מדינת ישראל משרד הפנים ואח'</u>
<u>ת"צ (מרכז) 11446-03-20 ארז חרדון ואח' נ' מדינת ישראל משרד הפנים ואח'</u>
נערך ונחתם ביום 8 לחודש פברואר 2023

בין: **ארז אבני ז"ל – באמצעות אלמנתו ליאור אבני-בר תבד"ל**
ע"י ב"כ עוה"ד שלומי אבני ו/או ערן פלסר
ממשרד אבני פלסר עורכי דין
מרח' מוטה גור 7, ת.ד. 3187, פתח תקווה 4952801
טל': 03-5095111, פקס: 03-5095222
(להלן בהתאמה: "**המבקש בבקשת אבני (ת"צ 9576-03-20)**" ו- "**ב"כ המבקשים**")

ובין: **1. ארז חרדון**
2. זאב פלסר
ע"י ב"כ עוה"ד שלומי אבני ו/או ערן פלסר
ממשרד אבני פלסר עורכי דין
מרח' מוטה גור 7, ת.ד. 3187, פתח תקווה 4952801
טל': 03-5095111, פקס: 03-5095222
(להלן בהתאמה: "**המבקשים בבקשת חרדון (ת"צ 11446-03-20)**" ו- "**ב"כ המבקשים**")
<u>מצד אחד</u>

ובין: **1. מדינת ישראל - משרד הפנים**
2. כנסת ישראל - ועדת הבחירות המרכזית
ע"י ב"כ עוה"ד תנה לנדאו ו/או דוד גוטמן
מפרקליטות מחוז מרכז - אזרחי
דרך מנחם בגין 154 (בית קרדן) תל אביב, ת.ד. 33260 מיקוד 6492107
טל': 073-3924700, פקס': 02-6468017, דוא"ל: mazkirut-merkaz-ezra@justice.gov.il
(להלן: "**המשיבות**")
<u>מצד שני</u>

הואיל:

א. וביום 4.3.20 הוגשה בקשת האישור בת"צ 9576-03-20 ("**בקשת אבני**") וביום 5.3.20 הוגשה בקשת האישור בת"צ 11446-03-20 ("**בקשת חרדון**") (להלן יחד- "**המבקשים**" ו- "**בקשות האישור**");

ב. ו- 3 המבקשים ב-2 התיקים טענו להפרה של חובת השוויון ונגישות במקומות הקלפי בבחירות לכנסת. <u>בקשת אבני</u>: בהעדר מערכות עזר לאנשים עם מוגבלות בשמיעה בעמדות שירות, קרי עמדות מודיעין מתוץ לחדרי הקלפי ועמדות ועדת הקלפי בתוך חדרי הקלפי. <u>בקשת חרדון</u>: בהעדר מושבים מותאמים לאנשים עם מוגבלות בניידות (שאינם בכיסא גלגלים) במקומות ההמתנה להצבעה מחוץ לחדרי הקלפי;

ולטענתם, בניגוד בין היתר להתחייבויות המדינה באמנת האו"ם לזכויות האנשים עם מוגבלות, להבטית השתתפות שוויונית ונגישה בבחירות; ולהוראות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998 ("**חוק השוויון**") ותקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ג-2013 ("**התקנות**"), ובפרט תק' 18(ג), תק' 20 (בקשת אבני) ותק' 23(א)(3) (בקשת תרדון), שבתוקף משנת 2014;

ג. ולפיכך תבעו להנגיש את מקומות הקלפי לאנשים עם מוגבלות בשמיעה (בקשת אבני) ולאנשים עם מוגבלות בניידות (בקשת חרדון), ולפצות את הקבוצה הרלבנטית בגין נזק בלתי ממוני ולחלופין ללא הוכחת נזק;

1

ד. ולבקשות האישור צורפו בין היתר חומרים ומסמכים של המשיבה 2 ("**ועדת הבחירות**"); תכתובות בענין הנגשת הבחירות בין המבקשים ונציגות השוויון לאנשים עם מוגבלות (להלן: "**המאסדר**") וגם בין המאסדר וועדת הבחירות; תקנים ישראליים ומדריכים של המאסדר בקשר עם הנגשה של עמדות שירות, מערכות עזר לשמיעה, ומושבים מותאמים; מסמכים ונתונים בעניין חברי 2 הקבוצות המיוצגות מאת הלמ"ס, הכנסת, ביטוח לאומי ועוד – לפיהם הוערך כי יש לפחות כ-680,000 אנשים מגיל 20 עם מוגבלות בשמיעה (מהם לפחות כ-120,000 אנשים עם מוגבלות שמיעה תמורה) ולפחות כ-450,000 אנשים עם מוגבלות בניידות שאינם מתניידים בכיסא גלגלים; ועוד;

ה. ובנוסף צורפו תצהירים של 2 תוקרים פרטיים מוסמכים, שבדקו כ-224 קלפיות ב-49 מקומות קלפי שונים בבחירות לכנסת 23 מיום 20.3.20 ותיעדו העדר מערכות עזר לשמיעה והעדר מושבים מותאמים ("**בדיקת החוקרים**"). בדיקות החוקרים עלו כ- 36,000 ₪ (חשבוניות צורפו לתצהירי החוקרים בבקשות האישור);

ו. וביום 23.12.20 ובטרם הוגשו תשובות לבקשות האישור, המבקשים הגישו בקשה בהולה לאיחוד הדיון בתיקים והקדמתו, עקב פיזור הכנסת ה-23 וקביעת הבחירות לכנסת ה-24 ליום 23.3.21. המשיבות התנגדו לבקשה זו, וביום 27.12.20 המבקשים הגישו תשובה להתנגדות המשיבות;

ז. וביום 17.1.21 המשיבות הגישו תשובה לתיק אבני, בה כפרו בנטען. בין היתר, טענו כי דין הבקשה כנגד המשיבה 1, משרד הפנים, להידחות, שכן בהתאם לסעיף 15(א) לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט- 1969 (להלן: "**חוק הבחירות**"), ביצוע הבחירות לכנסת מצוי בסמכות ועדת הבחירות המרכזית שהיא גוף עצמאי המנותק מהממשלה ולפיכך משרד הפנים אינו משיב רלוונטי בהליך זה;

ח. והמשיבות גם טענו כי מחוץ לחדרי הקלפי לא קיימות עמדות מודיעין ובהיעדר הקמה של עמדות מודיעין לא קיימת חובה להתקנת מערכת עזר לשמיעה. עוד נטען, כי המשיבה 2 פרסה, בחלק מריכוזי הקלפיות, סדרני הכוונה שתפקידם לסייע לבוחרים לאתר את מקום הקלפי שלהם, אולם סדרני ההכוונה אינם בבחינת עמדת מודיעין ומשכך לא חלה כל חובה לעניין נגישות;

ט. ועוד טענו המשיבות כי גם העמדה בה יושבים חברי ועדת הקלפי בחדר הקלפי אינה עמדת מודיעין ומשכך לא קיימת חובה להציב בה מערכת עזר לשמיעה;

י. ולטענת המשיבות, חוק הבחירות לכנסת נסמך על הוראות חוק-יסוד: הכנסת. חוק היסוד קובע בקצרה את עקרונות שיטת הבחירות לכנסת ואת הזכות לבחור ולהיבחר, וכן קובע כי הוראות משלימות בדבר מימוש הזכויות הנ"ל יקבעו בחוק הבחירות או מכוחו. לטענתן, חוק הבחירות לכנסת משלים את חוק היסוד וקובע מה הם הכללים המפורטים למימושן של הזכויות שנקבעו בו וכן את אופן יישומה בפועל של שיטת הבחירות;

יא. ולטענת המשיבות, בעניננו, חוק זה מתייחס לקלפיות המיועדות לאנשים המוגבלים בניידות, להקצאה של הרשות המקומית לחניות נגישות בסמוך לקלפי ולמתן אפשרות להסותייע במלווה כאשר מדובר בבוחר שאינו מסוגל לבצע את הפעולות בתא ההצבעה לבדו מחמת מחלה או מום (סעיפים 68א' ו-75 לחוק הבחירות), המהווה לשיטת המשיבות את ההסדר החוקי היחיד שחל בעניין הנגשת הבחירות;

יב. ובנוסף טענו המשיבות כי בחוק הבחירות הכיר המחוקק בכך שתקופת הבחירות היא תקופה ייחודית ואף קבע הוראות קונקרטיות בעניין נגישות לבעלי זכות בחירה עם מוגבלויות ומשכך, ביקש מחוקק המשנה להתקין בשנת 2012 סימן ייחודי לנושא – סימן ו' – בתקנות, אך מאחר שסימן זה לא היה בשל, עקב ייחודו של תהליך הבחירות ומאפייניו השונים מיתר השירותים הציבוריים, הוחלט בדיון ועדת המשנה של ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת שלא להתקין בתקנות, באותה עת, את סימן ו' הנוגע בהסדרת הנגישות בהליכי בחירות, תוך הצהרה על כוונה להסדירו בהמשך, בתיאום עם ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת;

יג. ולטענת המשיבות, על רקע השתלשלות דברים זו, בכוונת מכון נעדר מפרק ה' לתקנות סימן ו', אשר אמור היה להיות הסימן המסדיר את נושא הבחירות. בנוסח שהתקבל בשנת 2013 ותקף כיום, סדר הסימנים מדלג מסימן ה' לסימן ז', וקלפיות אינן מוזכרות ספציפית בתקנות נגישות השירות, הגם שהן כלולות ברשימת מקומות ציבוריים לפי התוספת הראשונה והשירות שניתן בהן עונה להגדרת שירות ציבורי לפי חוק השוויון. בשונה משירותים ציבוריים אחרים שלא יוחד להם סימן ייעודי מלכתחילה, לעניין הליכי בחירות הייתה כוונה ברורה להתקין סימן ייעודי, והוא נדון לגופו, אך כפי שצוין בדיון בכנסת לעיל, בשל המורכבות והצורך בהתייחסות נפרדת, ותיאום אל מול דיני הבחירות, הוחלט שלא להתקינו ולגבשו בהמשך באופן נפרד;

יד. והמשיבות טענו כי נוכח השמטת סימן ו' לתקנות השירות ואי בירור סוגיית החלת ההוראות הכלליות של תקנות השירות על הליך הבחירות, הלכה למעשה נוצרה לטענתן עמימות משפטית לגבי המצב המשפטי בהליך הבחירות. לטענת המשיבות, בשל עמימות משפטית זו, פעלה המשיבה 2 תחת הנחת מוצא (סבירה לשיטתה) לפיה ההוראות הכלליות של התקנות, בנסיבות מיוחדות אלה, אינן חלות בעניינה;

טו. וביום 17.1.21 המשיבות הגישו תשובה לתיק חרדון, בה כפרו בנטען. בין היתר, טענו כי הקלפיות מוצבות במוסדות חינוך או מוסדות ציבור אחרים, אשר אינם מצויים בשליטת המשיבות וכי קיים קושי לוגיסטי משמעותי בהצבת כסאות מותאמים ביום הבחירות, בין היתר, מאחר ומדובר <u>ביום בודד ובפיזור ארצי רחב</u> של קלפיות, וכן קיים קושי בפיזור ואיסוף הכסאות ובאחסנתם. עם זאת, הובהר כי ניתנת הנחיה לעובדי הבחירות להציב כסאות מותאמים, ככל שקיימים באתר, ובמידת האפשר ליד תדרי הקלפי. בנוסף טענו המשיבות לעמימות משפטית כאמור לעיל גם ביחס לקיומה של חובה כזו;

טז. וביום 7.2.21 הוגשה בתיק אבני ותשובה לתשובת המשיבות, הכופרת בכל טענות המשיבות מנימוקים שונים. בנוסף צורפו בין היתר אסמכתאות כגון תדריך ועדת הבחירות לעובדי הקלפיות, המתייחס גם לאנשים עם מוגבלות בשמיעה; עמדת המאסדר שהוגשה בתיק אתר שעסק במערכות עזר לשמיעה בעמדות שירות; ותצהיר נוסף של החוקר עם תמונות לדוגמה של עמדות מודיעין שצילם בבחירות לכנסת ה-23 מיום 20.3.20;

יז. וביום 7.2.21 הוגשה בתיק חרדון תשובת המבקשים לתשובת המשיבות, הכופרת בכל טענות המשיבות מנימוקים שונים. בנוסף צורפו בין היתר אסמכתאות כגון תדריך ועדת הבחירות לעובדי הקלפיות, המתייחס גם למושבים מותאמים; ותצהיר נוסף של החוקר עם תמונות לדוגמה של מקומות המתנה לקלפיות עם כיסאות שאינם מושב מותאם, שצילם בבחירות לכנסת ה-23 מיום 20.3.20;

יח. וביום 11.2.21 התקיים דיון מקדמי ב-2 בקשות האישור שבסופו נקבע דיון הוכחות ליום 15.7.21;

יט. וביום 11.4.21 המשיבות הגישו (בהסכמה) הודעת עדכון עובדתית לגבי הבחירות לכנסת ה-24, שהתקיימו כזכור ביום 23. 3.21 ואחרי הדיון הראשון;

כ. וביום 13.4.21 המבקשים ביקשו להגיש תצהירים משלימים קצרים בקשר לבחירות לכנסת 24 (מתוך כוונה להראות שבמקומות קלפי שונים בארץ, היו עמדות מודיעין וגם מקומות המתנה בלי מושבים מותאמים, וגם הפעם חוו לטענתם קושי ומאמץ ורגשות שליליים, בהעדר מערכות עזר לשמיעה ומושבים מותאמים). המשיבות התנגדו לבקשה. ביום 30.4.21 המבקשים הגישו תשובה להתנגדות המשיבות. ביום 2.5.21 קבע ביהמ"ש הנכבד שלא יוגשו תצהירים משלימים אלא אם יוגשו בקשות לתיקון בקשות האישור;

כא. ובנוסף ולפי החלטות בית המשפט הנכבד בדיון וכן מיום 6.4.21 בדבר טיוטת שאלות למאסדר, ביום 13.4.21 המבקשים הגישו (בכל תיק בנפרד) רשימה קצרה של שאלות רלבנטיות למאסדר. ביום 26.4.21 המשיבות התנגדו להגשת עמדת המאסדר לתיקים. ביום 28.4.21 המבקשים השיבו להתנגדויות. ביום 18.5.21 המשיבות הגישו תשובה לתגובת המבקשים. ביום 24.5.21 המבקשים הגישו תגובה לתשובה זו;

כב. וביום 24.5.21 הורה בית המשפט כי נוכח המחלוקת לגבי פניה למאסדר, יהפוך דיון ההוכחות שנקבע ליום 15.7.21 לדיון מקדמי נוסף, כדי למצות את הדיון בסוגיה זו וכן לבחון את האפשרות להגיע להסכמות לגבי הסדרה עתידית תוך זמן סביר. בנוסף הציע לצדדים לבוא בדברים ולבחון אפשרות להסדר מוסכם;

כג. ובתוך כך, ביום 18.5.21 המבקשים פנו למשיבות בבקשה לגילוי מסמכים רלבנטיים להנגשת הבחירות. ביום 13.6.21 המשיבות השיבו וצרפו מסמכים עם קטעים מושחרים, שאינם רלוונטים לתביעות או שלעמדת המשיבות אין חובה בגילויים. ביום 17.6.21 המבקשים פנו למשיבות בשאלות הבהרה לגבי המסמכים שהתקבלו וקיבלו הבהרות. ביום 13.7.21 המבקשים הגישו בקשה (ללא התנגדות המשיבות) לצרף לתיקים את המסמכים וההבהרות שהתקבלו מהמשיבות, וכן מידע ומסמכים בענין הנגשת הבחירות שהתקבלו (ביום 27.6.21) מהממונה על חוק חופש המידע במשרד המשפטים. ביום 13.7.21 בית המשפט הנכבד הורה למזכירות לתייק את המסמכים בתיקיית המוצגים;

כד. ולמרבה הצער ביום 4.2.22 המבקש בבקשת אבני נפטר במפתיע ובטרם עת ממחלה קשה לתדהמת משפחתו וחבריו. בנסיבות אלה מוסכם כי אלמנתו והיורשת היחידה, תבוא בנעליו לענין הסכם זה, לאחר שהצדדים מצאו כי במקרה קונקרטי זה, ואך לצורך בחינת הסדר הפשרה על ידי בית המשפט הנכבד, האלמנה ראויה לשמש כתובעת מייצגת. מצ"ב העתק צו ירושה מס' 335133 מיום 29.05.22 **כנספח 4** (ובהר עם זאת, שאין בדברים אלה כדי להביע עמדה ביחס לשאלה העקרונית, של הורשת עילת תביעה ייצוגית, שטרם הוכרעה בפסיקה באופן חד משמעי (ראו: 2937/18 **מכבי שרותי בריאות נ' דובין** (נבו 26.5.2019), בסעיף 6; ע"א 887/19 **שמול נ' שירותי בריאות כללית** (נבו 21.11.2022), סעיפים 99-106));

כה. ולאחר הדיון בבית המשפט והבחירות לכנסת ה-24 מיום 23.3.21 ובהתאם להצעתו של בית המשפט הנכבד מיום 24.5.21, החל משא ומתן בין הצדדים שכלל שיחות טלפוניות ותכתובות רבות וכמו כן 4 ישיבות בהשתתפות נציגי המשיבות ובאי כוחן מהפרקליטות (בימים 29.07.21, 07.12.21, 16.2.22, 21.3.22), כולל סיור משותף במרכז הלוגיסטי הארצי של ועדת הבחירות;

כו. וביום 16.5.22 התקיימה ישיבת גישור לפני המגשרת הנכבדה, שעיינה בכל כתבי הטענות שהוגשו ל-2 התיקים ובמסמכים נוספים שהציגו הצדדים בגישור. מינייה של כב' המגשרת היה לאחר התקדמות במו"מ בין הצדדים ולשם המלצה בסוגיית הוצאות, גמול ושכ"ט עו"ד. כמפורט בהמשך, הצדדים אימצו את המלצת המגשרת לגבי סכומי הגמול ושכ"ט עו"ד למייצגי הקבוצה;

כז. ובמסגרת המגעים הועלו ונבחנו רעיונות שונים ליישוב 2 בקשות האישור, שחלקן הצריכו בירורים נוספים ועבודת מטה של המשיבות. בין היתר, בשימת לב לזמן ההכשרה הקצר של עובדי הקלפיות המגויסים אד-הוק לקראת יום הבחירות, באופן המשליך על מידת השליטה הטכנית באמצעי הנגשה שסביר לדרוש מהם; כמו גם להיבטים לוגיסטיים הכרוכים באחסון של ציוד הנגשה והדרכה במרכז הלוגיסטי, ואספקתו ערב יום הבחירות בפריסה ארצית ומהירה לאלפי קלפיות המוצבות באלפי מקומות קלפי בכל רחבי הארץ ואף איסופו לאחר תום יום הבחירות – ובהקשר זה ציינה ועדת הבחירות, שכל תוספת אמצעי הנגשה או הדרכה ומידע לכל ערכת קלפי או ריכוז קלפיות משמעו גידול בנפח ובמשקל הציוד שעליה לאחסן, לשנע ולספק לריכוזים, וכפועל יוצא עשוי לחייב גידול במספר כלי הרכב והעובדים שעליה לשכור לצורך הפריסה ואספקה ביום הבחירות והאיסוף לאחריו;

כח. ובליבו של הסדר הפשרה מונח רצונם המשותף של הצדדים בשיפור מהותי בנגישות והתמצאות של אנשים עם מוגבלות בשמיעה ואנשים עם מוגבלות בניידות (שלא עם כיסא גלגלים) בבחירות לכנסת, תוך השקעת מחשבה ומשאבים ניכרים על ידי ועדת הבחירות, הגם שלטענתה לא היתה מוטלת עליה חובה שבדין לעשות זאת, או שאין בין הצדדים מחלוקת כי הדין אינו מחייב זאת;

כט. וכל זאת בשימת לב לחשיבות והמאפיינים המיוחדים של ועדת הבחירות של הכנסת ושל יום הבחירות עצמו, ולאילוצים המשמעותיים לוגיסטיים ואחרים הכרוכים בכך, שבחלקם צוינו לעיל;

ל. ולצורך הפשרה בלבד, ובלי שיהיה בכך משום ויתור של איזה מהצדדים על טענותיו או הסכמה לטענות של משנהו, הצדדים מסכימים שקיימות לכאורה שאלות מהותיות ומשותפות לקבוצה בענין עילות התביעה, וכי סיום ההליך בהסדר הפשרה הוא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה בנסיבות הענין;

<u>לפיכך, הוצהר, הותנה והוסכם בין הצדדים, כלהלן:</u>

1. הצהרות הצדדים במבוא לעיל מהוות חלק בלתי נפרד מהסכם זה (להלן- "**הסדר הפשרה**" או "**ההסכם**").

2. בהסדר הפשרה וכן בבקשה הנתתמת ומוגשת בד בבד לבית המשפט הנכבד לאישורו של הסדר הפשרה ("**הבקשה לאישור ההסדר**"):

"**המועד הקובע**" – מועד פסק הדין המאשר את הסדר הפשרה.

"**ריכוזים**" – כ-4,500 ריכוזים (מקומות קלפי) ברחבי הארץ בהם יש כ-12,000 קלפיות (הנתונים אינם סופיים ומשתנים בהתאם למספר בעלי זכות הבחירה, הוראות חוק הבחירות לכנסת ותקנותיו, מועדי הבחירות, כמו גם השלכות תחלואת מגיפת הקורונה ונסיבות נוספות).

"**מושב מותאם**" – כהגדרתו בתקנות ובתקן אליו הן מפנות.

3. **<u>הקבוצה עליה יחול הסדר הפשרה</u>** – האנשים עם מוגבלות בשמיעה או בניידות (שלא עם כיסא גלגלים), בעלי זכות הצבעה מיום 1.7.14 ועד למועד הקובע.

4. **<u>ויתור על תביעות ומעשה בית דין</u>** – אישור הסדר הפשרה וביצועו יקימו מעשה בית-דין כלפי המשיבות וכל חברי הקבוצה שלא נתנו הודעת פרישה כדין, בתקופת התביעה ועד למועד הקובע, וביחס לכל הטענות ועילות התביעה שהועלו בכל אחת משתי בקשות האישור, וכמו כן ויתור וסילוק הדדי של הצדדים על כל טענה, דרישה, זכות ו/או תביעה, האחד כלפי משנהו ו/או מי מטעמם, והכל בקשר עם מערכות עזר לשמיעה בעמדות שירות במקומות הקלפי ועם מושבים מותאמים במקומות ההמתנה להצבעה. הסדר הפשרה לא יהווה מעשה בית-דין על כל חבר קבוצה שמסר הודעת פרישה מהקבוצה, וביה המשפט הנכבד אישר את יציאתו מהקבוצה לפי סעיף 18(ו) לחוק.

5. **<u>שיפור הנגישות והמידע לחברי הקבוצה לקראת הבחירות הבאות לכנסת</u>**: בתוך 18 חודשים מהמועד הקובע, תדאג ועדת הבחירות לשיפורים בנגישות והתמצאות בבחירות לכנסת כמפורט להלן:

(א) **כ-3,000 מושבים מותאמים יסופקו לרוב הריכוזים ברחבי הארץ** – כך שיוצב מושב מותאם בסמוך למקום בו הוצבו קלפיות נגישות מיוחדות (כהגדרתם בחוק הבחירות).

(ב) אספקת המושבים המותאמים תהיה בנוסף ובלי לגרוע מההנחיה לעובדי ועדות הקלפי, להציב, בהתאם לריהוט הזמין במקום, במקומות ההמתנה, כיסאות עם משענות ידיים הקיימים כבר במקום הריכוז, ככל שניתן ואלו קיימים באזור הקלפי.

(ג) להערכת ועדת הבחירות עלות מושב מותאם אחד כ-200 ₪ לא כולל מע"מ וללא עלויות אחסנה ושינוע לריכוזים ברחבי הארץ (סה"כ נאמד בכ- 2,000,000 ₪ ליישום במערכת הבחירות הראשונה, ולאחריה עלות מוערכת של כ- 2,000,000 ₪ לכל מערכת בחירות נוספת, עבור אחסנה, שינוע ופחות ציוד. יובהר כי עלות שכירות ואחזקת מחסן ייעודי נאמד ב- 500,000 ₪ לשנה (מדובר באומדן עלויות בלבד).

(ד) **<u>מסכות שקופות לחברי ועדת הקלפי וסדרנים</u>** – ככל ובעתיד, אגב מגיפת קורונה או הנחיות אחרות, יונחו חברי ועדת קלפי לעטות מסכות – תינתן להם מסיכה מיוחדת מותאמת (מסיכה שקופה - כדי לאפשר לאנשים עם מוגבלות בשמיעה להסתייע במקרא שפתיים ככל ואילו תואמות את הנחיות משרד הבריאות), לפחות למזכיר אחד בכל ועדת קלפי, וכן לסדרן אחד לפחות בכל ריכוז קלפיות.

(ה) להערכת ועדת הבחירות מדובר בכ- 20,000 מסיכות מאחר ויש להחליף מסיכה בכל מספר שעות. עלות מסכה כ- 3 ₪, לא כולל מע"מ ועלויות אחסנה ושינוע המסכות לריכוזים ברחבי הארץ (סה"כ נאמד בכ- 100,000 ₪ לא כולל מע"מ).

(ו) ככל שלא יהיה צורך במסיכות המותאמות (השקופות) המשיבות רשאיות, לפי שיקול דעתן, לתרום את כולן או חלקן לגוף ציבורי אחר אשר המשיבות רשאיות לתרום לו בהתאם לדינים ולכללים החלים על המדינה, בעדיפות ראשונה לבתי החולים הממשלתיים, ולאחריה כל משרד או גוף ממשלתי אחר.

(ז) **<u>דפי הסבר לאנשים עם מוגבלות בשמיעה</u>** - יודפס דף הסבר ידידותי לאנשים עם מוגבלות בשמיעה בהתייעצות עם מורשה נגישות השירות, אשר יתייעץ עם קלינאית תקשורת, ובו מידע למצביע (הכולל מלל ואיורים), שיחליף את דף ההסבר הקיים אשר כולל מלל בלבד. דף ההסבר ימסר לוועדת הקלפי שתונחה להניחו על שולחן ועדת הקלפי בחדר הקלפי וכן ייתלה בכניסה לחדר הקלפי, במידת האפשר.

(ח) יוצב שילוט בכניסה למותחם קלפי ובו הפניה למקורות המידע הקיימים שבהם יכולים אנשים עם מוגבלות לקבל מידע לגבי הקלפי אליה הם משוייכים.

(ט) להערכת ועדת הבחירות עלויות השילוט המשופר נאמדות בכ-100,000 ₪ לא כולל מע"מ, לכל מערכת בחירות.

(י) ועדת הבחירות תנחה את הסדרנים ואת הוועדות האזוריות, כי סדרנים לא יעשו שימוש בשולחנות לצורך מתן השירות לבוחר, מחוץ לחדרי הקלפי.

(יא) **הודעה על ביצוע הסדר הפשרה** – בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו לעיל, ועדת הבחירות תגיש הודעה על אופן היערכותה לבחירות לפי הסכם זה (**"ההודעה"**).

6. לעמדת הגורמים המוסמכים במשרד המשפטים, הסדרת הסוגיה במסגרת הסדר פשרה זה יש בה משום תועלת משמעותית לחברי הקבוצה בהתחשב בעמימות שקיימת לטענת המשיבות בקשר לסוגיה זו כיום, ומשכך יש בה פיצוי לחברי הקבוצה.

7. הצדדים מסכימים כי הסדר הפשרה הוא ראוי הוגן וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה – והדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקות בנסיבות הענין. בהקשר זה יצוין כי –

(א) הצדדים העדיפו ליישב את המחלוקות הרבות שהעלו 2 בקשות האישור בהסדר הפשרה, לאחר שבין היתר האזינו להמלצות והערות בית המשפט הנכבד, קיימו שיחות ותכתובות רבות וגם ערכו 4 פגישות ממושכות וסיור במרכז הלוגיסטי הארצי.

(ב) בנוסף קיימו הצדדים הליך גישור בסוגיית ההוצאות, הגמול ושכ"ט עו"ד לפני המגשרת הנכבדה, שעיינה בכתבי הטענות שהוגשו והאזינה לצדדים. הצדדים אימצו את המלצות המגשרת בענין החוצאות, הגמול ושכ"ט עו"ד, זאת גם בשימת לב לאופייה הייחודי של ועדת הבחירות של הכנסת, ובכך שמדובר בכספי כלל הציבור, כמו גם בכך שהסכומים המומלצים אינם על חשבון התועלת לקבוצה הגדולה.

(ג) כל זאת מתוך רצון משותף להביא לשיפור מהותי בנגישות והתמצאות בבחירות לכנסת של כ- **680,000** אנשים עם מוגבלות בשמיעה וכ- **450,000** אנשים עם מוגבלות בניידות (סה"כ כ- **1,100,000** אנשים), בשימת לב למאפיינים הייחודיים והחשיבות של ועדת הבחירות לכנסת, המאחסנת ומספקת ציוד, כוח אדם והדרכות ליום הבחירות הנערך באלפי ריכוזים וקלפיות בכל יישובי הארץ, וגם לכך שמדובר בכספי כלל הציבור, כמו גם לכך שהסכומים המומלצים אינם על חשבון התועלת לחברי הקבוצה.

(ד) על רקע זה – מבלי לגרוע מכך שהסכמות הצדדים הן לצורך הפשרה בלבד, וגם בלי שיהיה בכך ויתור של איזה מהצדדים על טענותיו או הסכמה לטענות של משנהו – הסכמות הצדדים נעשו תוך התמקדות בטובת הקבוצה ובתועלת ודאית עבורה; גידור הסיכויים והסיכונים לצדדים ב-2 בקשות האישור; חיסכון בזמן שיפוטי יקר ובמשאבים וזמן רב שהיו נדרשים להכרעה שיפוטית תלוטה ב-2 בקשות האישור המעלות שאלות עובדתיות ומשפטיות רבות (לרבות הליכי ערעור אפשריים), ובלי ודאות לגבי תוצאותיהן; וכאשר מטבע הדברים, ולמצער במהלך התדיינות ממושכת, לא ניתן היה להבטיח את השיפור המוסכם וניכר בנגישות הבחירות לאנשים עם מוגבלות בשמיעה ולאנשים עם מוגבלות בניידות.

(ה) בהסדר הפשרה יש תועלת מהותית גם בניראות ציבורית של האמצעים לנגישות והתמצאות לאנשים עם מוגבלות בניידות ולאנשים עם מוגבלות בשמיעה, להכוונת התנהגות רצויה והעלאת מודעות ציבורית.

(ו) בהסדר הפשרה יש תועלת חשובה גם במימוש הזכות לשוויון ונגישות לאנשים עם מוגבלות (בלי לגרוע מהמחלוקות שהיו בין הצדדים ביחס לאופן יישומה לפי הדין), כמו גם כדי לעודד חברי קבוצה מוחלשת של אנשים עם מוגבלות לעמוד על זכותם לשוויון ולנגישות גם במסלול התובענה היצוגית.

(ז) לאור כל האמור הצדדים מסכימים שבמכלול נסיבות הענין הסדר הפשרה מאזן כראוי בין האינטרסים, הסיכויים והסיכונים של הצדדים ב-2 בקשות האישור יחדיו ומגלם תועלת רבה לקבוצה, תוך חיסכון ניכר במשאבי התדיינות וזמן שיפוטי יקר. ועל כן ההסכם הוא ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה, וסיום ההליך בהסדר הפשרה הוא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה בנסיבות הענין.

7

8. **<u>המלצת המגשרת והצדדים לפסיקת הוצאות, גמול ושכ"ט עו"ד למייצגי הקבוצה</u>** – בהתאם להמלצת המגשרת הנכבדה, הצדדים מסכימים וממליצים כי ביהמ"ש הנכבד יפסוק גמול בסך **60,000** ₪ ל-3 המבקשים (20,000 ₪ לכל אחד), וכן שכ"ט עו"ד בסך **265,000** ₪+**מע"מ** לב"כ המבקשים (**"הסכומים המומלצים"**), באמצעות העברה בנקאית לחשבון ע"ש ב"כ המבקשים (אבני פלסר עורכי דין) בבנק לאומי לישראל בע"מ (10) סניף ירקון (855) ח-ן מס' 24622415. בנוסף ועדת הבחירות תשיב את עלויות בדיקת התוקרים בסך 36,000 ₪ כאמור בחשבוניות החוקרים שצורפו לבקשות האישור.

הגמול למבקשים (60,000 ₪), עלויות בדיקת התוקרים (36,000 ₪) וכן 80% משכ"ט עו"ד לב"כ המבקשים (212,000 ₪ + מע"מ) כאמור לעיל ישולמו תוך 30 יום מהמועד הקובע.

20% נוספים משכ"ט עו"ד (53,000 ₪ + מע"מ) ישולמו בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן הידוע במועד הקובע ועד לתשלום בפועל, בתוך 30 ימים מהגשת ההודעה כאמור בסעיף 5.

9. המבקשים ינפיקו למשיבות חשבונית כתנאי לקבלת תשלום בפועל.

10. עם העברת התשלום ינפיקו המבקשים למשיבות קבלה.

11. הצדדים מסכימים שהסכומים המוסכמים ומומלצים הינם סבירים וראויים במכלול נסיבות העניין, **מהנימוקים והשיקולים שפורטו בהרחבה <u>בפרק ד'</u> לבקשה לאישור ההסדר.**

<u>הוראות נוספות ביחס להסדר הפשרה</u>

12. אם יודיעו 40 או יותר מחברי הקבוצה לביהמ"ש הנכבד על רצונם שלא יחול עליהם הסכם הפשרה, או על שלא להיכלל בקבוצה, בהתאם להוראות סע' 18(ו), 19(ד)(2), 19(ד)(3) ו-11(א) לחוק (**"הודעת פרישה"**), המשיבות יוכלו לבטל את הסדר הפשרה, בתוך 30 ימים מהמועד האחרון להגשת הודעת פרישה. במקרה כזה יראו את ההסדר וכל ההסכמות, התוצאות והאישורים שנבעו ממנו, כאילו לא היו.

13. במקרה שבית המשפט לא יאשר את הסכם הפשרה ו/או ביטול הסכם הפשרה או פקיעתו, יהיה הסכם הפשרה חסר תוקף משפטי, כאילו לא נחתם וכאילו אין פסק דין, ולא ניתן יהיה להגיש אותו ו/או להסתמך עליו ו/או לעשות בו ו/או בתוכנו שימוש כלשהו, בין בהליך משפטי ובין בכל הליך אחר, לא ייזקף לחובתו או לטובתו של מי מהצדדים, ולא יהא על הצדדים לנקוט בהליך משפטי לביטול הסכם הפשרה, והכל מבלי שתהיה למי מהצדדים כל טענה ו/או תביעה ו/או דרישה בקשר לכך. בהתאם, יימשך הדיון בבקשה לאישור כאילו לא נחתם הסכם הפשרה מלכתחילה, תוך שכל צד שומר על כל טענותיו עובר להתימת הסכם הפשרה, והצדדים יתזרו לנהל את ההליכים המשפטיים מבלי שלהסכם הפשרה ולבקשה זו לאישור הסכם הפשרה יהיו נפקות ו/או השלכה כלשהי על ניהול ההליכים.

14. הסכם זה כולל, מגבש וממצה את כל ההסכמות שבין הצדדים בקשר עם בקשות האישור, ולא יהיה כל תוקף לכל שינוי או תוספת להסכם, אלא אם נעשו בכתב ונחתמו ע"י הצדדים וכפוף לאישורם ע"י בית המשפט הנכבד. לא תישמע טענה של שינוי ההסכם בעל פה, ולא יהיה תוקף לכל מצג ו/או מו"מ בין הצדדים, קודם לחתימת ההסכם.

15. הצדדים מתחייבים לפעול בתום לב לקיום ההסכם ולבצע את כל הפעולות ולחתום על כל המסמכים, האישורים, הטפסים וההודעות, ככל שיידרש, ושיהיה מועיל לצורך ביצוע הוראות ההסכם, לרבות הגשת הבקשה לאישור ההסכם, בצרוף תצהירים מטעם הצדדים וב"כ הצדדים, ונוסח הודעה ראשונה והודעה שניה לאישור בימ"ש הנכבד, שיפורסמו ע"י וע"ח המשיבה, כמפורט בבקשה לאישור ההסכם.

16. כתובות הצדדים בנוגע למסירת הודעות ובנוגע בביצועו וקיומו של הסכם זה, הן כמפורט במבוא להסכם. כל הודעה שתשלח בדואר רשום לפי הכתובת הנ"ל, תחשב כנתקבלה תוך 72 שעות מעת מסירתה למשלוח בבית דואר בישראל. אם נשלחה בפקס ביום עסקים, תחשב כמי שהתקבלה ביום העסקים שלאחר מכן, ובלבד שעובדת שליחתה אושרה טלפונית ע"י נמענה או ע"י מי מטעמו. אם נמסרה ביד - בעת מסירתה.

ולראיה באו הצדדים על החתום:

שלומי אבגי, עו"ד
אבני פלסר עורכי דין - ב"כ המבקש

ערך פלסר, עו"ד, מורשה נגישות שירות

חנה למדאו, עו"ד,
פרקליטות מחוז מרכז – ב"כ המשיבות

זוד גוטמן, עו"ד

חתימת המגשרת:

אורית אופעל - ימאני

כבוד השופטת בדימוס אורית אפעל-גבאי